

Szakáli Anna

SZIVÁRVÁNYKAPU

Szakáli Anna

SZIVÁRVÁNYKAPU

Mese Illongóról, a Balaton tündérééről

Nyelvhelyesség: Bemné dr. Schneider Mária

© Szakáli Anna, 2013.

Szerkesztés és tördelés: Nagy-Balogh Györgyi

A kötetben szereplő illusztrációkat Nagy-Balogh Györgyi
készítette a zamárdi Fekete István Általános Iskola tanulóinak rajzai alapján
Felkészítő tanár: Bodrogi Éva

ISBN 978-963-08-0950-4

Nagymama új mesébe kezd	9
Kitárul a szivárványkapu	13
Vár a hegyen	17
Égi jelek a Szellemfánál	21
Áldás és átok	23
A baleset	26
Megjelennek a kérők	32
Ajsa és Acsád szövetsége	36
Illongó jó tanácsa	39
Kamond, a táltos	43
A virágporos tarsoly és az óriás fehérnyúl	49
Delár, a tanítvány	59
Delár a várban	65
Dajna és Delár első találkozója	71
Dajna és Delár második találkozója	75
Ajsa és Acsád egybekelése	84
Gonosz terv	91
Az igazgyöngy megszerzése	95
Dajna virágkoszorúi	103
Újabb gonosz terv	105
Delár megküzd a párduccal	110
Delár a Zengő- hegyen	117
A találkozás	122
A bűnösök megbűnhődnek	127
Ecsen visszanyeri látását	132
A jó elnyeri jutalmát	137
A dolgok elrendeződnek	143
Illongó újra a Földön	146
Befejezés	148

*A mese átemel a valóságból egy másik világba,
ahol képzeletünk szerint szabadon megtörténnek a csodák.
Részesei leszünk a varázslatoknak, a jó elnyeri jutalmát,
hogy az igazság létezésének bizonyosságával,
könnyebb szívvel folytathassuk a hétköznapiakat!*

Szakáli Anna

Nagymama új mesébe kezd

Nagymamámra úgy emlékszem, mint aki minden látogatásakor különleges gyümölcsöket, pirosbélű körtét, naspolyát, varacskos almát hozott ajándékba, és amíg nálunk volt, minden este mesét mondott nekünk. Egyik alkalommal azonban nem a sárkányokkal küzdő királyfiról, a szegény embert megenni szándékozó medvéről kezdett mesét, hanem azt kérdezte tőlünk, tudjuk-e, mi történik a tündérekkel, hova költöznek, ha eljön az idő, és befejezik szolgálatukat a Földön.

Egymás szavába vágva hadartuk, hogy a tündérek az üveghegyen túl élnek vagy éppen az üveghegy tetején, Tündér Ilona kertjében. Erre azt felelte, hogy ez bizony tévedés. Mert ott csak addig élnek, amíg Tündér Ilona megismeri az egyes tündérek tulajdonságait, azután elküldi őket az emberek közé szolgálni. Minden tündért a saját képessége szerint választja ki a megfelelő célra.

Ha ezek a tündérek teljesítik feladataikat, akkor megnyílik a szivárványkapu, és átléphetnek a tündérek örökös országába, ahonnan többé nem jönnek le a Földre.

- Meghalnak, mint az emberek? - kérdeztük csodálkozva.
- Nem, nem halnak meg, csak eltávoznak.
- De miért?
- Például azért, mert az emberek nem kérik többé a segítségüket, elfelejtik őket, és akkor el kell menniük a szivárványkapun túli országba.
- Az emberek egymást is elfelejtik!

– Ez sajnos igaz, de nem minden esetben van így. Azokat az elődeinket, akik nagyon régen éltek, mi már csak elbeszélésekből, mondákból vagy történelmi leírásokból ismerjük. Elmondok nektek egy réges-régi történetet, amelyben találkozhattok ismerős nevekkel. Nem is gondolnátok, hogy a falvak, városok, tájak nevében mennyi régen élt személy neve rejtőzködik. Például a Balaton partján álló sok város és falu neve is rájuk emlékeztet.

Így vezette be nagyanyám azt a mesét, amelynek folytatását estéről estére nagyon vártuk. De azon az első napon még nem kezdte el a történetet, hanem elmondta, hogy miként kell gondolkodnunk majd arról, amit hallunk. Hogy a történetben találkozunk jókkal és gonoszokkal, akik mindig elnyerik jutalmukat vagy méltó büntetésüket.

Beszélt arról is, hogy a többi mesében, legendában jelen levő állatok, jó és rosszindulatú szellemek, törpék, tündérek a különböző emberi jellemet képviselik és jelenítik meg, nagyon szemléletes módon.

– Nem hasztalanul kitalált lények ezek, hanem valakinek vagy valaminek a bemutatására szolgálnak. Varázserejük is az ember szolgálatára rendelt. Figyeljétek meg - mondta -, hogy a jó emberek segítik a hősöket, a gonoszak gátolják a feladat végrehajtását, és ezeket a gonoszokat valamilyen módon le kell győzniük a hősöknek, ha szeretnék elérni a céljukat. Aztán itt vannak a tündék, akik szintén jók vagy gonoszak, érdekeik és hatalmuk szerint. A Balaton tündére jóindulatú, segítőkész, ám megtorolja az ellene vétők hibáit, és megbünteti azokat, akik nem tisztelik a vizet. Hiszen tudjátok, a víz a négy fő elemhez tartozik. A mesékben, legendákban pedig az élet vizének gyógyító erejével csodák történnek. Víz nélkül nincs élet - tette még hozzá a bekövetkezett pillanatnyi csendben.

Aztán elővettük a térképeket, és olvasgattuk a földrajzi neveket.

Megállapításainkon a nagymama jókat derült, és együtt találgattuk, kit vagy mit takarhat egy-egy név. Nagyon sok kérdést tettünk fel neki, miközben több magyarázatot is kaptunk. Így bukkantunk rá többek között Bogát, Acsád, Kamond és Ecsen településnevekre is.

Azt sokkal később tudtam meg, hogy a Bogát nevű nagyúr Bulcsú vezér apja volt. A lexikonok szerint Árpád és Solt vezérek idejében élt. Amikor Berengár királyt 921-ben alattvalói szerették volna elűzni, ő Bogát és Dursák vezéreket hívta segítségül. Bogát emlékét a tihanyi apátság alapítólevelében az 1055-ben említett Balaton-vidéki „Bagat meze” (mező), a Somogy vármegyei Alsó-Bogátpusztá és Felső-Bogátpusztá őrzi.

Így keveredett a mese és a valóság a történetekben, de hát ettől mese a mese. Persze a mese úgy izgalmas, ha színesíti az emberi életlehetőségek határát átlépni tudó lények, akiknek nem a megjelenési formája a lényeg, ahogy nagyanyám mondta, hanem a jellem, amit képviselnek. Meséjében a banya (baba anyja) tudott jó és rossz lenni, életet világra segíteni, de tudott gonosz dolgokat is művelni. A táltos a mesében sohasem varázsol, hanem segít az élet dolgaiban eligazodni, és tanítja a jövő nemzedékét. Illongó, a Balaton vizének tündére pedig végre megérte azt a kort, amikor már számtalan virágkoszorút összegyűjtve kinyíltott előtte a szivárványkapu.

Nagymama a mesét úgy mondta el, mintha nem is ő, hanem a Balaton tündére, Illongó mesélne saját életéről. Ez a tündér nagy elhatározásra jutott a szivárványkapun túli országgal és az emberekkel kapcsolatban, amelyet nemsokára megismerhettek.

Kitárul a szivárványkapu

Illongó egyre többször elgondolkodott az emberek sorsán. Hosszú életében találkozott jó és gonosz, kedves, bánatos, bátor, elesett és még ki tudja, milyen emberrel. Talán éppen ezért, mert nem volt közöttük két egyforma, az idő múlásával egyre jobban megszerette őket.

Azután összehasonlította a tündérek világával a földi világot, és látta, hogy a tündérek világában mindenki boldog, mosolyog, és nem kell keményen megdolgozniuk az életük fenntartásáért. Az emberek azonban fáradhatatlanul küzdöttek, hogy méltó módon tudjanak élni. Látta örömeiket és bánatukat. Szerette és sajnálta az embereket, ezért egyre többször gondolt arra, hogy mi lenne, ha nem menne át a szivárványkapun, hanem itt maradna az emberek vigasztalására és segítésére.

Egyik reggel különös érzése támadt. A napfény már beragyogta az egész tavat, az ég gyönyörű kék színben ragyogott, csak a láthatáron tornyosult az esőt jelző felhőpárna. A tó lakói is érezték a változást. A sok keszeg, fogas, ponty, rák, sőt a legöregebb harcsa is kíváncsian követték Illongót. Vajon mi történik?

Illongó kiemelkedett a vízből, és meglátta azt a különös fénysugarat, amely az esőben megfürdetett tóra ereszkedett. Abban a pillanatban tudta, hogy Tündér Ilona elé kell járulnia. Magához vette az egyik legszebb virágkoszorút, amelyet nemrégien kapott a Balaton partján ünneplő emberektől, és rálépett a fénysugár építette útra, mely egyenesen Tündér Ilona elé vitte.

Illongó illendően köszöntötte a tündérek fejedelemasszonyát, és átnyújtotta a koszorút. Majd kedves szavakkal előadta azt a szokatlan kérését, hogy szeretne lenni maradni a Földön, mert nagyon megszerette az embereket, akik tisztelik őt és nem felejtik el, hiába múlik az idő.

– Ezek az emberek minden évben virágkoszorúval adnak hálát a víznek és a vizek tündérének. Ha én elhagyom a nagy tavat, nem lesz, aki segítse a halászokat és a vízen járókat - fejezte be kérését Illongó.

Tündér Ilona ránézett a virágkoszorúra, amelyben különösen szép virágok voltak. Ezeket a virágokat már nem a réten szedték, mint a régi koszorúk virágait, hanem ügyes kezű kertészek nevelgették, és a koszorút aranszállal díszített szalaggal kötötték át.

– Illongó! Tudod, hogy hány évszázada szolgálod már az embereket? Észre sem vetted az idő múlását. Tekints le a Balatonra. Hatalmas hajók és gyors vízi járművek suhannak a vízen. A fürdőző emberek nagy többsége nem gondol már rád. Úgy véled, még mindig ott a helyed?

– Nézz a koszorúra, Tündér Ilona, és engedj vissza, kérlek, az emberek szolgálatára. Minden évben kapok ilyen virágkoszorúkat, és minden évben érzem az emberek szeretetét. Annál inkább becses nekem ez az ajándék, mert küzdelmes életükben is képesek időt áldozni rám és megemlékezni rólam. Igaz, volt idő, amikor a Balaton vizét nem kímélték, és szennyezése, a halak pusztulása sok szomorúságot okozott nekem. Ám rövid időn belül belátták, hogy ez így nem helyes, és ma már újra úgy csillog a tó vize, mint régen, amikor még nem élt ennyi ember a tó partján. Hogy érezd, mennyire nagy szükség van rám, elmesélek neked egy régi történetet, amelyből megtudhatod, hogyan segítettem az emberek boldogságát. Amit elmondok, már nagyon régen történt, de azóta számtalan formában újra és újra lejátszódott az új korok szerinti szereplőkkel, és sok fiatal pár talált boldogságra jó tanácsaim által. Hálájuk jeleként azok, akiket megmenekítettem a hatalmas viharokból, emlékhelyeket alakítottak ki a Balaton-parton.

Mások csodaszép szobrokban, rajzokban és festményeken ábrázolnak engem, mint a víz védőjét. Sok szobrot láttam már a virágos parkokban, amelyek a víz tündérét ábrázolják különböző formákban. Fülemben csengenek Dajna és Delár szavai is, akiknek megígértem, hogy velük, gyermekeikkel és azok gyermekeivel maradok, ameddig csak lehetséges. És hogy ők kicsodák, mindjárt azt is megtudjátok a történetből, amit elmesélek. Utána döntsétek el, hogy érdemes-e az emberek között élnünk - szólt Illongó szerényen, és Tündér Ilona trónjának lépcsőjére ült, hogy elmondja azt a régi történetet, melyet szíve mélyén még mindig őrzött.

A tündérek mellételepedtek, és kíváncsian várták szavait.

Vár a hegyen

Valamikor régen, amikor még a Tihanyi-félszigetet nem Tihanynak hívták, hanem Csendes-szigetnek, és nem félszigetként, hanem szigetként magasodott a mély és hűvös vizű tó, a Balaton fölé, egyszerű, de gazdag népek éltek a nagy víz partján körös-körül. Gazdagok voltak, mert az emberi élethez szükséges összes javakkal rendelkeztek. Mindenük megvolt, amire életükben szükségük lehetett. Ruháikat asszonyaik szőtték és varrták, melyeket virágok szirmának és a fák termésének nedveivel festettek színesre. Szorgos kezek díszítették szebbnél szebb kivarrásokkal az öltözeteket. Az ügyes kezű szíjgyártók lószerszámokat, a vargák és csizmadiák lábbeliket, ház körüli és szántóföldi eszközöket, a halászathoz nélkülözhetetlen hálót, és csónakjaikat is maguk készítették. De minden más mesteriségnek is megvolt a tudója. Ám a magas rangú nagyurak és házuk népének selyem-, brokát- vagy bársonyruháihoz az anyagot idegen kereskedők hozták messze földről aranyért, ezüstért, bőr- és szőrmeáruért cserébe.

Nos, ebben az időben, szemben a Csendes-szigettel terült el a nagy tó déli partján a dimbes-dombos föld, amelynek északi részét a Somogy és a Megyer törzsek birtokolták. Ezen a déli parton kisebb-nagyobb hegyek emelkedtek a víztükör fölé, melyeken várak és őrhelyek helyezkedtek el.

Ecsen nagyúr erődítményszerű vára Boglár hegyén állt, amelynél csak Fonyód hegye volt magasabb pár méterrel. Fonyód, lévén a déli oldal legmagasabb vízparti hegye, hadi célokat szolgált. Onnan figyelték a többi őrpontot, és adtak jelzéseket a Neзде hegyére. A kisebb, pár főből álló őrhelyeken szárazfakongatással, dudaszóval adták tovább a jeleket, ha kellett. Egyes települések és hegyek nevei ma is megmondják, hogy hol, milyen jelzőeszközzel szólították hadba a népet, vagy milyen módon jelezték a veszedelmet. Ilyen Szárszó, Szemes, Szólád, a Dudahegy, a Neзде-hegy és a többi kiemelkedő terület.

Ecsen boglári várát kőfalak alkották, és ezek tetején négy bástyából, a várfalakon kimagasló őrhelyekről íjjal felfegyverzett őrök vigyázták a tájat. A kapuknál kopjások őrködtek. A vár lakóépületeinek alsó szintjei szintén kőből, felső részei könnyebb fagerendás szerkezettel készültek. A belső udvart alacsonyabb kőkerítéssel körülvevett magaslat választotta el a külső résztől. A kialakított uralkodói udvarháznak két lakótornya volt. Közvetlenül a bejárat fölött hadijelvénnel díszített pajzs és egy párducokkal díszített zászló hirdette a nagyúr rangját.

Az udvarban, kissé oldalra eső részen, a második torony mellett hadi játékok megsejmléléséhez kialakított, árnyat adó, széles földém alatt karos ülőket helyeztek el. A nagyúr és a vár előkelői innen szemlélhették a vitézek hadijátékát és az ifjak bemutatóját. A harci tanulmányok befejezői is itt mutatták be tudományukat. A kamrák, pincék, a nagy főzőhely, valamint a mosóhelyiség, a szabadosok és a szolgálók kisebb lakóházai a külső udvar hátsó részében helyezkedtek el. Az uralkodó északi szél miatt az udvar nyugati sarkában éltek és dolgoztak a mesteremberek, fazekasok, faragók, és erre volt a lovak karámja is. A nagyúr lovainak karámja mellett, a kocsiszínben tárolták a szekereket és utazókocsikat.

A belső várépület lakóháza fényűzően berendezett helyiségekből állt. Itt éltek a nagyúr családtagjai. Nagytermében tartották a fontos megbeszéléseket, melyeken a hadi vezetők és az ügyek intézői vehettek részt. Itt hallgatta meg a panaszokat és itt ítélezett - jó híre szerint mindig igazságosan - a nagyúr.

Az asszonyok lakószobái a jobboldali szárnyat foglalták el. A bal oldali szárnyat csak vendégek érkezésekor nyitották meg.

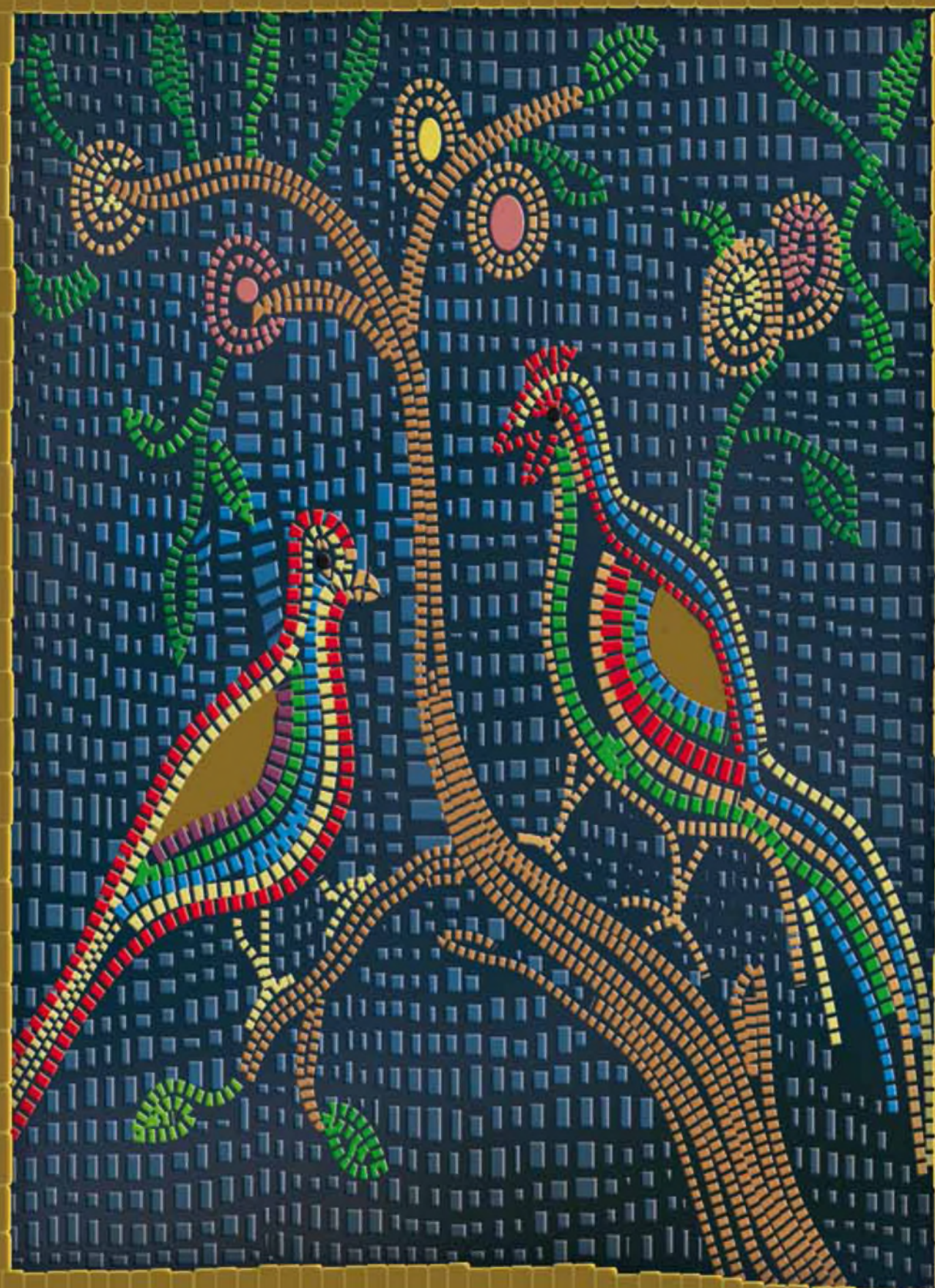
A nagyúr jeles alkalmakkor a vállán átvetett párducszőrmet hordott, melyet aranycsat fogott össze. Süvegét szintén párducszőrme díszítette, melynek közepén, a homlok fölött aranyos forgóval fölerősített, fölfelé ágaskodó sastoll jelezte hadi főméltóságát.

Nála már csak a fejedelem volt magasabb rangú méltóság. Ezt a fejedelmet, maguk közül választották. A kiválasztottat a többi nagyúr a feje fölé emelte egy akkora kerek alakú pajzson, amely alatt négy ember megfért, mert azok tartották a hatalmas, bronzból és aranyból készült pajzsot. Akit egyszer így kiválasztottak, az mindaddig uralkodott, amíg népét okos szóval, bátor tettekkel vezette. A megválasztott fejedelem a nemzetségfők hűségét bírta. Szabadosaival rendelkezhetett, és hadba hívhatta őket az összes szövetséges nemzetség érdekében. Ha a fejedelem nem tartotta esküjét, le kellett mondania rangjáról, és másikat választottak helyette.

Ecsen nagyúr ifjú korában erős és vitéz harcos hírében állt. Sohasem szegte meg az őskőnél tett hűségfogadalmat. Birtokain békében éltek a népek. A szabadosok harcoltak, ha csatába kellett menni. A földek művelését és az állatok körüli teendőket idegen földről érkezett nincstelenek, a szolgák végezték.

A szabadosok a harcban szerzett zsákmányból vagy a harci érdemekért kapott földek terményeiből, gyümölcseiből, csordáikból adóztak. Ha eladták azokat, akkor ezüst- vagy aranytallérral váltották meg az adót. A nagyúr pedig adózott a fejedelemnek. Így mindenki betöltötte a maga helyét és szerepét a birtokolt földön. A szabadosok közül hadi érdemek és hadi dicsőség elnyerésével lehetett kiemelkedni, ami által a fejedelemtől kiváltságos jogokat kaphatott a kitüntetett személy. Az egyik ilyen jog a koponyajog (később pallosjognak nevezték), amelynek birtokosa az igazságszolgáltatás és büntetés során élet és halál felett dönthetett.

Így éltek az emberek abban a régi korban, amikor a földi és túlvilági Nagy Szellem között a táltosok közvetítettek.

Égi jelek a Szellemfánál

Ecsen nagyúr feleségét Hajnalnak hívták, akit szelíd, jóságos természete miatt sokan tiszteltek és szerettek. Házasságukból két szépséges leánygyermek született. Mindkét leányt - hagyományaiknak megfelelően - bemutatták a nemzetiségnek a hatalmasra nőtt Szellemfánál, ahol az őskő is található, és ahol a két gyermek a jelek alapján megkapta nevét a táltos közvetítésével.

Mindig itt kérték Tengri, a Végtelenhatalmú Úr, a Teremtő Ősten, más néven a Nagy Szellem védelmét és kegyelmét. Nem volt ez másképpen most sem, amikor a gyermekek bemutatása történt.

A táltos felidézte az ősök szellemét, hogy a szülők eldönthessék, milyen nevet adjanak a gyermekeknek. Úgy tartották akkoriban, hogy az a név, amelyet a gyermek kap, jellemzi viselőjét, és védelmezi egész életében.

Mikor az első kislányt ajánlották a jó szellem kegyelmébe, és a kérés elmondását a táltos befejezte, a Szellemfa koronájában hatalmas szélzúgás támadt. A fa felnyögött a szélben, és legfelső ágáról egy hatalmas kánya szállt fel. Abban a pillanatban a Nap elé egy sötét felhő ereszkedett, árnyékot borítva a tájra és megjelent egy kerecsensólyom az égen. Hatalmas köröket leírva repült a felhő alatt. Mire háromszor körbe ért, a sötét felhő, amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan tovaszállt. A táltos meghallotta az erős, zúgó hangot, és kimondta a kislány nevét: Ajsa. A szó jelentése: beszélő ajak, száj. A kísérő jelenség alapján az emberek úgy gondolták, hogy a név megfelelő, de viselője nem lesz kedves. Szavai, mint a zúgó szél, félelmet keltenek majd a szívekben, és uralkodni akar az emberek lelken.

Vajon milyen lesz viselőjének jelleme? - találgatták egymás között. Nem tartották jó jelnek, hogy a Szellemfáról kánya szállt fel, és a zúgást is nagyon félelmetesnek hallották. Egyedül a kerecsen, vagyis a fénymadár megjelenése volt jó jel, vélték többen is, amely a tiszta erő beavatkozását jelentette, és remélték, hogy elűzi majd a bajt.

Amikor a második kislány megszületett, újra elmentek a Szellemfához, hogy ezt a gyermeket is a jó szellem kegyelmébe ajánlják. Alighogy befejezte a táltos az áldozat bemutatását, a jelenlevők nagy csodálkozására egy gyönyörű, színes tollú madár szállt a fára. A Nap fénye a szivárvány színeit ragyogtatta tollazatán. A madár sohasem hallott gyönyörű dallamot fütyörészett.

Mindenki ámulva figyelte az égi jelet. Ámulatuk még nagyobb lett, amikor megjelent egy másik, ugyanolyan madár az égen, és az, amelyik a fán ült, felreppent társához. A fa fölött keringve, lassan elszálltak a nagy tó fölé, és mintha egyenesen a délutáni Napba repülnének, eltűntek a fényben.

A táltos csodálkozva nézett a jelenségre, és kimondta a nevet: Dajna, ami kedveset, dédelgetettet, vagyis szeretett lényt jelentett.

– Ez igen! - mondogatták a résztvevők, ilyen neve nem mindenkinek van! Ezt bizonyára a jó szellemek valamelyike súgta meg, és mivel kedvesen hangzott, azonnal elfogadták. Ez a név, vélekedtek, kifejezi a megtörtént csodát. A megjelenő, majd a Nap fényében eltűnő madarakat úgy értelmezték, hogy a név viselőjének örök élete lesz. Az örök élet pedig nem más, mint az életerő továbbvitele nemzedékről nemzedékre évszázadokon át.

– Vajon milyen csodás események várhatók még ezek után a gyermek életében? - kérdezték egymástól az emberek.

Áldás és átok

A két kislány, ahogy nőtt, egyre inkább igazolta nevét. Ajsa csodaszép volt, mind termete, mind formás és hibátlan arca, sűrű, göndör, fekete haja elbűvölte az embereket. Szíve azonban egyre keményebb és parancsolóbb lett. Szavai mindig kétségeskedők voltak, szolgálóival kegyetlenül bánt, és türelmetlenségében sok embert megbántott. Anyjával és apjával is többször szembeszállt, pedig szerette őket legbenső énjében, de nem tudott uralkodni makacs és fennhéjázó természetén.

Dajna, Ajsa ellentéte volt.

Mintha maga Tündér Ilona áldotta volna meg a leányt, szelíd kedvességével mindenkit megnyert magának. Dajna édesanyjának kéréseit és intelmeit mindig elfogadta, apját sokszor megnevettette. A szolgálatára rendelt dajkát nagyon szerette, és játszótársaival kegyesen bánt. Förgeteg havában, amikor a hideg tél tombolt, ajándékokat készített, és a fény ünnepének éjszakáján megajándékozta azokat, akikkel játszani szokott.

Egyszer Kamond, a táltos, hogy kitudakolja természetüket, ajándékba adott kettő-kettő hófehér báránycát a két leánynak. Ajsa nem sokat foglalkozott az állatokkal, inkább szolgálóira bízta őket. Dajna azonban nagyon kedvelte a két kis játékos állatot, és amikor a mezőre mentek játszani, kiterelte a báránycát, és legeltette őket. Ahogy nőttek, segített a nyírásukban és gyapjuk feldolgozásában. Pár év múlva már egész kis nyáj vette körül, melynek minden báránycátját nagyon jól ismerte.

Egy nyári napon - a nyolcadik, tizedik évükben jártak a leánykák - egy szegényesen öltözött asszony kért bebocsátást a vár külső udvarába, hogy megpihenve folytathassa útját.

Ajsa és Dajna éppen kint játszottak a sáncbéli gyerekekkel. Mikor meglátták a szegényes, ismeretlen asszonyt a csordogáló vizesvályúnál, kíváncsian körbeállták. Az asszony rájuk mosolygott, leporolta ruháit, megigazította őszülő haját, kirázta kendőjét, melyet a derekára kötött, majd megmosta arcát, kezét, és inni hajolt a víz fölé. Ajsa abban a pillanatban meglökte, és az asszony beleesett a kifolyó mellett összegyűlt sáros vízbe. Szomorúan tekintett Ajsára, majd lassan feltápáskodott, és újra kezdte a tisztálkodást. Nem szólt semmit, csak az arcán legördülő könnycsepp mutatta bánatát.

Dajna megsajnálta a vétlen asszonyt, és odalépett hozzá:

– Ki vagy te?

Az asszony ráemelte tekintetét, és kedvesen felelt:

– Kincső a nevem, és messze földről jöttem. Elfáradtam.

Dajna ekkor odalépett a kifolyó alá akasztott ivócsanakhoz és leemelte. Megtöltötte vízzel, és odanyújtotta az asszonynak, hogy igyon. Ajsa közben egyfolytában csúfolódott az asszonyon, hogy menjen vissza a pocsolyába, mert odavaló.

Az asszony nem törődött vele, csak Dajnára figyelt. Míg ivott, hosszan nézett a kislány szemébe.

– Ő a testvérem - mutatott Ajsára Dajna -, ne bánkódj azon, amit mond, engem is sokszor kicsúfol. Nem haragszom érte, ő ilyen természetű - mosolygott az asszonyra, és elvette tőle az ivóeszközt, hogy visszategye a helyére. Miután enyhítette szomját, az asszony benyúlt a batyujába, és egy szép piros almát vett elő.

– Tessék, kisasszony! Ez a tied! Jó szíved van, meg is lesz érte a jutalmad! Legyen áldott minden cselekedeted! - emelte kezét Dajna feje fölé.

– Te pedig - fordult Ajsához, és hangja egyre erősödő bömbölésként hallatszott, miközben alakja hirtelen felmagasodott, és a gyerekek kétszer olyan nagynak látták, mint amekkora az imént volt - sötét és gonosz lelkű vagy!

Mindannyian ijedten léptek hátrébb.

– Ezért a hangod legyen olyan, mint a lelked! Megátkozlak, és csak eljövő szerelmed változtathat átkomon. Ha eljön az ideje, és találsz olyan legényt, aki így is tud szeretni téged, akkor megszűnhet az átkom! - szólt, majd felvette a batyuját, és anélkül, hogy hátra nézett volna, kisietett a várkapun.

Ettől a pillanattól kezdve Ajsa hangja elváltozott. Ahányszor megszólalt, kánya-vijjogáshoz hasonló, fülsértő sipítás vagy kerregés volt minden szava.

Ajsa sírva rohant szüleihez. Lett is nagy felfordulás az udvarban, keresték az asszonyt, de nem lelték sehol, hiába küldtek utána lovasokat is. Ecsen úr Kamond táltosért üzent. A táltos, mikor elmondták, mi történt, sokáig nem szólt, csak sokatmondóan bólogatott.

– Az átkot nem lehet megtörni - jelentette ki végül. – Kincső, a táltos asszony tette Ajsára. Ő az, akinek hatalma van varázslattal megbüntetni azokat, akik helytelenül viselkednek. Mivel meghatározott esethez kötötte az átkot, nincs mit tennünk, meg kell várni az idejét, míg a kisasszonyt valaki megszereti, és ő is szerelmes lesz.

Mikor Ajsa meghallotta Kamond szavait, éktelen jajveszékelésbe fogott, de hiába jajveszékelt, hiába fenyegetőzött, el kellett viselnie tette következményét.

A baleset

Telt-múlt az idő. Évre év és nyárra nyár következett. Ecsen nagyúr szerette a vadászatot, melyben egy saját nevelésű sólyom segítette. A madár a vadászat kezdetéig a nagyúr karján kapaszkodott, a felerősített védőbőrbe mélyítve karmait. Innen szállt fel vadászni, és ide szállt le a zsákmány elejtése után, melyből mindig kapott egy jutalomfalatot.

Egy tavaszi napon, hadnagyok és több szabadosa társaságában Ecsen úr vadászni indult. Bálványos felé vették útjukat, és már másfél napja úton voltak. Közeledtek a bálványosi hegyhez, mely mellett poros földút vezetett Somogy belső erdeibe, és azon túl, le Baran földjére, egészen a Zengő hegyéig, ahol a még hatalmasabb erdőben még hatalmasabb ragadozók és vadállatok éltek. A Zengő sűrű erdejében élt egy erős, nagy ragadozó, melynek legyőzése minden ifjú álma volt. Ez a nemes vad, a párduc, akkoriban még fellelhető volt az erdőkben, de ugyanúgy a medvék és a farkasok is sűrűn tanyáztak bennük.

A nagyúr remélte, hogy sikerül végre elejtenie azt a párducot, amelyet vadászai jelentettek neki. Nem véletlenül volt fejedelmi és vezéri jelkép a párducbőrrel díszített öltözet. Aki legyőzte ezt az erős és ravasz állatot, az bizonyosságot tett vitézségéről.

Már közel jártak Bálványoshoz, és éppen elhaladtak egy kiugró sziklaorom alatt, amikor hirtelen olyan forgószél kerekedett, hogy a csapat nem tudott tovább haladni. Lépésnyit sem lehetett látni a kavargó porfelhőben, amelyet tölcsérré alakított a szél. Szinte letépte az embereket lovaik hátáról. Az erdő felzúgott, és a fák koronái megrendültek a nagy erő alatt. Gallyak és ágak reccsentek, törtek és zuhantak alá a feltámadó viharban.

– Gyorsan! Gyorsan! Összeállni! Szorosan, egymás mellé! - adták ki a parancsot a hadnagyok, mire a csapat a hajtókkal, lovakkal, kutyákkal együtt szorosan összehúzódott.

A sólymokat azonnal ketrecekbe helyezték, és a ketreceket felerősítették a csapatot követő szállítószekerekre. A szél vörös port forgatott a levegőben, mely embert, állatot beterített, és erős köhögést, könnyezést okozott.

A forgószelet hatalmas jégeső követte. Alig lehetett a lovakat kötőféken tartani. A nagyúr és emberei bőrig áztak. A vadászok a hajtók segítségével a nemezlapokból - nem kis nehézségek árán - féltetős szárnyéket készítettek, amely felfogta az esőt, és az emberek aláállhattak a fergeteg előtt. A szolgálók sebtében máglyának való fát hordtak össze a szárnyék előtt, hogy az urak megszáritkozhassanak. A száraz, elhullott fa nedvessé vált az esőtől, így nehezen gyulladt be, de aztán fellobbantak a vörös lángok, és hamarosan erős tűz keletkezett.

A nagyúr azonban, aki mindig az élen lovagolt, és nagyon kimelegedett a lovaglásban, a hirtelen szélről és hideg esőről megfázott.

Egy idő után már látni lehetett, hogy nincs jó állapotban. Hiába melegedett fel a tűznél, kirázta a hideg, és erős fejfájásról panaszkodott. Olta, egy fiatal táltosnövendék, akit azért hoztak magukkal, hogy ellássa a vadászat során keletkező esetleges sérüléseket, sebeket, főzetet készített különféle gyógynövényekből. Ecsen úr megitta, de mire feljött az első esti csillag, már magas láza volt. Olta szólt az uraknak, hogy forduljanak vissza a vadászatból, mert különben csak a nagyúr holtteste érkezik haza.

Elindultak hát vissza, és egész éjjel mentek megállás nélkül. Mire másnap dél körül elértek a várhoz, Ecsen úr elvesztette eszméletét. Elhívták Kamondot, az öreg táltost, aki forró fürdőt rendelt, amit gyógyfüvekkel szórt tele, és ebbe a vízbe beemelték az eszméletlen fejedelmet. Fejére törülőkendőt csavartak, és ebben a meleg, gőzölgő fürdőben tartotta Kamond, amíg a víz lassan kihűlt, és lehúzta a lázát. A nagyúr hajnalra magához tért.

Akkor langyos főzeteket itatott vele, majd lepedőkbe tekerve ágyába vitette a nagyurat. Két éjszaka és két nap fürdők és gyógyfőzetek váltogatva követték egymást. Kamond és Olta állandóan mellette őrködött, időnként kitapintották az ütőerét, és figyelték a lázát. Hajnal is mellette volt, amióta csak meghozták beteg férjét. Sok beleszólása nem volt a táltosok dolgába, de amit kértek, arról azonnal rendelkezett, és felügyelte a végrehajtását.

– Mire számíthatunk, Kamond úr?- kérdezte Hajnal reggel felé a táltostól.

– Az életét megmentem, de elméje, hallása vagy valamely fontos szerve kárt szenved.

Mikor harmadnap reggel a nagyúr felébredt és kinyitotta szemét, kis idő múlva megszólalt:

– Van itt valaki? Nem látok semmit!

Felesége felnyögött a felismerés súlya alatt, és zokogva kezébe temette arcát.

– Gondoltam, hogy baj lesz! - szólt Kamond, és közelebb lépett a nagyúr ágyához. – Uram, nagyon beteg voltál - szólította meg. – Három nap és három éjjel életedért küzdöttünk. Az életed megmaradt, de szemed világa odalett!

– Nem! - kiáltott fel a nagyúr. – Az lehetetlen! - és kétségbeesve tapogatta szemét, forgatta kezeit szeme magasságában, de hiába, mert valóban nem látott semmit.

– Teremtőm! Miért büntetsz engem?- kérdezgette zokogva. Már soha többé nem látom meg az élet adta szép dolgokat! Kamond uram, mit mondasz erről? - kérdezte a táltost könnyörgő hangon.

– Uram! Valódi okát vakságodnak nem látom tisztán. De egyszer eljön az idő, amikor újra láthatsz, addig azonban sok mindennek meg kell történnie. Ezt olvastam ki tegnap a jelekből. Legyél hát türelemmel, és viseld sorsodat Tengri akaratában.

– Szavaid valamelyes reményt adnak nekem. Legyen hát úgy, ahogy a Nagy Szellem rendelte.

Mikor Dajna megtudta, mi történt édesapjával, először zokogásban tört ki, de összeszedve akaratát, s hogy apja bánatát ne fokozza, azonnal hozzá sietett, az ágya szélére ült és vigasztalta.

Ettől kezdve, amikor csak tehetett, mellette maradt. Néha-néha azonban leszaladt a nagy vízhez, hogy a csendes magányban kisírja bánatát.

A nagyúrnak szüksége volt családjá gondoskodó szeretetére.

A szerencsétlenül végződő út következtében szerzett betegség és vakság után Hajnal úrnő és Dajna lett a nagyúr szeme. Ők segítették bajában a legnagyobb odaadással és figyelemmel. Ecsen úrnak eddigi életén is változtatnia kellett, már nem tehetett meg bármit szabadon. Ajsa, az idősebbik leány nem sokat törődött vele. Aggságnak érezte apját, ha kísérnie kellett, és mindig a saját hangja miatti bánata foglalta le gondolatait.

Ecsen nagyon sokat búsult eleinte, hiszen nem láthatta többé sem a felkelő, sem a lenyugvó Napot, nem láthatta az erdőket, a mezők virágait, a harcos ifjak küzdelmét és a ménes vágatását, amiket oly nagyon szeretett.

Egyetlen vigaszát családja és hűséges szabadosai jelentették. De hiába bánkódott, ha a táltos sem tudott segíteni rajta, akkor bele kellett nyugodnia helyzetébe.

Amikor mindez megtörtént, Ajsa és Dajna már szépséges hajadonként vonta magára az emberek figyelmét.

A nagyúr többé nem vehetett részt a csatákban, a vadászatokon, és ahogy az idő haladt, és nem történt változás a látásában, egyre többször gondolt leányai férjhez adására, hogy férjük legyen támaszuk és védelmezőjük, ha már őt ilyen csapás elviselésével korlátozta a sors.

Abban az esztendőben, amikor Ajsa betöltötte a tizennyolcadik, Dajna a tizenhatodik életévét, a nagyúr ünnepeket tartott, amelyekre a hadnagyai által vezetett harci játékokkal és vadászatokkal csalogatták a környező birtokok ifjait. Elgondolása szerint Ajsát, az idősebbik leányt szerette volna először férjhez adni. Ajsa megismerve az ifjak vitézségét, talán megleli szerelmét, aki megtalálja a feloldozást a táltos asszony átká alól. S ha kiválasztja a megfelelő ifjút, annak bizonnyitania kell rátermettségét, hogy elnyerje Ajsa kezét.

Megjelennek a kérők

Jöttek is az ifjak szép számmal, és álmélkodtak a csodálkozástól a két gyönyörű teremtés láttán. Az egyik hollófekete, hosszú, göndör hajával, a másik aranyló fürtjeivel ejtette ámulatba az ifjakat.

A két lány közül azonban, miután közelebből megismerték őket, mindenki inkább Dajna környezetében szeretett lenni, mert Ajsa parancsoló és rikácsoló hangja elijesztette őket.

Egy idő után Ajsa megtapasztalta, hogy a kérők nem foglalkoznak vele, inkább Dajna felé nézegetnek. A harag és gyűlölet egyre jobban tanyát vert szívében. Pedig nem kellett volna gyűlölködnie, mert Dajna nem foglalkozott még a kérőkkel. Szívesebben üldögélt vak édesapja mellett, és vezettetgette, leste minden szavát, énekelt neki, és mesélt a kertről, a virágokról, a Balaton színeinek változásáról és az emberekről, akik az udvarban megfordultak.

Ajsa ítélőképességét a testvéri féltékenység azonban teljesen elvette, és rettenetes dolgot gondolt ki. Elhatározta, hogy elcsalja Dajnáat a berekbe, amely a vár szikláinak meredélye alatt terült el, és belelöki a lápba. Aztán úgy tesz, mint aki nem tud semmiről.

Már éppen befejezte az öltözködést és indult Dajnáért, amikor az ablakban megjelent egy gyönyörű, színes tollú madár. Ajsa elbűvölten nézte, és már azon gondolkodott, hogy megfogja és ketrecbe teszi, amikor nagy fényesség támadt, és mozdulni sem tudott. Hirtelen annak az asszonynak az arca derengett fel a fényben, akit gyermekkorában belelökött a pocsolyába, és aki megátkozta ezzel a rút hanggal.

– Ajsa! Ajsa! Ne csald el Dajnáat a lápra, mert te magad fogsz odaveszni. Ne tedd ezt! - hallatszott szobájának minden szegletéből.

ljedten takarta el arcát, amíg a hangot hallotta. Minden ízében reszketett, mert félt, hogy újabb átok sújtja. Mikor a hang megszűnt, eltűnt a fény, és eltűnt a madár is.

Ajsa rohant az apjához védelemért. De mire a nagyúr szobájához ért, már megnyugodott, és új ötlete támadt.

Úgy tett, mint aki teljesen kétségbeesett, és sírva előadta, hogy minden kérő Dajának udvarol, s ő hiába szebb, a hangja miatt nem őt választják az ifjak. Kérte az apját, hogy segítsen neki választani a kérők közül, mert szeretné, ha valaki végre feloldaná az átkot. Azt is kérte, hogy ígérjen nagy hozományt, csak jöjjenek minél többen. És ígérje meg, hogy Daját nem adja előbb férjhez, mert mégis csak ő az idősebb, és nagy szégyen lenne, ha Dajna előbb elkelne, mint ő.

Ecsen nagyon megsajnálta a leányt, hiszen valóban férjhez menő korban volt már. Ő is tizennyolcadik esztendejében vette el Hajnalt, akit úgy megszeretett, hogy másik feleséget soha nem vett magához, pedig mennyire mondták tanácsadói, hogy az új asszony bizonyára fiút szülne. De hiába nem került áldott állapotba Hajnal fiúgyermekkel, neki nem kellett másik asszony.

– Jól van, jól van! - nyugtatgatta Ecsen úr Ajsát. – Rögvest intézkedem a dologról.

Azonnal behívatta a futárokat és megbeszélték, hol, melyik nemzetségnél vannak házasulandó ifjak. Elmondta a meghívás lényegét, kilátásba helyezve a hatalmas hozományt, majd parancsot adott, hogy másnap hajnalban a futárok minden égtáj irányában induljanak el.

Hamarosan jöttek is a kérők sorban. Hogyne jöttek volna ekkora hozományért, de ahogy jöttek, úgy sorban el is kullogtak.

Amikor meghallották Ajsa hangját, és megismerték parancsoló természetét, úgy döntöttek, hogy még a nagy hozomány fejében sem lehet egy életen át elviselni egy ilyen asszonyt. Igaz, Ajsának sem tetszettek a kérők. Mindegyik ifjúnál erősebb jellemnek, határozottabbnak érezte magát. Márpedig ő olyan férjet szeretett volna, akit tisztelni tud, és aki határozottságával meghódítja az ő szívét.

Reményvesztettségében Ajsa sokat búslakodott, és még ingerültebb lett.

Egy szép napon azonban új kérő jelent meg a kapunál. Éjfekete paripája, éjfekete ruhája nagy feltűnést keltett. Minden ruhadarabja ezüstszegekkel kiverten ragyogott. Széles övén görbe kardot, és tört csillantott meg a napsugár. Panyókára vetve párducbőr díszlett a vállán, és fekete süvegét is párducbőr övezte. Ebből látszott, hogy már harcoszá avatták. Ajka alatt kicsi fekete szakáll díszlett, jobb fülében a szabad emberek jele, egy ezüsthüvely lógott. Elegáns és különös öltö-zete igen megkapó jelenség volt a maga nemében.

A vitézt, két fegyverhordozó kísérte, akiknek szintén fekete volt az öltözetük, de ezüstveretek nélkül.

Ajsa szeme rögtön megakadt az ifjún. Érezte a belőle áradó erőt, és azt gondolta, megváltást nyerhet általa. – Ez az ember már becserkészte a saját párducát. Lássuk közelebbről, vajon milyen lehet? - gondolta.

Az ajtónállók jelentették az ifjú érkezését. Ecsen, Hajnal által vezetve, eléje sietett a fogadására, egészen a bejáratig.

Az ifjú le sem szállt a lováról, hanem egyenesen a nagyúr elé léptetett, majd üdvözölte:

– Köszöntelek, Nagyúr! És köszöntöm házad népét! Valkó nemzetségbeli Acsád vagyok, Valkó nagyúr fia! Engedelmeddel eljöttem szépséges leányod kegyét elnyerni. Őszinte leszek, uram! Hallottam az átokról, mely leányodat sújtja,

hallottam kemény természetéről, de én nem szeretem a selypegő asszonynépet. Harcosok között nőtem fel, és harcosokat fogok nemzeni. Ígéretet teszek, hogy megszépítem leányod életét, akit szívem szerint asszonyommá teszek, mert már hallottam szépségének hírét. Ha mód lesz rá, megtöröm az átkot! Szavam állom, ha te is állod ígéretedet, ami a hozományt illeti, uram!

– Üdvözöllek, ifjú harcos! Bátran és okosan szóltál. Én állom a szavam, ha te is állod! - szólt a nagyúr. – A többi a te dolgod lesz. Jöjj, leányom, köszöntsd kérődet!

Ajsát elöntötte a pír, miközben meghajolt új kérője előtt. Meghajlásával fejezte ki a köszöntés és az udvarlás elfogadását. Aztán felemelte arcát, hogy megnézzze közelről az ifjút, és hogy az is megnézhesse őt. Tekintetük találkozott, és a két fekete szempár máris megkötötte a szövetséget. Ajsa még egy kis mosolyt is megengedett magának, ezzel bátorítva Acsádot.

– Hm! - gondolta Acsád, miközben leszállt a lováról, és fegyvernőkeinek átadta a kantárszárat, hogy vezessék el a lovát. – Hiszen szebb, mint ahogy híréből sejtteni lehetett.

– Jöjj, uram! Megmutatom a szállásod - hívta Ajsa magával, és hangját, amennyire tudta, sejtelmessé tette. Félve figyelte, megütközik-e hangjának hallatán az ifjú. Annak azonban arcizma sem rándult, hanem ment utána, és megkérte, készítsen neki fürdőt, hogy rendbe tehesse magát.

Ajsával madarat lehetett volna fogatni, annyira boldog volt, mert igen tetszett neki az ifjú kiállása, termete és határozottsága. Végre megnyugodott, és remény töltötte el szívét, hogy sikerül megtörni az átkot. Az elkövetkező napokban igyekezett keveset beszélni és még szebbnek mutatkozni az ifjú környezetében.

Ajsa és Acsád szövetsége

Az esti lakománál Acsád részletesen beszélt nemzetségéről, az általuk megvívott csatákról. Felsorolta megyehatáraikat, csordáik, méneseik, kondáik és juhaik számát. Átadta atya üdvözlését és az ajándékokat, amiket hozott. A nagyúrnak két vizslakölyköt, Hajnalnak egy vég finom selymet, Dajának aranyboglárt. Ajsának hozta a legszebb és legbecsesebb ajándékot, egy csodás nyakéket, melynek finoman megmunkált aranyfoglataiban gyémántkövek sokasága ragyogott. Ajsa rögtön a nyakába tetette, hogy az ifjú lássa, mennyire értékeli ajándékát.

Acsád kemény elhatározással érkezett az udvarba. Nagyon szerette volna a nagyúr birtokait megszerezni, mivel a nagyúrnak nem volt fiú utódja. Abban reménykedett, ha Ajsával létrejön a nász, fiúgyermek születik majd, és akkor az egész birtok rájuk száll. A nagyúr mezsgyéje a Balaton déli partjától Bogát földjéig terjedt. Végig a Balaton hosszában, a Suhi-patak mocsaras területétől - mely áradáskor nem a Balatonba, hanem a Balatonból vezette ki a vizet - Sávoly és Öreglak vonaláig. Ez a hatalmas birtok nagyon kecsegtető volt Acsádnak.

Egyébként is rögtön megkedvelte Ajsát. Megérezte, hogy jellemben közel állnak egymáshoz. Ajsának is tetszett az ifjú merészsége és elszántsága. Másnap legszívesebben már hazaküldte volna az összes kérőt, mert nem akart senki-vel sem foglalkozni, csak Acsáddal.

Acsád azonban jó alkalomnak látta, ha bemutathatja csatákban szerzett tapasztalatait, és az elkövetkező napokban kihívta tusakodásra a többi kérőt.

A hadi gyakorlatokkal is teltek a napok, volt ideje további tájékozódásra a birtokot illetően, és a hadi játékon merész magatartásával igyekezett egészen megnyerni Ajsa szívét. Azt is szeretne volna megtudni valakitől, mi volt az átok szövege pontosan, de nem lehetett illetlen, és nem kérdezhetette meg közvetlenül. Pedig a tudakozódást meg kell ejtenie valahogyan, de fogalma sem volt, mihez kezdjen.

Egyik nap a fárasztó bajvívás után lement felüdülni a tó partjára. Az északi szél hullámokat hajszolt a part felé, melyek gyors egymásutánban felemelkedtek, megerősödtek, és egészen a partig futottak, ahol megcsendesülve visszaereszkedtek a vízbe. A fehér tajtékok kiültek a hullámok tetejére, és szaladtak, szaladtak, hogy a sekély részen semmivé váljanak. Ez az ütemes vízcsobogás levitte Acsád gondolatait a lélek mélységébe.

Mit is szeretne igazán? Tetszett neki Ajsa határozott természete, kissé kihívó magatartása. Az is kedvére volt, hogy nem bízsa a vak véletlenre párjának kiválasztását, hanem előre kigondolja, ki lenne az, akinek odaadná szerelmét. Elmelázva ült hát a parton, és azon töprengett, hogyan bolondítsa magába Ajsát, miközben azt latolgatta, vajon mekkora lehet a teljes birtok. A ménesek, gulyák és kondák sokasága, melyeket idefelé jövet látott, még jobban felkeltette birtoklási vágyát. És a lány szépsége is elbűvölte, valóban csak a hangja kifogásolható. Vajon mivel lehetne megtörni az átkot?

A Hold, csillagoktól övezve, már jócskán fenn járt a tó felett, és ő még mindig csak bámulta a fények játékát a hullámokon. Már az ezüsthíd is ott ringatózott a szellő borzolta vízen, amikor Acsád felsóhajtott:

– Ég és Föld jó szellemei, segítsetek rajtam, mert nem találom a megoldást!

Illongó jó tanácsa

Alighogy elsóhajtotta bánatát, a holdsugarak által a vízre vetített ezüsthíd közepén fodrot vetett a víz, és kiemelkedett a habok közül egy derengő fényű alak. Acsád hitt is, meg nem is a tündérekben, mert hallani ugyan hallott róluk, de mivel harcosok között nevelkedett, ott a férfiak nem foglalkoztak efféle kérdésekkel. Asszonyi dolognak mondták a tündérekről szóló mendemondákat. Őt a harci tudomány érdekelte jobban, és döntéseit is inkább maga hozta és hozza meg, nemigen kér másoktól tanácsot.

Ezért először azt gondolta, hogy aki a víz alól jött, az túlvilági teremtmény. Bátorsága nem ismerte a félelmet, ezért kíváncsian várta, hogy mi történik. Az alak egyre közeledett, és hamarosan láthatóvá vált, hogy egy ladik hozza a part felé. A látvány egészen lenyűgözte Acsádot, és úgy érezte mozdulni sem tud. Miközben erősen figyelt a jelenségre, egyre tisztában hallatszott egy szép dal.

– Hívtál, eljöttem! - szólt a lény, amikor a ladik befúrta orrát a part menti homokpadba.

De Acsád annyira meglepett volt, hogy meg sem nyikkant.

– Látom, csodálkozol! Ne rémüldözz, én vagyok az, akinek a haja nappal aranyfényű, éjszaka, ha a Hold világít, ezüstoffényben csillog. Szemem zöld, mely nem látható az esti homályban. Van kezem és van lábam, ha akarom, de ha nem akarom, akkor hullám vagyok a vízben, vagy hal, vagy nád, éppen ami tetszik. Most emberi alak vagyok! Szólj hát, miért hívtál?

Acsád figyelmesen megnézte a sejtelmes alakot, aki fején virágkoszorút viselt. Könnyű inge térdig fel volt tűrve, ingkötője a nyakánál kibomlott. A kellemes nyári esten lágy szellő játszadozott sűrű, göndör hajával. Teljesen földi ember, azaz leány formája volt, csak valahogyan szebben, sejtelmesebben ragyogott a bőre, mint a földi leányoknak.

Miután kilépett a partra, letelepedett Acsád mellé. Acsád abban a pillanatban közönséges földi teremtménynek látta, és azt gondolta, hogy amit eddig érzékelt belőle, az szemfényvesztés csupán.

Még egyszer végigmérte az egyszerű ruhát, a szegényes ladikot, és azt kérdezte:

– Ugyan ki vagy te, hogy nekem segítenél? Itt nincs segítség! Itt csak varázslat segíthet! - legyintett lemondóan.

– Hát, ha úgy gondolod, akkor el is mehetek. Azt hittem, aki szerelmesen itt sóhajtozik az éjszakai sötétségben, az van olyan bátor, hogy elmondja gondját, baját, és állhatatos annyira, hogy megkeresi a megoldást. De ha nem, hát nem! - szólt Illongó és felállt, hogy induljon.

– Én állhatatos vagyok! - jelentette ki Acsád. – Mindent megteszek, amit kérsz, csak segíts rajtunk! - fogta könnyörgőre.

Aztán elmesélte, hogy megkedvelte és megszerette Ajsát, akit megfelelő feleségnek gondol, de nem tud mit kezdeni a hangjával, mert valaki megátkozta, és hiába szép az arca, tökéletes az alakja, a hangja elviselése egy életen át megpróbáló türelmet igényel.

A teremtmény meghallgatta Acsádot, majd így szólt:

– Szereted őt?

– Szeretem és szándékom, hogy elvegyem feleségül.

– Segítek rajtatok, mert a szerelmesek a védelmem alatt állnak. Viszonyásul azt kérem, hogy amikor hűséget fogadtok az őskőnél, azon a napon hozz nekem a mező legszebb virágaiból font koszorút.

– Hozok, hozok! - ígérte Acsád. – Habár nem tudom, miért éppen virágkoszorú kell neked. Hisz nincs annak semmi értéke! Gyermeekjáték az!

– Nagyon is nagy értéke van. Hozz nekem koszorút, és segíték rajtad! Én magamnak nem fonhatok koszorút. Másoktól kell kapnom, hogy igazi értéke legyen. A koszorú a tisztelet, a szeretet és az élet körforgásának jelképe.

– Jól van, értem! Nem feledkezem meg rólad! - ígérte Acsád, de magában még hozzágondolta kissé megvetően: – Ha neked ez elég!

– Rendben! - mondta a lény. – De vigyázz, Acsád, ha nem tartod be, amit ígértél, rosszra fordulhatnak dolgaidd, és bajba kerülsz. Majd így folytatta:

– Menj el hát a legöregebb táltoshoz, aki ott volt a Szellemfánál, amikor Ajsa nevet kapott. Annak a táltosnak a nyakában lóg egy kicsi bőrtarsoly. A tarsolyban a Szellemfa és egyéb növények virágából különleges módon készített por van. Ebből a porból kell kérned Kamondtól, a táltostól. Aztán menj haza, és kérdezd meg Ajsát, szeret-e téged, és lenne-e társad egy életre. De figyelmeztess, hogy az igazat mondja, különben az átok nem törik meg. Ha igent mond, akkor a virágpor főzetéből itasd meg, és bársonyos lesz a hangja. De a por titkát és azt, hogy hogyan kell használni, csak a táltos tudja. Figyelmesen hallgasd meg szavait, és amit még kér tőled, azt is teljesítened kell.

– Értem! És ha Ajsa azt feleli majd, hogy nem? Vagy azt, hogy még nem?

– Akkor várnotok kell, amíg megbizonyosodik szerelméről. A főzetet csak akkor fogyaszthatja el, ha szerelmed által teljes szívéből akarja a változást.

Acsád megköszönte a tanácsot, és újra megígérte, hogy úgy tesz mindent, ahogyan most itt hallotta, majd kérte a tüneményt, hogy mondja meg a nevét, és hogy ki ő valójában.

– Illongó vagyok, a tó tündére. A főtündér rendelt ide, hogy jó tanácsaimmal segítsem azokat a szerelmeseket, akik hajlandók egymásért áldozatot vállalni. Vigyázzak a tó vizére, halaira, a növényekre, és segítsem a jó embereket, akik azért halásznak, hogy éhségüket csillapítsák, és ladikjaikat segítsem partra a viharból. A gonoszak megbüntetésére segítségül hívhatom a szél és a föld tündéreit. Gonoszak azok, akik nem kímélik a tó élőlényeit, és okatlanul elpusztítják azokat. Ha minden dolgomban igaz szívvel járok el, akkor az emberek tisztelni fognak, és tiszteletük jeleként virágkoszorút hoznak nekem. Miután megfelelő mennyiségű koszorú került már a homlokomra, eltávozhatok erről a helyről a szivárványkapun át egy másik világba.

Acsád csodálkozva hallgatta a tündér szavait, de a szívében lakó hidegség megakadályozta, hogy teljes hittel elfogadja, amit Illongó mondott. Felállt, és menni készült.

– Vigyázz! - szólt utána Illongó. – Ne szegd meg az ígéreted!

Aztán belépett a ladikba, és a ladik visszavitte a vízen játszadozó ezüstös holdfénybe, ahol alakja elenyészett.

Acsád megborzongott. Igaz, nem túlvilági szellemmel találkozott, de ennek a lénynek még a félhomályban is égette a tekintete, mintha minden gondolatát ismerte és tudta volna. – Mégiscsak tündér lehetett ez! - vélekedett, majd gyors lépésekkel, boldogan sietett fel a várba. Másnap reggel korán kelt, és megkereste az öreg Kamond táltost.

Kamond, a táltos

Kamond alig különbözött az egyszerű emberektől. Amiben mégis eltért, az a vállig érő fehér haja volt, amelyet nem font varkocsba, mint a többiek, hanem a homlokán átfutó zöld pánttal fogatott le. Elöl, a pánt közepén a Nap jele volt látható. A Napból lángpallosok nyúltak ki körbe-körbe. Ezek közül a négy leghosszabb és legvastagabb jelentette a négy égtájat és a négy évszakot. A következő osztás tizenkét sugara a tizenkettő hónapot. Ez a fejpánt és a nyakában hordott aranytulipán volt a legnagyobb érték, amit a táltos magán viselt.

A tulipánban a Nap, a Hold, az Esthajnalcsillag és középső szirmában egy turulmadár volt látható. Ilyen jelet csak a táltosok viselhettek. Jelentése szerint: Nap-Tengri az élet kapuja, a Hold-asszony az élet hordozója, az Esthajnalcsillag-gyermek az élet folytatása, a Turul-sólyom a lélek, mely „túlról jövő”, vagyis a világ-mindenség messzeségéből jövő lélek. A jelvény hátoldalára tulajdonosának nevét a régi nagybirodalom betűivel vésték be: KAMOND.

A táltosok általában mogyorószínű, földig érő szokmánt, felette rövid barna kabtant viseltek. Derekukat széles, barna öv fogta át. Kamond az aranytulipán mellett egy kicsi bőrtarsolyt hordott a nyakában. A bőrtarsoly gondosan összegyűjtött, titkos összetételű virágport rejtett.

A táltos a hétköznapiakban alig volt látható. Csendes egyszerűségben élt szálláshelyén. Amikor azonban táltos képességével kellett élnie, hangjának ereje megsokszorozódott, és szinte bömbölt, ahogy a szavakat kiejtette. Elődje, Kolos, kicsi gyermekkorától kezdve figyelte Kamondot, akinek a mellkasán egy kitárt szárnyú sólyom barna árnyékát lehetett látni, jobb lábfejen hat ujj volt az öt

helyett, és hároméves koráig szoptatta az anyja. Már apró gyermekként terelte a gulyát, és gyakran felült a nagy fekete bikára, aki kezes báránként engedelmeskedett neki, és nyugodt léptekkel hordozta a gyermeket a hátán. Hétéves korában Kolos maga mellé vette, és felkészítette a táltos életre. Kamond szülei tudomásul vették, hogy gyermekük kivételes tulajdonságokkal rendelkezik, és hogy a táltos magához veszi nevelésre, tehát ő maga is táltossá lesz.

A táltosnövendékek elsősorban tejjel, tojással és kölessel táplálkoztak. Kamond táltossá válását hatalmas próbatétel előzte meg. Egyik éjszaka eljött érte egy különleges pejcsődör, és elhívta megküzdeni a fekete csődörrel. Ettől kezdve bármi nehézség volt, mindig megküzdött vele, és eddig még mindig legyőzte a fekete csődört. Korának előrehaladtával azonban elfáradtak a csontjai, ezért tanítványai közül kijelölte magának az utódját, akit Oltnak hívtak.

Kikelet havában aztán, egy ifjú kereste fel Kamondot, régi barátja, Merek üzenetével, aki azt kérte, hogy vegye maga mellé, és tanítsa meg a szükséges tudnivalókra az ifjút, mert Delárra, így hívták a küldöncöt, nagy feladatok várnak. Így aztán Kamond szolgálatába fogadta, és legjobb tudása szerint tanította Delárt, de nem tett kivételt vele, holott előkelő származását ismerte.

Kamond a nagyúr udvarának személyzetéhez tartozott, de nem az udvarházban vagy annak környékén lakott, hanem elvonultan, csendes magányban, a vár tövében elterülő falvacskától kicsit távolabb, egy enyhén emelkedő dombon. A domb tetején, a táltos házától jó két nyíllövésnyire magasodott a Szellemfa hatalmas

koronája, mely alatt kőből épített áldozati és fogadalmi hely várta az őskü, vagyis az eskütevőket. A faluból diófásor szegélyezte poros út vitt a táltos portájának kapujáig, amely tovább kanyarodva, a Szellemfához vezetett. A Szellemfa égbe nyúló ágai és koronája jelképezte az Égígérő fát, a nemzedékek egymásutániségát. Ide, a nagy fa alá vonult el csendes magányba az, aki a világ dolgairól szeretett volna elmélkedni vagy visszagondolni őseire. Aki a nagy fa alatt tartózkodott, azt nem illett megzavarni.

A Szellemfáról ágat törni vagy levelét tépni nem volt szabad. Szokás szerint általánosan vonatkozott ez a szabály az összes élő fára. Az ünnepeken és különleges alkalmakkor letört gallyakat, áldozati ajándéknak tekintették.

Kamond szálláshelyének kapuját két villás oszlop jelképezte, azon keresztül egy széles palló ívelt át, amelyen egy lókoponya függött. A ház oldalát különböző méretű fakarikák, szarvasagancsok, sastollak díszítették, jelezve, hogy itt nem egyszerű ember lakik. Az udvaron nyári kemence és kút állt egy öreg körtefa szomszédságában. A ház mögött ólak sorakoztak, és egy üres juhkarám várta lakói hazatértét. A szérűn gyöngytyúk káráltak fel időnként a többi aprójószág között.

Kamondnak nem volt felesége, így nem voltak gyermekei sem. Lehetett volna, mert ifjú korában igen szép és erős legény volt, de mindig jobban foglalkoztatta a tudás megszerzése, az elmélkedés. Nagyszerű szellemiségéből adódóan az emberi életet és a természet törvényszerűségeit elemezgette. Gyógyító tudásának alapját a lélek és a test tulajdonságainak és ezek összefüggéseinek ismerete adta.

Amikor az előző táltos kiválasztotta utódjának, érezte magában az erőt, azt a belső tüzet és rendet, amely alkalmassá tette a táltosi feladatra.

Az embereket - a legfiatalabbtól a legöregebbig, a legalacsonyabb származásútól a legmagasabb rangúig - és minden teremtettt életet tisztelt. Az élet tisztelete nagyon fontos jellembeli igény volt a táltosoknál.

Tanításaiban mindenkit arra intett, hogy az emberekben mint Tengri teremtményeiben, lélek tekintetében nincs különbség, azonban életük folyamán a rájuk rakódott jellem miatt eltérnek egymástól.

Kamond még fiatalon bejárta az országrészeket, hogy tudását gyarapítsa. Találkozott a főtáltossal, aki szintén igaz táltosnak ismerte meg. Olyannak, aki a jelek alapján megérezte a jövőt. Mert a táltosok igazi énje ez volt, és nem a hókuszpókusz varázslás, ahogy azt későbbi korokban mondták róluk. Azok, akik értelmetlen „varázsigéikkel, varázsszavakkal” ejtették ámulatba a népet, és varázslat segítségével akartak gyógyítani, jövőndőt mondani, rossz táltosok voltak. Az ilyenek a belső igazságot külső formára változtatták, hogy becsapják az embereket, és megtévesszék a nagyobb adományok érdekében.

Kamond tudta, hogy a szónak hatalmas ereje van, ám a szavak hatásának meg tapasztalásához egy élet szükséges. Ahogy a jó szavak biztatást, örömet és kedvességet hoznak elő az emberből, úgy a durva szavak durvasághoz és embertelenséghez vezetnek.

Kamond jó táltos volt, ezért bízott az emberekben, és az emberek is számíthattak rá. És hogy miért nem volt magányos? Mert mindig volt tizenöt, húsz gyermek, akiket taníthatott. Átadta nekik a Földről, csillagokról, a természetről, a betegségekről és azok gyógyításáról szükséges ismereteket. Megtanította őket a hunok írására és megtanította őket számolni. Ebben az időben a lányokat négy évig tanították az asszonyi dolgokra az asszonyok házában, a fiúkat öt évig a harci tudományokra, az ország rendjére. Megtanulták azoknak a nevét, akik vezették a népet, az ősök tiszteletét és az áldozati szokásokat, hogy ha majd felnőtté avatják őket, tudják, hogyan kell viselkedni a felnőttek világában.

Sokan tartottak is tőle, és félelmükben nem kívánták megismerni igazi énjét. Pedig aki kapcsolatba került vele, megtapasztalhatta megfontolt bölcsességét és jó szándékát. Tekintetében csak akkor jelent meg szigor, ha azt vette észre, hogy valaki nem őszinte hozzá, vagy meg akarja téveszteni akár szóval, akár cselekedettel.

Ilyen táltos volt Kamond, aki annyira szeretett az igazságos Ecsen úr udvarában élni, hogy hiába jelölték főtáltosnak, illendően visszautasította, mert nem kívánta a hatalomért marakodókat szolgálni. Fontosabb életcél volt számára, hogy saját nemzetségét óvja, gyógyítsa, tanítsa és nevelje.

A virágporos tarsoly és az óriás fehérnyúl

Már egy hónap eltelt azóta, hogy Acsád kérőként megjelent az udvarban. Céljainak eléréséhez először felkereste Illongót, majd annak tanácsa szerint elhatározta, hogy elmegy Kamondhoz, a bölcs táltoshoz.

Azon a reggelen Kamond elküldte az új tanítványt a Kakasdombra forrasztófűért és vérehulló fecskefűért. Ő pedig szokásos helyét elfoglalva a tornácon, gondolataiban elmerülten várakozott.

Kamond az Ajsa kisasszony névadásakor kapott jelekből és Ajsa kialakult természete miatt tudta, hogy ha sorsában nem következik be változás, a leányt bármennyire szép is, nem lehet majd férjhez adni, és ez a nemzetségre nézve nagy szégyen lenne. Kamond azt is érezte, hogy eljött a változás ideje, és valaki valamilyen szándékkal felkeresi majd.

Alighogy ezeknek a gondolatoknak a végére ért, a domb aljáról lódobogást hallott. Nemsokára felbukkant az úton egy ló és lovása. Kamond ülve maradt és megvárta, amíg a kapuhoz érkezik a vendég. Ekkor felállt, és elébe ment.

Egy ifjú jött, aki leszáll a lováról, köszöntötte az öreget, melyből az mindjárt látta, hogy jó házból való ifjú, mert ismeri az illendőséget. De ahogy szavait hallgatta és figyelte mozdulatait, megállapította, hogy az ifjúnak jellembeli hibái vannak.

Acsád, mert ő volt az, akit a tó tündére ideküldött, a tőle telhető legnyájasabb szavak kíséretében elmondta, mi járatban van, és hogy miért szükséges a különleges virágpor megszerzése. Végül kérte a táltost, ne álljon boldogságuk útjába, és adja oda a virágporos tarsolyt.

– Tudtam, hogy eljössz. Azt is tudom, hogy először csak a gazdag nászajándék miatt jöttél. Azt is tudom, hogy most már valóban kedveled Ajsát, és nem akarsz rosszat neki. Megteszem, amit kérsz, de tudd meg, ebben a kicsi tarsolyban sok minden benne van Ajsa hangján kívül is. Amikor Ajsa névadása történt és bemutatása a nemzetségnek, az a nagy szél a Szellemfánál nem volt jó jel. Később még nagyobb baj történt, és Ajsa elveszítette kedves hangját.

– De miért, Kamond úr? Miért kellett ennek így lennie? - kérdezte Acsád kíváncsian.

– Azért, mert Ajsa nagyon nagy szépséget kapott! Már kicsi korában kitűnt pajtásai közül. De ez a szépség veszte is lett, mert dölgyössé és kegyetlenné tette. Gyermekként nem tisztelte az idősebbeket. Egyszer egy táltos asszony utazott át a nagyúr birtokán. Betért a vár udvarára, hogy felfrissítse magát. Ajsa azonban belelökte a forráskút melletti pocsolába. Ez a táltos asszony átkozta meg, mert rögtön felismerte, hogy a saját szépségétől elbizakodott gyermek egyre kegyetlenebbé válik. Így azonban, ha más miatt nem, hát hangja miatt szenvedett, és hangjának csúfsága gátat szabott lehetőségeinek. Nem érezhette magát mindenki fölött állónak. Az átok feloldásának feltétele az igaz szerelem megismerése. Mert Ajsa csak abban tanulhatja meg az odaadást és a gyengédséget - felelte a táltos.

– A virágporos tarsolyt azonban csak akkor adhatom át neked, ha teljesíted egy kérésem. Én már nagyon idős vagyok - folytatta az öreg táltos -, hogy a jövőbe látásom megmaradjon, ennem kell az óriás fehérnyúl húsából. Az óriás fehérnyúl ugyanolyan, mint a mezei nyúl, de háromszor nagyobb, fürgébb, és minden példány hófehér. Ez a nyúl a Bakony hegyeinek oldalában él. Máshol nem lelhető fel, ébersége miatt nehezen közelíthető meg. Erejét a reggeli Nap fényéből nyeri, de amikor delelőn áll a Nap és vakító a fény, el kell rejtőznie a hegy oldalában található barlang járataiban.

– Ezek közül a nyulak közül kell egyet elhoznod nekem. Vigyázz, hogy kora hajnalban közelítsd meg őket, amikor az éjszakai hidegtől dermedten fekszenek a barlang bejáratához közel. Tudnod kell, ha a Nap sugarai megérintik őket, olyan erőre kapnak, hogy egyet sem tudsz megfogni belőlük. Körmeik élesek, harapásuk mérgező, és éget, mint a szömörce, mert mérgező növények levelét és virágát fogyasztják, amit más nyulak nem tudnak megenni, mert elpusztulnának tőle. Bánj velük óvatosan!

Acsád még aznap este lement a halászokhoz, és felfogadott egy halászt, aki éjfél után átviszi a túlpartra.

Szerencsére az idő jónak tűnt az átkeléshez, ami egyébként a mély vizű taven nem volt veszélytelen vállalkozás.

Acsád sűrű szövésű szákot vitt magával, amibe majd a nyulat teszi, és egy hosszú botot, melynek a végére hurkot erősített.

Kétórai evezés után értek partot a Tomaj nevű halászfalu közelében. Még csak hajnali három órát számoltak, amikor Acsád felkereste és felkeltette a település elöljáróját. Elmondta, hogy fontos küldetésben van, ahonnan legkésőbb két nap alatt vissza kell térnie. Kérte az elöljárót, hogy segítsen neki ebben, és bőven megfizeti fáradozását.

– Legelőször is egy jó lovat szeretnék bérbe venni, amelyért hajlandó vagyok három aranytallért adni - egyezkedett Acsád.

Az elöljáró azonnal fölkelte a nagyobbik fiát, és elővezettetett egy jó kiállítású lovat. A jó fizetség reményében azt is vállalta, hogy a halász ellátásáról gondoskodik, amíg az úr odalesz. Az óriásnyulakról hallottak ugyan - tájékoztatta az elöljáró Acsádot -, de azok tanyázóhelye bizony beljebb van, a Gulács hegyén.

Kora hajnalban Acsád a bérbe vett ló hátán elindult a rengetegbe. Egész álló nap lovagolt, törtetett bokrokon, ligeteken keresztül, míg végre a Gulács tövéhez ért. Már késő délutánba hajlott az idő, amikor megpillantotta a hegyet borító hatalmas fákat és a rengeteg csereszömörce bokrot, melyeken rágcsálások nyomai látszottak. Keresett egy alkalmas szálláshelyet, tüzet rakott, és elvackolódott a tűz mellett.

Másnap éppen csak megfestette a láthatárt a hajnalpír, máris indult nyúlkeresésre. Jó két órája keresgélt a sziklák és hasadékok zugaiban, de nyúlnak se hírét, se hamvát nem lelte. Végre az egyik kiugró sziklapárkány alatt Acsád megpillantott egy tágas barlangbejáratot. Közel lopakodott, és belesett a nyiladékon. Úgy jó négylépésnyire megpillantott egy fehér nyulat, amint a barlang fala mellett összegömbölyödve aludt. Megigazította a hurokkal ellátott botot, és óvatosan a nyúl fejéhez közelített vele. Abban a pillanatban, mikor már odaért a nyúl feje fölé, megcsörrent egy szarka hangja. Acsád mozdulatlanra dermedt, és nehogy a nyúl megérezze tekintetét, óvatosan félrefordította a fejét, és a sziklát bámulta, de szeme sarkából figyelte a nyulat is. A nyúl megmoccan, és helyzetet változtatott. Acsád tudta, hogy ez az ébredés első jele. Mikor a nyúl teste ismét elernyed, hirtelen rávetette a hurkot a fejére, onnan ráhúzta a nyakára, és már meg is volt a zsákmány. Hiába tekergőzött, rugdalózott és próbálta megharapni a nyúl, Acsád keményen tartotta a hurkos botot, az óriás fehérnyulat bekényszerítette a szákba, aminek jó szorosan bekötötte a száját.

Éppen kilépett a barlangból, amikor a Nap sugarai áttörték a felhőket, és elérték a sziklákat, ahonnan a fény bevágódott a hatalmas üregbe. Annyi ideje volt, hogy félrehúzódjon a bejárat mellé, mert az óriásnyulak a napsugár fényére, mint az özönvíz, megindultak kifelé. Hatalmas csapatuk olyan gyors ütemben ugrándozott elő, hogy a szemével nem tudta követni őket. Mikor végre eltűntek a hegy oldalában, lesietett arra a helyre, ahol a lovát hagyta.

Mire leporoszkált a hegyről, késő délutánra járt az idő, ezért úgy gondolta, jobb lesz, ha az éjszakát a faluban töltik. Különben is a nyúl igen izgett-mozgott a szákban, és félő volt, hogy erős fogaival kirágja magát. Az előljáró segítségével készítettek hát egy jó erős faketrecet, és abba áttették az óriás fehérnyulat.

Másnap kora reggel visszaindultak a déli partra.

Útközben, amikor a tó közepe felé jártak, egyszerre köd ereszkedett a vízre. Hullámok emelgették a ladikot, és többször megfordították a vízen. A halász igencsak csodálkozott a dolgon. A nagy ködben semmit sem láttak, azt sem tudták, merre van az előre és merre a hátra.

– Ez nem jó dolog, uram! Alighanem a tó tündérének nem tetszik valami!
- szólt a halász. – Nyáridőben nem szokott ekkora köd lenni, legfeljebb egy kis hajnali pára.

Abban a pillanatban egy elnyújtott, sejtelmes hangot hallottak:

– Kik vagytoook? És miii járatbaaan vagytoook a vízeeen?

Acsád nem ijedt meg, mert amióta Illongóval beszélt, úgy gondolta, hogy a védelme alatt áll, hiszen szerelmes ifjú volt, aki szíve hölgyéért vállalta ezt az utat.

– Hallod-e, Illongó! - kiabálta jó hangosan. – Én vagyok az, Acsád. A te tanácsodra vállaltam utamat, melyre Kamond, a táltos küldött. Emlékszel rám? Azt mondtad, a szerelmeseket segíted! Hát tudd meg, hogy jó szándékkal járunk a vízen, és át szeretnénk kelni a déli partra.

– Virágkoszorúút hoztál-eee nekeem? - kérdezte a hang, de hiába meregette mind Acsád, mind a halász a szemét, látni nem láttak senkit.

– Hogyan hoztam volna? Sietnem kellett, mert Kamond két napot adott, hogy az óriás fehérnyulat elvigyem neki a virágporos tarsolyért cserébe. De nem felejtettem el ígéretemet! - kiabált vissza Acsád.

Hosszú csend következett, csak a ladik oldalán csendesen csobbanó hullámok hangja hallatszott. Aztán hirtelen felszállt a köd, és a benne ülők nagy csodálkozására a ladik alig volt a parttól egy jó nyíllövésnyire. Innen már hamar partot értek. Acsád kifizette a halászt, és felsietett a várba, ahol elővezettette lovát, és anélkül, hogy Ajsának egy szót is szólt volna, hogy hol volt, mit csinált, elvágtatott a táltos lakhelyéhez.

Az öreg megnézte az óriás fehérnyulat, és elismerően csettentett nyelvével, majd annyit mondott:

– Megérdemled, hogy segítsek rajtad, de későbbi sorsodba már nem lesz beleszólásom...

Acsád értette is, meg nem is, amit a táltos mondott, és türelmetlenségében nem kérdezte meg, hogy mire kellene gondolnia a hallottak alapján.

Mielőtt azonban Kamond átadta volna a tarsolyt, a következőket hagyta meg Acsádnak:

– Látom, erős és merész ifjú vagy, mert elhoztad a fehér nyulat. Rád bízom hát a tarsolyt és annak tartalmát. Ezt csak te viheted el az általad szeretett személynek. Vízet kell forralnod a saját kezeddél, és egy kupába két csipet port kell beletenni minden alkalommal. Ha nem így teszel, Ajsa meghalhat. Hét napon keresztül minden reggel az étkezés után igya meg a főzetet, és ne beszéljen, ne szóljon senkihez. Ahányszor iszik a főzetből, mély álomba zuhan majd, de ezt ne mondd meg előre neki, mert akkor nem iszik belőle. Figyelmeztess, hogy ha lejár a hét nap, ügyelnie kell beszédjére, és ne erőltesse a hangját, ne kiabáljon. A virágporos tarsolyt pedig, ha Ajsa felébredt, még aznap hozd vissza, mert ez is a próbád része.

Acsád türelmetlenül vette el a tarsolyt, és gyors vágtában nyargalt a várba, hogy elmondhassa a jó hírt kedvesének.

Délidő volt, mire hazaért, és az udvarnép már ebédhez ült. Acsád elmondta, merre járt és mit látott, hallott, milyen ígéretet tett Kamondnak. Mindenről beszámolt, csak arról nem, hogy Ajsa egy hétig aludni fog az italtól. Csupán annyit mondott, hogy minden reggel kell innia a főzetből, amelyet ő fog elkészíteni neki személyesen. Ajsa már nagyon bánatos volt, és úgy vélte, se nem árt, se nem használ az ital, hiszen máskor is hoztak már neki varázsszert, most azonban Acsád kedvéért úgy döntött, megissza a főzetet.

Másnap reggel elfogyasztották a reggelit, majd Acsád elkészítette a virágpорок-ból a gyógyitalt, és kezében a kupával, megkérdezte Ajsát, hogy szereti-e őt. Ajsa boldogan mondott igent, és elárulta Acsádnak, félt attól, hogy elhagyja őt a hangja miatt. Acsád megnyugtatta, hogy ő is megszerette, és igya meg nyugodtan a kupa tartalmát, mert most már megszűnik az átok a szerelmük által és a főzet segítségével.

Majd átadta Ajsának a kupát, Ajsa elvette, és egy hajtásra kiitta az erős illatot árasztó főzetet. Alighogy lenyelte az utolsó cseppet, mély álomba zuhant.

Hét nap és hét éjszaka felváltva vigyázta Ajsa álmát édesanyja és Dajna. Reggelente, amikor felébredt, megmosdatták, megfésülték, evett, ivott, és utána megitta az Acsád által készített főzetet. Alvása közben többször erősen köhögött, és izzadság verte ki a testét, de a nyolcadik nap reggelén frissen és üdén ébredt. Acsád is többször megnézte alvó kedvesét, és mindig elgyönyörködött szépségében. Igazi úrnő - gondolta magában, és szerelmes szíve hevesen dobogott attól a gondolattól, hogy ez a szépség nemsokára az ő felesége lesz.

A nyolcadik napon, amikor Ajsa végre megszólalhatott, és szolgáját hívta, nem akart hinni a saját fülének. Eltűnt a recsegő, rikácsoló hang, mely annyi bánatot okozott. A szolgák csodálkozva csapták össze tenyerüket. Ajsa rögtön apjához sietett, és hívatta Acsádot is, hadd hallja a hangját.

Ecsen úr boldogan ölelte keblére Acsádot mint leendő vejét, hiszen az elvárt gyógyítást teljesítette. Hajnal, a nagyúr felesége és Dajna sírt a nagy meghatottságtól.

Acsád nagyon boldog volt, és azonnal kitűzette a nászi fogadalom napját, amit az őskőnél kellett megtartani.

Ajsa és Acsád félrevonult, hogy megbeszélgessék dolgaikat, de a beszélgetés lényege az volt, hogy mekkora földet, mennyi jobbágyot, szabadost, mekkora csordákat és mennyi aranyat kapnak majd nászajándékba. Aki azt hiszi, hogy Ajsa vagy Acsád, átesve ezen a csodás dolgon, jellemében megváltozott volna, az nagyon téved. Acsád továbbra is számító maradt, és Ajsa sem kapott új, szelíd szívet a hangja mellé, habár nagyon igyekezett nyájas lenni, de ezt a magatartást attól való félelme táplálta, hogy hangját újra elveszítheti. S bár hangja kellemesnek hatott, mondanivalója továbbra is kígyómarásként érte az embereket.

Delár, a tanítvány

Kamondhoz, a táltoshoz Bogát nagyúr elküldte fiát, Delárt, hogy a vitézségen túl megismerje ősei szellemét, megtanulja tiszteletüket és ismereteket szerezzen a nemzetségbeli rokonok szokásairól. Azért tett így, mert az ifjú egyik várománya volt a fejedelmi hatalomnak. Bogát nagyúr gondos nevelésben részesítette fiát, de tudta, hogy nem elég, ha edzett harcos és a hadi tudományok értője lesz. Előjáróként ismernie kell a törvényeket, szokásokat, kitartónak, becsületesnek kell lennie és eligazodnia a világ dolgaiban. Az egyik legfontosabb dolog, hogy megtanulja felismerni az emberek szándékait.

A fővezér környezetében lévő táltosok az utóbbi időben elsőbbségüket bizonygató szellemi összecsapásokban fitogtatták tudásukat, ami Bogát nagyúrnak nem tetszett. Ezekből a vitákból megértette, hogy a lényeges dolgok háttérbe szorultak, az erő a felesleges szócséplések között elveszik, és a fiatalok nem azt a tudást ismerik meg, ami a teljes értékű élethez szükséges lenne. Megkérdezte hát Merek táltost, aki őt nevelte annak idején, de már öregsége miatt nem szolgált udvaránál, hogy mit javasol.

Merek nagyon jól ismerte Kamondot, és tudta, hogy Kamond nem csak az ősök tiszteletét fogja megtanítani Delárnak, hanem a természet kifürkészését, a szokásokat és az emberséget is, hogyha nagyúr lesz, igazságosan tudjon ítélni népe körében. Ezért azt javasolta, hogy Bogát úr Kamondhoz küldje el Delárt.

Így került Delár Ecsen úr földjére, Kamond táltos szolgálatába.

Delár nem kifogásolta a szerény szállást, amit Kamond felajánlott neki, hanem köszönetet mondott törődéséért. Ettől a naptól kezdve a táltosnak sem tüzelőre, sem vízre nem volt gondja, mert Delár gondoskodott róla, hogy mindig legyen tűzrevaló és legyen víz a cseberben.

Szellő nevű lovát bekötötte a karámba, Kamond lova mellé. A díszes lószerszámokat és nyerget, melyek az idegenek előtt elárulták volna rangját, elrejtette a kamra mélyére. Nem akarta, hogy kilétét megtudva bárki kivételt tegyen vele, mert akkor nem az igazi arcukat mutatnák az emberek, és nehéz lenne való énjük megismerése.

Már az első napokban faragott magának kanalat az étkezésekhez, csanakot az iváshoz. Előkelő ruházatát egyszerű vászoningre és nadrágra cserélte. Az elkövetkező napokban szorgalmasan gyakorolta a helyes magatartás szabályait, ismerkedett a törvényekkel, miközben segített a különféle gyógyfüvek gyűjtésében. Megtanulta, hogy fürkészés közben mire figyeljen az erdő és a víz hangjai közül. Figyelte a csillagok járását, a tájékozódás segítőit. Megismerkedett az uralkodáshoz szükséges tudnivalókkal, a korábbi uralkodók neveivel, híres tetteikkel. Hátározottsága, gyors döntési képessége bátorságával párosult. Sötétszőke haját harcosok módjára hátul varkocsba fonta, arcát borotválta.

Karjának kifejlett izmai mutatták, hogy baranta harcosként nem az utolsók között volt a bajvívásban.

Kamond, látva az ifjú igyekezetét, nagyon elégedett volt.

Aznapi, amikor Acsád ott járt a különleges virágporos tarsolyért a táltosnál, Delár nem tartózkodott otthon, de este, mikor megjött, az öreg elmesélte a történeteket és hozzátette: – Baj lesz Acsád ígéretével, mert igen kapzsi ember!

– Honnan tudod ezt, uram? - kérdezte Delár.

– Hiszen most láttad először! - és nagyon figyelt a táltos szavaira.

– Onnan tudható, hogy amikor a tarsolyt elővettem, nem várta meg, míg átadom, hanem maga kapott érte, és rögtön elrejtette ruhája redőjébe. Tán attól félt, visszaveszem.

Delár elgondolkodott, és megértette, hogy az illetlen viselkedés és kapzsiság egyik jelét ismerte most meg. Más esetben is így folyt a tanítás. Delár gyakran kérdezett, Kamond pedig megadta a magyarázatot.

Egy ideig csendben ültek, aztán Delár újra kérdezett:

– Valóban varázsereje van a virágporos tarsolynak? Mi a titok kulcsa, uram?

– A tarsoly tartalmában van az erő! - hangzott a magyarázat. - A kisasszonynak először a lelke, majd a hangja torzult el. Azért rikácsol, mint a kánya. Nem lehetett megfékezni kicsi korától fogva, mert első gyermekként elkényeztették. Úgy vélte, ha nem hallgatnak rá, és nem az lesz, amit ő akar, akkor őt nem is szereti senki. A szülei pedig mindig elnézték helytelen cselekedeteit, és emiatt nem tanult meg kérni, csak követelni. Aztán Kincső, a táltos asszony megátkozta, amikor megtapasztalta szíve keménységét. Így veszítette el hangját. Nemsokára megpróbáljuk megfordítani a dolgot, mivel már Ajsa is óhajtja a változást. A virágporoknak sok tulajdonsága van. De tudni kell, melyik virágnak van megfelelő virágpora. Lehet gyilkos port is összeállítani. Aztán olyant, amelyik hozzásegít a szerelemhez, vagy elaltat, sebet gyógyít, vérzést, lázat, fájdalmat csillapít és így tovább. Most olyan keveréket állítottam össze, amely szelídítő álmot hoz Ajsára, kitisztítja a tüdőt, a légutakat, és csillapító hatású. Ha egy héten keresztül a reggeli étkezés után mindennap iszik a főzetből, akkor egy hétig aludni fog, és ha felébred, kellemes hangon szólhat. De önmagának is igyekeznie kell, hogy magatartásával megtartsa ezt az állapotot.

Ez volt hát a tarsoly igazi titka, és ez a titkos tudás rejtette a valós magyarázatot, melyet Delár megsejtett.

Nyolcszor kelt és nyugodott le a nap, eltelt a kilencedik éjszaka is, amikor egy reggel a táltos sápadtan és nyúzottan ébredt. A csalódottságtól, hogy Acsád nem tartotta be ígéretét, és nem hozta vissza a tarsolyt, az öreg táltos ereje meggyengült. Delár megsajnálta idős tanítóját, és megkérdezte, miben lehet a szolgálatára.

Gyorsan tüzet gyújtott, füveket forrázott, hogy azok gyógyító erejéből tanítója erőt meríthessen. De nem segített semmi, mert a baj a lélekben keletkezett, és abban az emberekbe vetett hit rendült meg. A tizedik napon a táltos így szólt:

– Delár fiam! Fogd ezt a jelet, és menj az udvarházba. Keresd meg Acsád úrfit, és kérd vissza tőle a tarsolyt, mert ezt a hamisságot nehéz elviselnem.

Delár a várban

Delár elővezette keselylábú Szellő lovát, és elvágatott a várhoz. Bebocsátást kért az öröktől, felmutatva Kamond úr jelvényét. Kamond nevének említése és a jel megmutatása bizonyíték volt a jövevény küldetésének fontosságáról, ezért beengedték a várkapun.

Az udvarházban multságot tartottak. Amióta Ajsa visszanyerte hangját, már éppen a sokadik lakomán voltak túl, hogy a meghívott vendégek ne csak Ajsa szépségét csodálják, hanem hangját is, amelyben már nem leltek kivetnivalót.

Ajsa és Acsád tervezték az egybekelés napjának szertartását, és közben azon tanakodtak, hogyan kellene megszerezni az egész vagyont. Ebben az elgondolásukban nagyon egyetértettek, csak a mikéntjét kellett még kitalálniuk.

Ezekben a napokban Acsád nem törődött azzal, hogy vissza kellene vinni a tarsolyt, illetve felmerült benne annak a lehetősége, hogy a vak nagyúr elveszejtésében felhasználhatná a tarsoly tartalmát, de nem tudta, mi módon tegye meg.

Közben megérkezett Delár, és bebocsátást kért Acsád úrhoz.

Mikor elébe vezették a szerényen öltözött ifjút, Acsád leintette a zenészeket, mert gondolta, jó multság készül. Meg sem várta, amíg Ecsen úr intézkedik, illetlenülül, más házában rendelkezett. – Vajon mit akar ez az ifjú, akit még sohasem látott? - furdalta oldalát a kíváncsiság. - Egyáltalán hogy merészelt ilyen öltözetben bejönni a lakomázó urak közé? - Hogy mindenki jól hallja a párbeszédet, hangosan így szólt:

– Mi okból zavartad meg multságunkat? Úgy látom, a szolgálok közé tartozol. Add elő kérésed, és azt is mondd el, ki vagy, és honnan jöttél!

– Delár a nevem - hajolt meg az ifjú. - Kamond úr vendége vagyok, akinél tíz nappal ezelőtt te is jártál, uram. Öltözetem ne tévesszen meg, habár valóban szolgálatban állok Kamond úrnál. Az én földem és nemzetségem északon és délen egyaránt megtalálható. Atyám, Bogát nagyúr, vitézsége folytán jelentős birtokokat tudhat magáénak. Szövetségben állunk Tétény, Csepel, Dömös és Buda úr népeivel. Azért küldött atyám, hogy Kamond úr szolgálatában megtanuljam az ősök tiszteletét, és az országban élők szokásait megfelelően elsajátítsam - válaszolta Delár határozottan. – De mielőtt folytatnám veled a beszélgetést, engedd meg, hiszen illetlenség lenne tőlem, ha nem köszönteném vendéglátó gazdádat és tiszteletre méltó háznépét! - azzal Delár odafordult a nagyúrhoz, aki látni ugyan nem láthatta az ifjút, de szavai és hangjának őszinte tisztasága nagyon tetszett neki és az is, hogy megleckéztette Acsádot. Delár mélyen meghajolt, és így folytatta:

– Felséges nagyúr! Engedélyedat kérem, hogy Acsád úrfival beszélhessek abban az ügyben, amely miatt Kamond úr ideküldött udvarodba. A dolog nem sérti házad büszkeségét! Kamond úr kölcsönadott egy tarsolyt Acsád úrfinak, amit szeretne visszakapni. Erről lenne szó!

– Nos, hát beszéljétek meg! - szólt a nagyúr.

De nem tudta megállni, hogy meg ne dicsérje az ifjú illedelmes viselkedését, ezért még hozzátette:

– Személyesen ismerem atyádat. Örülhet, hogy gyermeke ismeri a viselkedés szabályait, és nem sérti meg mások udvartartásának rendjét. Sajnos arcod nem láthatom, mert vak vagyok, de majd ha hazatérsz, add át üdvözlétemet atyádnak!

– Megtisztelsz, uram! - hajolt meg Delár.

– Úgy! - csattant fel Acsád, aki megértette a célzást iménti magatartására.

– Hát, ha nemes vagy, akkor miért jársz ilyen szegényes öltözetben? Vagy tán atyád semmibe vesz téged? Netán atyád ágyasának vagy a fia?

Ezek a szavak súlyos sértésnek számítottak, de Delár hamar átlátta, hogy a játék arra megy ki, hogy Acsád kihívja birkózni vagy hadijátékra. Ezt nem tehetette most meg, hiszen a táltos gyengélkedése miatt igyekezett vissza, ezért nyugodt maradt.

– Megértelek, uram! Sértésedet figyelmen kívül hagyom, mert mostani küldetésem fontosabb, mint a büszkeségem. Még nem jött el az ideje, hogy valódi kilétem öltözetemmel is bizonyítsam. Mindazonáltal öltözetem egyszerű, de tiszta. Így kifogást nem emelhetsz ellene. Kérlek, beszéljük meg azt, amiért jöttem!

A válasz és a kérés egyszerűen hangzott, nem volt benne semmi fennhéjázás. A hadnagyok és az udvari népek összenéztek, és elismerően összesúgtak az ifjú nemes magatartását látva. Delár úgy vélte, a nagyúr előtt nem illett volna tovább huzakodni. Végül Acsád győzelemnek értékelte a szópárbajt, hiszen Delár nem folytatta a vitát, hanem meghátrált. Azt meg majd úgyis kifürkészteti, hogy ki ez az ember valójában – gondolta, és felkelt székéről.

Kivonult a teremből a mögötte lépkedő Delárral, és amikor kiértek a pitvarra, hirtelen szembefordult vele és megkérdezte:

– Mit akarsz hát?

Delár meg sem rezzent a hirtelen mozdulatra, hanem bátran így szólt:

– Uram! Kamond úrnak tettél egy ígéretet. Ő betartotta a szavát, de te nem küldted vissza a virágporos tarsolyt, amiben a csodás gyógyulást hozó szer volt. Kamond úr gyengélkedik. Kérlek, add ide a tarsolyt, hogy elvihessem neki. Acsád meredten nézett Delárra. Ha visszaadja a tarsolyt, elveszíti a reményt, hogy mielőbb megszabaduljanak az öreg, vak nagyúrtól. És ha visszatér Ajsa rekedt, hollókárogású hangja megint? Nem, nem adhatja vissza. Hogy az öreg gyengélkedik? Főzzön magának varázsitalt - gondolta dacos erővel.

– Ugyan! Gyengélkedik? Egy tártos? Nem hiszem el! Tán csak nem magadnak akarod a varázslatos tarsolyt? Tán csak nem azért, hogy elveszejtsd apádat? - ravaszkodott fondorlatos szavaival Acsád, melyektől még Delár is megrettent, hiszen ő ilyen gondolatokat sohasem táplált magában.

Azonban rögtön megérezte, hogy ezek a gondolatok Acsádban élnek, és lehet, hogy az öreg nagyúr ellen irányulnak. Nagyon elkedvetlenedett.

– Kérlek, uram! Add vissza a tarsolyt! Ne járjak dolgomvégezetlen! - kérte Delár. De Acsád csak nevetett, és azt válaszolta:

– Menj vissza az öreghez, és mondd meg neki, hogy a tarsoly immár az enyém! Majd készít ő magának másikat, és megtölti virággal, ahogy ezt is megtöltötte! De hogy ne gondoljon hálátlannak, itt van két aranytallér! Vidd el neki! - gúnyolódott Acsád, Delár lába elé dobva az aranyat, és visszatért a mulatozók közé.

Amikor Acsád visszatért a terembe, jelentették Ecsennek, hogy egyedül jött vissza. Ecsen az egyik apródját Delár után szalasztotta, de mivel az apród nem lelte sehol, azt hitte, már elhagyta a vár területét. A nagyúr bosszúsan vette tudomásul, mert nagyon szeretett volna beszélni Delárral, de aztán azt gondolta, a fiatalok egybekelése után mindenképpen beszél vele, mert igen megtetszett neki az ifjú viselkedése. Annak idején Bogát nagyúrral együtt gyermekeskedtek, és együtt részesültek baranta nevelésben, vagyis a hadi tudományhoz szükséges harcmodor elsajátításában.

Delár azonban még nem ment el, csak hátrament a lováért a karámhoz. Elővezettette lovát és éppen felpattant a hátára, amikor a lovász megjegyezte:

– Hallod-e, te ifjú! Ilyen pompás lova hogyan lehet egy ilyen szegény legénynek? Tán csak nem orvul szerezted?

– Figyelmes vagy, de nem találtad el. Ezt a lovat huszadik évem betöltésekor kaptam jó atyámtól!

– Akkor úrfi, te nem lehetsz szegény ember, bár öltözeted ezt nem árulja el, de lovad, beszéded és illendő magatartásod igen!

Azzal a kezébe nyomta a kantárt, és köszönésképpen homlokához emelte jobb kezét. Delár felkapott a lóra, és odaszólt a lovásznak: – Ha akarsz két aranyat, menj az udvarház bejárata elé, ott megtalálod a földre dobva, ha még más fel nem vette - azzal kivágtatott a kapun.

Dajna és Delár első találkozása

Az esti szürkületet lassan a Hold sugarainak fénye ragyogta át. Minden fű, fa, bokor élesen rajzolódott ki a tájban.

Delár nyugodt ütemben lovagolt, hogy átgondolhassa a történeteket. Már vagy tíz kőhajításnyira járt a vártól, amikor az úton egy várakozó lovas alakot pillantott meg.

Lassított, és lépésre fogta a lovát. – Hát ez meg ki lehet? Csak nem Acsád úrfi küldött rám máris egy orgyilkost? - gondolta, de nem állt meg, hanem szorosabbra fogta a gyeplőt, hogyha vágtni kellene, ne érje meglepetés. Amint közelebb ért, a várakozó alak fején a feltámadó esti szél meglebbentette a fátyolt, és felfedte fonatba rendezett haját, melyen megcsillantak a kerek ezüsthajcsatok.

– Hisz ez egy lány! - lepődött meg Delár.

Ám a lányokkal is vigyázni kell, hiszen sok közöttük a baranta harcos, amit a lányoknak sem tilt a szokás. A szokás pedig abból állt, hogy amíg férjhez nem ment egy leány, vagy ha férjhez ment is, de még nem született gyermeke, a hadi játékokban, harcokban részt vehetett.

Közelebb léptetve lovával, megszólította:

– Kisasszony! Mit keresel ebben a késői órában itt az úton?

– Bocsáss meg, uram! Ecsen nagyúr ifjabbik lánya, Dajna vagyok! Ott voltam a teremben, amikor Acsádot felkerested. Atyám utánad küldött egy apródot, de már nem lelt meg. Ezért úgy döntöttem, magam jövök utánad, de úgy, hogy Ajsa és Acsád ne vegyenek észre. Te nem láttál engem, mert anyámat kísértem lakosztályába, és éppen akkor értem vissza, amikor Acsád meg akart szégyeníteni téged. Az első oszlop mögé húzódtam, és onnan figyeltelek.

– Na, az szép volt! Sikerült neki megalázni az udvarnép előtt. Azonban nem szállhattam vele vitába, mert Kamond úr vár. Vele sem időzhetek sokat. Hív a kötelesség. Mondd el hát, mit szeretnél tudni, és engedj utamra!

– Uram! Szövetségest keresek benned, ha hajlandó lennél pártomra állni. Attól félek, hogy Ajsa és Acsád atyám életére törnek. Mindkettőnek a birtokra fáj a foga. Szeretném, ha atyám visszanyerné látását. Kamond táltos, akit segítségül hívtunk, azt mondta, még nincs itt az ideje a gyógyulásának. Kérlek, tudakold meg, hogy mit tehetnék apám érdekében, különben félek, hogy elpusztítják őt... és engem is - szólt Dajna elcsukló hangon.

A holdfényben Delár felé fordította arcát, és Delár látta, amint az ezüstös fényben megcsillannak a leány könnycseppjei. És abban a pillanatban meglátta Dajna szépségét. Az ilyen helyzetre mondják, hogy a szem felnyitja a lélek bugyrait, és ettől a pillanattól kezdve érzékeljük a másik ember kisugárzását.

– Ha találnék megfelelő férjet - folytatta a lány -, nem lennék ekkora veszélyben, de Acsád eddig mindenkit legyőzött, mert rábeszélte apámat, hogy ő lehessen kérőim kihívója, és hogy az lesz a jó férj nekem, aki őt legyőzi. De eddig még nem akadt senki, aki legyőzte volna. Holnapután megtartják a nászt, apám áldását adja rájuk, és ettől kezdve minden vagyonnak a negyedét birtokolják. Apámnak kevés szava lesz, mert minden tettében a vakságára hivatkoznak majd, és Acsád kiveszi a kezéből az ügyek intézését.

– Kedves Dajna! Fogadd szolgálataimat! Most már értem, miért merészkedtél ki a várból ezen a késői órán. Most igyekeznem kell Kamond úrhoz, de holnap, amikor a Nap az ég tetején jár, és árnyékot nem lehet látni, kérlek, legyél ugyanitt, és megbeszéljük, mit tehetnénk. Meghallgatom Kamond úr tanácsát is az ügyedben.

– Köszönöm, Delár úr! Én nem kérdezhettem meg őt, mert asszonynépnek nem illik a birtoklás ügyeibe beleszólni. Holnap itt leszek! - emelte búcsúra kezét. A leány visszafordította lovát az útról, és elindult hazafelé. Delár utánanézett, várt, amíg egészen a vár közelébe ér, és amíg a leány után bámult, érezte, hogy fellobban szívében egy kicsi láng, mely lángocskában felragyogtak Dajna arcvonásai.

Már az égi nagyszekér csillagai is fenn ragyogtak az égen, mire hazaért a táltos házához. Az kint ült a pitvaron, de ahogy Delárra nézett, csak felsóhajtott, és bement a házba. Delár bekötötte a lovat, és bement az öreg után.

– Gonosz tervet eszelt ki, igaz? - szólt Kamond bánatosan.

– Igen! Azon igyekszik, hogy elveszejtse Ecsen urat és Dajna kisasszonyt. Ahhoz kell neki a tarsoly tartalma.

– Sejtettem, hogy ezt tervezi, de nem tudja végrehajtani! A tarsoly ugyan nála maradt, de nem tudja használni úgy, ahogy kell. És még Illongónak is tartozik a koszorúval. Kíváncsi vagyok, azt teljesíti-e. Habár érzem, hogy nem teljesíti ígéretét. Ezt még meg kell várnunk.

– Kamond úr, mit tehetek, hogy ne történjen semmi rossz? És mi lesz Dajnával? Kérte, hogy tolmácsoljam kérdését hozzád.

A táltos ránézett Delárra, és megkérdezte:

– Beszéltetek?

– Igen, uram! Beszéltünk, de mivel siettem hozzád, nem fejeztük be a beszédet, így holnap tudok meg részleteket.

– Jól van! Ennek így kell lennie! Tudod, fiam, vannak a sorsnak olyan dolgai, amikbe még a táltosok sem szólhatnak bele, és az embereknek el kell viselniük!

Én valóban jobban vagyok, mert elmentem a Szellemfához, amíg oda voltál, és kértem a jó szellem segítségét. A válasz megjött, és biztató volt. Ezentúl nem féltelek. Tegyé! mindent szíved érzése szerint - szólt a táltos, és az asztal felé intett.

– Faljál egy-két falatot, mert bizonyára megéhezettél. Közben elmeséled, hogy mi volt a várban. Hogy van a nagyúr? Már régen hívatott magához.

Miközben Delár megvacsorázott, elmesélte részletesen az udvarházban látottakat, és átadta Acsád úr üzenetét.

– Jól tetted, hogy nem hagytál magadba kötni. Holnap beszélj Dajnával, és segítsd, ahogy csak tudod. Jó leány az! És szép is! - tette hozzá kis szünet után, és lopva Delárra pillantott.

Mikor már elpihentek, és a holdragyogás fényeivel betört az ablakon, Delár csak forgolódt az ágyon, és Dajnára gondolt. Egyre az öreg szavai visszhangoztak fülében: „Jó leány az! És szép is!”

– Milyen szép lehet a nappal fényében, ha a holdsütésben is szépnek láttam? - ez volt utolsó gondolata, mielőtt álomba merült.

Dajna és Delár második találkozása

Ellátva reggeli és délelőtti teendőit, Delár a fürdőházba ment, és megtisztálkodott. Tiszta vászonnadrágot és inget vett magára, megnyírta, megfésülte haját, arcát felfényesítette, ami egyet jelentett a borotválkozással, kitisztította körmeit, kifényesítette csizmáját, és kivezette a karámból a reggel fényesre csutakolt lovát. A táltos nevetve nézett rá:

– Hej, ha ez a Dajna leányzó most nem szeret beléd! Hallod-e? Olyan csuda legény lettél!

Delár boldogan kapott fel a lovára, s hogy örömét megmutassa, legényesen megugratta. Aztán elvágtatott az úton, arra, amerre előző nap találkoztak Dajnával.

A leány ott várta a megbeszélthelyen, de most elkísérte dadája is, aki kissé távolabb állt meg lovával.

Delárnak már akkor erősebben vert a szíve, amikor elindult otthonról, hát még most, amikor meglátta a szépséges Dajnáat. Mert ha valaha is igaz volt a mondás, akkor most valóban az volt. A Napba lehetett nézni, de Dajnára nem. Olyan ragyogó szépség állt Delár előtt, akarom mondani, ült a lován, hogy az úrfinak tátva maradt a szája. S hogy mitől volt szépséges? Tán a sok aranytól? Tán a fénylő ruhájától? Tán az arcára rakott sok kenőcstől? Nem. Dajna szépsége egy belső, tiszta és ártatlan ragyogás volt, egy olyan lényé, aki rosszat mással még sohasem tett, és rosszat nem is akart. Aki szereti a szépet az maga is széppé válik! - tartották a régi öregek. És Dajnáat ez a szépség, a csín lengte körül, mely a külső és belső szépséget egyaránt jelenti.

Egyszerű, könnyű nyári öltözetben hosszú szárú, halványzöld női nadrágot, a lovagláshoz két oldalt felvágott sötétzöld, hosszú ujjú selyemszokmánkát viselt. Rövid, gyönggyel kivarrt piros mellénykéje kiemelte szőke hajának színét, melyet két ágra fonva, két ezüstcsat ékített. A kerek csatokon hosszútollú madár vésete volt látható. Fején kicsi süvegecske, közepe piros selyemből, melynek szélét körös-körül fehér gyöngysor fogta át. A süvegecske csúcsából fehér fátyol lógott alá, és lengedezett az enyhe szellőben. Lábán varrott pillangókkal díszített piros szattyánbőr cipellőt hordott. Nyakában kétsoros, piros korallgyöngy díszlett.

Delár annyira elámult szépségén, hogy megfedkezett köszöntéséről. Valószínűleg Dajna is elmélázott Delár láttán, hiszen előző este nem sokat látott az ifjúból. Most azonban itt állt előtte egy erős, izmos, kese hajú fiatalember, aki egyre csak mosolyog rá, és nem szól semmit. A szeme mosolyog a legjobban, az a szép barna szeme. Ruhája, arca, keze tiszta, lóva szőre fényesen ragyog, akár csak gazdájának a haja. – Tehát gondolt rám! Készült a találkozásra! - nézegette Dajna az ifjút. – De ne siessünk, lássuk, mit mond, ha elmesélem neki gondomat!

Valahol felrikoltott egy sólyom. Delár magához tért erre a hangra, és végre köszöntötte Dajnáat:

– Kisasszonykám! Keressünk egy ligetet, ahol megbeszélhetjük, ami a szívedet nyomja, s ígérem neked, amiben tudok, segítek!

Így is tettek. Nem messze fáktól övezett tisztás állt, melynek közepén rengeteg réti pipitér, katáng, zsálya és egyéb virágok nyíltak. Dajna ezt a helyet választotta, és letelepedtek a fűbe. A lovakat hagyták, hadd legelésszenek körülöttük. A dadus is letelepedett kicsit odébb, és elővette hímzését a tarsolyából.

Dajna aztán szép sorban elmondta Delárnak, hogy nagyon aggódik nővére cselekedetei miatt, és félti vak apját, aki ilyen állapotában nehezen irányítja a dolgokat, s ha ő nem lenne szeme helyett szeme, akkor már régen életére törtek volna, már csak azért is, mert nincs fiú utód a családban. Miközben beszélt, arca komoly volt. Letépett egy-egy szál virágot, míg annyi virág lett az ölében, hogy elkezdett koszorút fonni. Csak akkor emelte fel a fejét, amikor Delár újabb letépett virágot nyújtott át. Ilyenkor hosszan az ifjú szemébe nézett, mintha fürkészné annak gondolatát.

Végül ismét megkérte Delárt, hogy segítsen neki megakadályozni a várható szerencsétlenségeket, mert ha a rosszakarók látják, hogy neki is van támasza, akkor mindjárt nem lesznek olyan merészek.

Dajna nem éppen kellemes dolgokról beszélt, de megfontoltan és mérlegelve ejtette ki a szavakat. Név szerint nem vádolt senkit, de Delár tudta, hogy valós veszély áll fenn Ajsa és Acsád személyében. Megígérte hát, hogy mellette lesz, és mindent elkövet majd, hogy Ecsen úr maradhasson jelenlegi hatalmában.

Aztán beszélgettek arról, hogyan vakult meg Ecsen, és a táltos szavairól, melyek a gyógyulás reményével kecsegtették. Hogy ennek mikor jön el az ideje, azt még a táltos sem tudta, mert a dolgok bekövetkezése mindig maga után vonzott egy újabb dolgot és egy újabb bekövetkezést.

Delár is elmondta, hogy ő kicsoda, és miért van itt. Hogy teljes elvonultságot kellett gyakorolnia, ezért nem tette tiszteletét a nagyúrnál eddig, és hogy nem-sokára lejár a kiszabott tanulási idő. Eddig úgy tervezte, hogy amikor a táltos engedi, akkor hazamegy apja házába, és átveszi örökségét, de most már nem biztos ebben...

– Most, hogy megismertelek, már szívesen itt maradnék - vallotta be Delár. Ennél a mondatnál Dajna boldog mosollyal nézett rá. Delár lassú mozdulattal nyúlt Dajna kezéért, és tenyerébe vonta, majd a másikkal védelmezően betakarta.

– Persze, ha te is így akarod! - tette hozzá kedvesen, és rámosolygott Dajnára. Dajna elpirult, amikor kimondta:

– Igen, én is így akarnám!

Ezután már a jövőről beszélgettek, és arról, ki mit várna el jövődőbelijétől. Mire a mondanivaló végére értek, kezdett lassan alkonyodni. Muszáj volt a beszélgetést befejezni, azazhogy az ilyen beszélgetést nem lehet csak úgy befejezni, hiszen a két fiatal olyan erős vonzalmat érzett egymáshoz, hogy legszívesebben már most örökre együtt maradtak volna, azonban kötelességeiket nem hanyagolhatták el. Így aztán, legalábbis ma estére, el kellett válniuk.

De mielőtt hazaindultak, Dajna kérte, hogy menjenek le a tóhoz, mert ő nagymama tanácsára és emlékére kicsi kora óta gyakran visz virágkoszorút a tó tüneményének. Delárnak tetszett a javaslat. Szóltak a dajkának is, hogy jöjjön, és felkapva lovaikra, levágtattak a nagy vízhez.

A Balaton vize hideg és mély volt. Ötször, hatszor olyan mély, mint napjainkban. Akkoriban magas löszpartok vették körül a déli oldalon a tavat. Ezeket a magas löszpartokat néhol törte meg nagyobb kiterjedésű, lassan emelkedő sík vidék vagy mocsaras, lápos terület. A lápos területek, berkek az áradásokat fogadták magukba, és nagy részük egész nyáron át vízzel volt tele. Nádasaikban testes tőpontyok, harcsák, csukák, teknőcök, balinok, keszegek, kagylók éltek, akárcsak a Balatonban. Télvíz idején az emberek lejártak a berekbe, és szigonyokkal vadásztak a halakra.

Itt, a Boglár-hegy kettős hajlatában egy széles, füves, nyílt rét terült el, ahol az állatok hatalmas csordáit inni hajtották reggel és este a tóhoz. Talán azért is nevezték Boglárnak, mert a meglehetősen lapos területből úgy emelkedett ki a hegy, mint a díszes boglár az emberek öltözetén.

A másik nagy magaslat nyugatra a Fonyód hegye volt, keletre Földvár, majd Szamard hegye, amely név nagy követ jelent türk nyelven, és ahol a kőhegyen egy réges-régi erőd állt, a hegy lábánál pedig egy áldozati kő, ahol hálát adhattak az utazók a mély és veszélyes vízen való átkelés és a szerencsés megérkezés után. Szamardtól keletre mocsaras rész terült el egészen Akarattyá és Kenese földjéig. A Balatonhoz vezető út végén, az itatónál széles, homokos fövényre futott ki a víz, de a Várhegy alatti oldalon egy magasabb földnyelv folytatásában kövekkel megerősített, kicsi, félszigetszerű képződmény kanyarodott a vízbe. Ezen a félszigetecskén fűzfacsoportok adtak enyhe árnyat. A félsziget Balaton felőli végénél már olyan mély volt a víz, hogy egy embernek, ha beleállt, csak a fejbúbja látszódott ki belőle. Nem is szívesen fürödtek abban az időben a mély és hideg vizű tóban.

A fiatalok az egyik fa alatt kipányválták a lovakat, majd Dajna a mély víz fölé hajolt, és óvatosan beleengedte a koszorút a vízbe, melyet a sodrás egyre beljebb és beljebb vitt. A látvány megindította lelkét, mert eszébe jutott nagymamája, aki ugyanitt és ugyanígy szokta vízre bocsátani a koszorúkat. Talán ez az élmény és Delár vallomása volt az oka, hogy szíve dalolni szeretett volna, és talán azért jutott eszébe az a dal, amit nagymamájától tanult. Muszáj volt énekelnie, és nem szégyellte érzéseit, mert azok tiszták és őszinték voltak.

Az a régi-régi dal pedig így szólt:

*Fodros vízen játszik a szél,
Szívemben hű szerelem kél.
Szép koszorú, lélekvirág,
Szép szeretőm a boldogság.*

*Koszorút tedd hajamra fel,
Mikor a Nap hajnalt hoz el.
Mint földre a fény sugára,
Szállj a szívem hajlékába.*

*Hallga, hogy dalol a madár,
Ölelésre szeretőm vár.
Hű szerelem, szép holdvilág,
Értünk nyílik e rózsaaág.*

*Szivárványt dalol az égbolt,
tündérkapu most kinyílt,
Jöjj, kedvesem, lépj be rajta,
vár a tündérek hajléka.*

Delár elérzékenyülten hallgatta Dajna énekét. Mikor a dal véget ért, sokáig nem szóltak, csak ültek egymás mellett, és Dajna lassan Delár vállára hajtotta fejét.

– Honnan tudod ezt a dalt? - kérdezte Delár egy kis idő múltán.

– Nagymamám dalolta, ahányszor lejöttünk a tóhoz. Ő mondta nekem mindig, hogy a tó tündéréét tisztelni kell, akkor segít.

– Azért hozod a virágkoszorút is?

– Igen! Nagyanyám arról mesélt, hogy a tó tündére már nagyon-nagyon régóta itt él a Földön, de mindig elkívánczik oda, ahol a többi tündér él. Ám csak akkor jut el, ha megnyílik a szivárványkapu, és ez akkor következik be, amikor már elég virágkoszorút hoztak az emberek. Azért nem virágot hozunk, hanem koszorút, mert a koszorú, mint a gyűrű, a folytonosságot jelképezi, és a koronához is hasonlít. A földi lányok, ha koszorút tesznek a fejükre, rögtön úrnőnek vagy tündérnek képzelik magukat.

– Azok is! - nevetett Delár.

– A virágkoszorú bizonyítja, hogy tisztelik és szeretik Illongót. Amikor az emberek csalódást okoznak neki, akkor nagyon szomorú. Olyankor a Balaton vize zavaros és sötétszürke lesz.

Alighogy Dajna elhallgatott, valami csobbant a nádas mellett. Ettől mindketten összerezzentek, és ráeszméltek, hogy indulniuk kell haza, mert a Nap már készülődött a hegyek mögé, és az aranyhíd első fényei megjelentek a vízen.

– Jaj, már biztosan aggódnak értem, mennem kell! - szólt Dajna.

– Nyugodalmas jó éjszakát, Dajna! Remélhetem, hogy hamarosan találkozunk?
- intett búcsút Delár.

– Üzeni fogok, ha szerét ejthetjük! - mosolygott a lány, és felkapott a lovára.

A tó partjától vezető út elágazott, egyik felfelé vezetett a nagyúr várához, a másik, a hosszabb, a táltos házához vezette azt, aki rátért.

Észre sem vették, hogy mire hazaértek, a Nap már ugyancsak lebukott nyugaton, és a csillagok is előtűnedeztek az égen.

Azon az éjszakán a két fiatal földi léptékkal mérve ugyan messze volt egymástól, de lelkeik összekapaszkodva fenn lebegtek a csillagok fényében.

Illongót, a jószívű tündért egy dal csalogatta ki a parthoz. Mikor a félszigethez ért, a közeli nádas másik oldalán megbújva hallgatta a szívének kedves dallamot. Valamikor sokszor hallotta ezt a dalt. Akkor is egy fiatal pár üldögélt a parton, és a leány virágkoszorút hozott neki ajándékba. Aztán a lányból asszony lett, majd öreg anyóka, aki már ritkábban jött le a vízhez. Sok évvel később egy kicsi lány kísérte, segítette fáradt lépteit, és az anyóka Dajnának szólította azt a kislányt. Egy idő után az anyóka nem jött, csak a kislány járogatott szorgalmasan, és ő hozta neki a virágkoszorúkat, ameddig csak az időjárás engedte, és ameddig csak nyílt virág a réteken, de még sohasem énekelt. Most ez a leányka ül itt a szerelmével a parton, és dalol. A tündér az arcát ugyan nem látta, de a hangját megismerte. Nem emlékszik, hogy valaha is sírt volna, most azonban szeméből legördült egy könnycsepp.

– Vajon miért van ez így? - kérdezte Illongó magától, és arra gondolt, hátha nagyon közel van már a megváltás ideje, és beléphet a szivárványkapun egy olyan országba, ahol nincs gond, és nincs bánat.

Kecses mozdulattal emelte hajfürtjeire a virágkoszorút, és boldogan merült el az esti fényektől csillogó vízben.

Ajsa és Acsád egybekelése

Eljött a nap, amikor Ajsának és Acsádnak az őskőnél, az összegyűlték előtt mint férjnek és feleségnek hűségfogadalmat kellett tenniük.

Azon a napon minden készen állt a hatalmas lakomához. Előző nap és egész éjszaka füstölögtek a fürdőházak füstnyílásai. Minden - a várban és a várkörnyékén élő - szolga és szabados megfürdött, tiszta ruhát vett, és tiszteletét tette az udvarházban. A látogatások a reggeli étkezés után kezdődtek. Ajsa és Acsád fogadta az alattvalóik ajándékait és a jókívánságokat.

Delelőn állt a Nap, amikor megérkeztek az első vendégek, a más nemzetségbeli nemes fők és nagyurak. Minden rokon és jó barát tiszteletét tette, hiszen nagyon kedvelték Ecsen nagyurat, és emlékeztek hőstetteire, melyekkel sok csatát megnyert. A tisztesség pedig azt kívánta, hogy a két nemzetség egyesülésének házassággal történő megpecsételésén mint tanúk jelen legyenek.

A vendégfogatok és lovak alig fértek el a fogadásra kialakított helyeken. Olyan gazdagságot sem mostanában látott a világ, mint akkor. Minden előkelő vendég ruhája csillogott az aranytól, ezüsttől, az asszonyokról nem is szólva. Ékesebbnél ékesebb öltözetekben és fejdíszekben jöttek el, megmutatni gazdagságukat.

Acsád szülei is megérkeztek. Bátyja, Juta, aki legidősebb testvér lévén apja örökébe léphetett, nagyon hasonlított rá, azzal a különbséggel, hogy feje, mint a nagy harcosoknak, kopaszra volt borotvált, csak koponyája közepén lógott csimbóka fogottan egy köteg haj. Félelmetes harcosok viselték így a hajukat. Öltözete hasonló volt Acsádéhoz. Acsád két gulyát, háromszáz birkát és két kondát kapott. Ezen kívül harminc hadi lovat és tíz mént vezettek be az állásokba. A mennyasszonynak hozott ajándékok megtöltöttek három szobát.

Mindez a juttatás méltó volt az adományozókhoz. A közeli rokonság is kisebb csordákat vagy ménest tereltetett le a Felső-partról és a Duna mellől nászajándékkal. Mások arany ékszereket, drágaköveket és finom kelméket hoztak végszámra. De volt ott faragott szék, asztal, díszes nyereg, lószerszám és ki tudja még, mi nem.

Acsád apja, Bedő, és Ecsen nagyúr félrevonultak megbeszélni a jövőre vonatkozó dolgokat és Ajsa hozományának értékét, továbbá, hogy Ecsen vaksága miatt mekkora hatalmat kap Acsád a birtok ügyeinek intézésére.

Aztán az ország helyzetéről folyt a beszélgetés az urak között. Az asztalra folyamatosan hordták fel az ételt és a borokat. A vidám láрма betöltötte a nagytermet. Már éppen befejezték a megbeszélést, amikor dobszó hangzott fel, és ünnepi, hangzatos dobolás alatt Ajsa és Acsád színes menyegzői díszben, selyem és brokát öltözetben, gazdagon felékszerezve bevonult a terembe, és elfoglalta helyét. Mindenki a jegyeseket figyelte, és az ő kedvüket kereste.

Nem sokkal később az ajtónálló Bogát-föld urát, a fejedelem hadi tanácsosát, Bogát horka érkezését jelentette. Történt ugyanis, hogy Delár fellépése annyira elnyerte Ecsen úr tetszését, hogy követet küldött Bogát nagyúrhoz, feleleveníteni ifjúkori barátságukat, és az esküvő jó alkalomnak mutatkozott erre.

Ecsen úr az előkelő vendég elé sietett, akit már nagyon várt. A kölcsönös köszöntés után helyet foglaltak az asztalnál, ahol jobbról Bedő úr, balról Bogát úr kaptak helyet, mellettük feleségeik és családtagjaik. Ezzel Ecsen úr azt az óhaját fejezte ki, hogy szeretne Bogát úrral is rokonságba kerülni. Ennek egyik kinyilvánítási formája volt az ültetési rend. A vendégek éles szemmel figyeltek minden apró jelre, amelyből a jövő eseményeit kikövetkeztethették.

Ecsen elismerően szólt Delárról, majd bemutatta Hajnalt, az úrnőt és ifjabbik leányát, Dajná.

Bogát úr elragadtatással köszöntötte a ház úrnőjét. A remek ételekre dicsérő szavakat mondott, ami jól esett Hajnalnak, hiszen nagy gonddal állította össze az étkek sorrendjét. Dajnára tekintve megjegyezte, hogy reméli, fia, az ifjú Delár észreveszi ezt a szépséget, mert már felnőttkorba ért, és elkelne mellé egy szerető asszony. Dajna elpirult a hallottakon, amelyből a horka azt a következtetést vonta le, hogy a két fiatal már találkozhatott egymással, mert megjegyzése nem hagyta érintetlenül Dajna lelkét.

Dajna, mivel hozzá szóltak a szavak, illedelmesen köszöntötte a nagyurat, és elmondta, hogy van szerencséje ismerni Delár ifjú urat, aki már felajánlotta neki szolgálatait és védelmét, aminek ő nagyon örül, habár már napok óta nem látta őt.

– Hát most majd találkozhattok, szép kisasszony! - szólt kedvesen Bogát úr, és megemelte kupáját, ami azt jelentette, hogy a szóváltást befejezettnek tekinti.

A beszélgetés váratlanul elcsendesült, és a tekintetek a bejáratra tapadtak. Nemsokára feltűnt a táltos jelvénye. Kamond úr lépett be a terembe, és mögötte ott lépkedett Delár.

Dajna alig akart hinni a szemének. Delár ragyogó főúri ruhában lépett a terembe. Sárga csizmáján elbotolt a fény, úgy csillogott. Kabtánja sötétzöld selyem, aranydíszítéssel, derekán széles, piros öv, melyből törének ékes markolata tűnt elő, és oldalán díszes kardja ragyogott. Dajna szerelmes szívvel nézett Delárra, de az nem pillantott rá, hanem egyenesen Ecsen és Bogát nagyurakhoz tartott.

Mikor közvetlenül az asztal elé ért, először az ifjú párnak fejezte ki jókívánságait, majd a ház urához szólt, végül apja elé lépett, és meghajlás után illedelmes szavakkal köszöntötte. A vendégek feszült figyelemmel nézték a történeteket.

Bogát úr felemelkedett helyéről, és elmondta a vendégeknek, hogy ez az ifjú az ő szeretett gyermeke, és próbaidőre Kamond úr mellé rendelte a táltosok tanácsára, és már jó ideje nem találkoztak. Azzal Bogát úr kilépett az asztal mögül, és ölelésre tárta karjait.

Ajsa és Acsád rezzenetlen arccal figyelték a jelenetet, de belül féltékenységet éreztek.

Az ülési sorrendben Ajsa és Acsád, az ifjú pár, a főhelyen foglaltak helyet, a többi előkelő vendég jobbról és balról mellettük. Delár Dajna mellé ült. A táltos az asztal végén kapott helyet, ahonnan minden jelenlevő arcát láthatta. Miközben falatoztak a finomabbnál finomabb étekből, és ittak rá a vérvörös borból, Bogát úr kikérdezte a táltost fia előrehaladásáról.

Étkezés után, amikor Kamond érkezettnek látta az időt, a felemelt táltosi jelvénnnyel, melyet egy piros nyelvű hosszú rúdra tűztek, elindult kifelé a teremből. A vendégek is felszedelőzködtek, és elindultak a Szellemfánál lévő kőoltárhoz, hogy Tengri kegyelmét kérjék az ifjú párra.

Kíváncsian várták, vajon milyen jelet kapnak, amely az ifjú pár jövőjét előre vetíti.

A kőoltár feldíszítve várta a fiatalokat, akiknek háromszor körbe kellett járniuk az oltárt, majd vízzel, borral és gabonával kellett meghinteniük. Mikor Kamond elmondta az áldást hozó imádságot, és kérte a jelet, mindenki lélegzetvisszafojtva várt. Pár másodperc múlva egy nagy fekete kánya szállt a fára, akinek a szájában egy kígyó tekergőzött. A kánya kis ideig megült a fa csúcsán, majd surrogva elszállt, és vitte magával szerencsétlen áldozatát.

Valaki suttogva megjegyezte: „Amikor Ajsa megszületett, akkor is kánya szállt a Szellemfára...”

A násznép még várt egy darabig, de más jel nem jött. Így Kamond meggyújtotta a máglyát, amelyhez előre elkészítették a rakást. Az emberek ittak, és körbetáncolták a nagy tüzet, majd a dobosoktól és a dudásoktól kísérvé, kurjongatva elindultak vissza az udvarházhoz, ahol a vendégek tovább mulattak. Elkezdődött a tánc, és a nagy evés-ivásban felhevültek a testek, kipirultak az arcok, fülledt meleg kezdte megtölteni a termet. Ajsa fejfájásra panaszkodott. Ezért az ifjú pár, hogy átbeszélje az eddig történeteket, és hogy csendes körülmények között megbeszélje a továbbiakat, elhatározta, hogy lesétál a tópartra, ahol a hűs víz nyugtató hullámverése enyhíti az események miatti izgalmakat.

Acsád befogatott egy kétkerekű kocsiba, azzal vitte le Ajsát a Balatonhoz. A várban lévő multság zaja elhallatszott egészen a vízpartig. Illongó már várta az ifjú párt, és leste jöttüket, hogy mikor helyezik a vízre a megígért virágkoszorút. De bizony Acsádnak eszébe sem jutott, hogy koszorút hozzon, és Ajsának sem említette ígéretét. Igaz, Ajsának hiába is mondta volna, mert Ajsa nem fonta volna meg a koszorút. Alacsony rangú cselekedetnek tartotta a fonást. A virágkoszorú helyett szívesebben viselt fején arannyal és gyönggyel díszített pártát. – A virágkoszorút tegyék csak a szolgálólányok a fejükre - mondogatta gúnyosan, ha meglátta, hogy Dajna koszorút készít.

Végül Illongó nem bírta tovább várni, megszólította Acsádot:

– Elhoztad hát, amit ígértél? Hoztál nekem koszorút?

Acsád a váratlan hangtól összerezzen, aztán gyorsan észbe kapott, és mivel szerette volna becsületét Ajsa előtt megmenteni, nem mondott igazat:

– Nem, nem hoztam el neked! De látod, itt vagyok, én eljöttem. Dajnáat kértem meg, hogy készítsen egyet, mert mi a készülődés és a sok vendég fogadása miatt nem értünk rá. Ő megígérte, mégsem teljesítette. Így nem tudtam hozni neked, bár akartam - hazudta Acsád.

– Dajna nem készített? - kérdezett vissza csalódottan Illongó. – Biztos, hogy nem készített? Vagy te felejtetted el? Dajnáat nem úgy ismerem, hogy ne fonna meg egy koszorút, ha ezt kéri tőle valaki.

– Bizonygassam neked reggelig? Mondom, hogy nem készített! Nem tudod, milyen gőgös teremtés lett belőle! - hazudott tovább Acsád. – Kérd tőle számon, ne rajtam!

Illongó jókedve egy pillanat alatt elszállt. De nem tudott mit tenni. Lehet, hogy mégsem Dajna volt itt egy hete? Lehet, hogy igazat mond ez az ifjú? - töpregett szomorúan a tündér.

Gonosz terv

A gonoszság táplálója az irigység és a kapzsiság. Ha jó a táptalaj, vagyis van miért irigynek lenni, mert a másik embert jellemében vagy más tulajdonságában különbnek érezzük magunknál, és nem tudunk megbékélni saját állapotunkkal, akkor ez az érzés gyűlöletté válhat. Aki bizonyos dolgokban gonosz, az tud gyűlölni is. A gyűlölet és a gonoszság egy úton halad, egyik táplálja a másikat.

Így volt ezzel Ajsa és Acsád is. Először Dajna került célpontjukba. Dajna elpusztításával Ecsen úr szívéen is nagyot ütöttek volna. Ecsen úr nagyon szerette Dajnáat, mint kedves és jó gyermekét. A lelkileg megroppant apával később könnyű lesz elbánni, tervezgették alattomosan. Az is lehet, hogy a szíve időnap előtt megszakad a fájdalomtól, hiszen amióta vakon élt, a legtöbb örömet Dajna hozta az életébe, aki nem sajnálta az idejét vele tölteni, vezetgetni, elmondani, amit lát, tapasztal, hogy ezzel enyhítse édesapja vaksága miatti szomorúságát.

Ajsának és Acsádnak okos tervet kellett kovácsolniuk, hogy a környezet ne vegye észre rosszindulatukat. Tervük végrehajtásának érdekében nyájasnak kell lenniük Dajnával, és aggodást mutatni a nagyúr állapota miatt.

Mivel az esketés napján beszéltek Illongóval, akinek azt állították, hogy Dajna nem készített koszorút, ezért Illongó bizonyára haragszik Dajnára, és nyugodtan a kezére adhatják, majd elpusztítja. De hogyan tegyék mindezt?

Másnap, késő este, mintha az ifjú pár éjszakai lovaglásra menne, elhagyták az udvarházat, és a belső tónál lévő kis halászfaluig lovagoltak.

A falu végén lakott egy Gajda nevű vénséges vén öregasszony, aki bába volt a faluban, és egyéb más dolgokban is segítette az asszonyokat, aminek fejében szalonnát, halat, kölest kapott. Sokan banyának tartották, mert tudott rosszat is tenni az emberekkel, ha megharagították vagy gazdagon megfizették. Ehhez a banyához mentek el, és kértek tanácsot, három aranytallér fejében megvásárolva hallgatását. De a banya ravasz volt, és ugyan Dajna neve nem hangzott el, mégis mindjárt tudta, miről van szó. Ezért kikötötte, ha segít és a terv sikerül, akkor az új nagyúr, így mondta a vén banya, adjon neki földcskét és két tehénkét, hogy meg tudjon élni.

Acsád megígérte, de magában nevetett az asszonyon. Csak nem gondolja a vénség, hogy megadja neki? Elégedjen meg a három aranytallérral! Mindegy, most megígérem, csak mondja már, mit tegyünk - gondolta Acsád, miközben bólogatott, hogy a banya elhiggye, beleegyezett kérésének teljesítésébe.

A banya a következő tanácsot adta. A Balaton közepén van egy sűrű hínáros rész. Lenn a hínárok között él egy hatalmas tavikagyló. Abban a kagylóban egy ökölnyi nagyságú igazgyöngy található. Ez a gyöngy Illongó kedvenc játéka. A kagyló a tündér védelme alatt áll, és ha valaki ki akarja ragadni a tóból, azt hatalmas viharral könyörtelenül elpusztítja.

– Na most - folytatta a banya - Ajsa mondja el húgának, hogy csoda álmot látott, amelyben a tó tündére megjelent neki, és elmondta, hogy ha apjuk az igazgyöngy összezúzott porából készített kenőccsel megkeni szemét, újra látni fog. De mivel ő már asszony, ezért nem mehet érte. Csak leány kérheti el a tündértől ezt az igazgyöngyöt, és teheti meg sértetlenül az utat a tó közepéig és vissza. Dajna annyira szereti az apját, hogy könnyen beleegyezik majd, hogy ladikba szálljon. A többi Illongó elintézi. Dajna így saját maga indul a vesztébe, és többé nem lesz gond rá. Őket sem vádolhatja senki, és majd igyekezzenek mély gyászt mutatni.

Készen volt tehát a terv, és az összeesküvők jónak vélték. Másnap korán reggel Ajsa tettetett örömmel lépett be Dajna hálósobájába.

Dajna meghallgatta nővérét, és nagyon megörült, hogy végre segíthet apján. Mindjárt készülődni kezdett, és az egyik apróddal üzent Delárnak, hogy jöjjön, mert itt az idő, hogy a nagyúr látását visszaadják.

Delár lóra pattant, és levágtatott a partra, ahol megbeszélték a tennivalókat az igazgyöngy megszerzéséhez.

Az igazgyöngy megszerzése

Delár szívesen vállalta, hogy Dajnával együtt kimegy a tóra, hiszen szerette a leányt, és érezte, hogy ő sem közömbös neki. Amíg Dajna elkészített egy virágkoszorút a tündérnek, hogy ne menjenek ajándék nélkül, addig ő elment, és kért egy ladikot a halászoktól.

Berén, az egyik legügyesebb és legerősebb halászlegény felajánlotta, hogy ő kiviszi a kisasszonyékat: „Mert ha vihar támadna, nem találnának vissza a haragos tóról” - magyarázta a halász.

A víz felől nézve a partvonulat és a csillagok állása a halászásban nem járatos embernek ismeretlen, és nem segítené a partra jutást. Ez bizony igaz volt, ezért úgy döntöttek, hogy elfogadják a legény segítségét. Már kora délután lett, mire mindent bepakoltak, ami a kivezéshez kellett.

Szép idő volt. A fények ragyogtak az égen, kicsi felhőpamacsok díszítették elszórtan a hatalmas kékséget. A madarak vígan zengték énekeiket, szél nem mozdult. Az idő éppen alkalmas volt a kivezésre.

A Nap már elfordult nyugat felé, mire a tó közepére értek. A halászlegény kidobta a kötélre erősített súlyt, ami fékezte a ladik mozgását, és az nem sodródott el a nyílt vízen.

Számtalanszor kivetették a nehézhalót a négy égtáj felé, sokféle hal, rák és kagyló került a hálóba, de az igazgyöngyöt rejtő kagyló nem volt közöttük. A Nap egyre haladt előre égi útján, vesztegetni való idejük nem volt. Dajna felállt a ladikban, és hívni kezdte Illongót, a tó tündérét. A tündér nem jött.

Akkor a halászlegény azt mondta:

– Nincs mit tenni, ki kell mondani az igazgyöngyöt rejtő kagyló nevét, mert amíg a tündér azt meg nem hallja, addig nem jön ide. Az igazgyöngyös kagylót elrejtí a halászok elől! Lemerülni sem lehet érte, mert a rengeteg hínár lehúzza az embert. De fel kell készülni a veszedelemre, mert nagyon haragszik, ha valaki ezt a kagylót ki akarja venni a tóból.

Dajna elkiáltotta magát:

– Hallod-e, Illongó tündér! Eljöttem hozzád az aranykagyló igazgyöngyéért, mert atyám beteg, és csak az igazgyöngy pora gyógyítja meg!

Még be sem fejezte a mondanivalóját, amikor a víz erős fodrot vetett, de a tündér nem volt sehol.

Másodszor is elkiáltotta magát, és a vízen hatalmas hullámok kezdtek növekedni. A víz ezüstös színe zöldre, majd szürkére vált, és a felkorbácsolt hullámok ijesztő magasságba emelték a ladikot, majd leejtették a hullámfalak közé. Hatalmas orkán keletkezett, és összevissza dobálta őket. Az ég elfeketedett, a hullámok átcsaptak a ladikon, majdnem felborítva azt. Égszakadás dübörgött mindenfelé, és villámok százai cikáztak a fekete felhők között. Csak a halászlegény tapasztalata és ügyessége mentette meg őket a vízbe fulladástól.

Ijedten kuporodtak le a ladik fenekébe. Dajna könnyezve ölelte Delárt, mert tudta, hogy közös lesz hullámsírjuk, ha a tündér nem kegyelmez.

Mikor már azt hitték, hogy nincs mentség, egy női alak bukkant fel a vízből, aki nek a fején még mindig ott volt Dajna egy héttel ezelőtt készített virágkoszorúja. Teste félig kiemelkedett a habok fölé. Mellét tavorózsák és kagylók díszítették. Zöld szemei mérgesen villogtak. A ladikot a mélyből feltekerődő hínárok fonták át, és csak a tündér intésére vártak, hogy mélybe rántsák a benne ülőkkel együtt.

– Mit keresnek itt a porszem emberek a háborgó vízen? Ki merészeli azt kérni, hogy kedves játékomat adjam oda neki? - kérdezte felháborodva.

Dajna annyira megrémült, hogy nem tudott megszólalni. Delár válaszolt:

– Illongó, kedves tündér! Csillapítsd le a háborgó vizet, kérlek! Engem nem nagyon ismerhetsz, mert én nem itt születtem a Balaton partján, de elhoztam hozzád szerelmesemet, Dajná, aki megkért, hogy kísérjem el erre a nehéz és veszélyes útra. Dajna jött el hozzád, az a leány, aki kisgyermekkora óta hozza neked a szebbnél szebb virágkoszorúkat, és te örömmel viseled azokat. Nagyanya tanította meg erre, aki egész életében tisztelt téged. Mindig igazságos és kegyes tündérnek mondott. Még soha semmit sem kértek ajándékaikért tőled. Kérlek, hallgasd meg Dajna kérését!

A tündér nagyon kedvelte a szerelmespárokat. Számtalanszor megleste őket, amint a tóparton sétálgattak, becézgették egymást. Ő is sokat játszott és incselkedett a fiatal halászlegényekkel. Tudta, mi a szerelem, és védelmezte a szerelmeseket. Delár kiállása Dajnáért és tiszta szerelmük megvallása lecsillapította haragját. Jobb kezével intett a felhőknek, a hullámoknak és a szélnek, hogy csituljanak. De abban a pillanatban eszébe jutott, hogy Acsád és Ajsa mit mondott neki a megtagadott koszorúról. – Na, most megvagy, te gőgös szívű leány! - gondolta. Most kitudakolom az igazságot!

– Valóban te vagy Dajna, aki virágkoszorúkat fonsz nekem?

– Igen, kedves Illongó, én vagyok! - válaszolt reszketve Dajna.

– És te daloltál a minap olyan szépen a parton?

– Igen, ezt a dalt nagyanyám tanította nekem. Ő nevelt a te tiszteletedre, mert egyszer, amikor a túlpartról várta haza ifjú jegyesét, a hatalmas viharban partra segítetted hajójukat. Megjósolta nekem, ha tisztellek téged, akkor személyesen is találkozunk majd - felelte Dajna kedvesen, és amennyire szorult helyzete engedte, rámosolygott a tündérre.

– Ha tetszik neked a dal... - ám a tündér újra haragos lett, és gúnyos hangon közbevágott:

– Hát a mező virágai nyílnak-e még? Elfelejtetted talán a koszorúfonás titkát?

– Nem értem kérdésedet. A mező virágai nyílnak, és nem felejtettem el a fonást. Nem jöttem hozzád üres kézzel most sem. Íme, a koszorú, amit elhoztam neked.

A tündér azonban nem nyúlt a koszorúért, csak nézte zöld szemeivel Dajná, és látszott rajta, hogy elbizonytalanodott.

– Aha! - jegyezte meg egy idő után, miközben ezt gondolta: Ez a leány egy cseppet sem gőgös, és lám, mintha nem tudna semmiről, olyan ártatlanul felel. Hozott koszorút is, nem is akármilyent. Mennyi szép virág van benne...

Dajna még mindig nem értette a virágokra és a koszorúfonásra vonatkozó utalást, ezért megkérdezte:

– Miért kérdeztél a virágokról és a fonásról, kedves tündér?

– Mert Acsád és Ajsa nem tartotta be az ígéretét. Én jó tanáccsal segitettem őket, hogy Ajsa visszanyerhesse hangját, és kértem, hozzon nekem koszorút, hogy minél előbb meglegyen a szükséges mennyiség ahhoz, hogy elmehessek a szivárvány mögötti országba. Acsád azt állította, hogy sürgős teendői miatt nem ért rá, és téged kért meg az elkészítésére, de te megtagadtad a segítséget.

– Ha szólt volna, biztos, hogy hozok neked koszorút! Hogyne hoznék, ha ezzel segíthetek! Hiszen én is örültem, hogy Ajsa visszakapta szép hangját. Hidd el, nem szólt senki erről. Gondolod, hogy ide mernék jönni és kérni tőled bármit, miután nemet mondtam? Látod, most sem jöttem üres kézzel! - mondta Dajna, de bizony reszketett minden porcikája, mert nem tudta, hogyan bizonyítsa be igazát.

A tündér hosszan nézett Dajna arcába, de semmi hamisságra utaló jelet nem látott rajta.

– Igen, tudom már! Tényleg a te hangodat hallottam egy hete a parton, és te vagy az, aki a legtöbb koszorút hozta nekem. Valamikor nagyanyáddal együtt jártál a vízhez. Úgy vélem, rád számíthatok. Megbízom benned. Mondd el, mit kívánsz!

– Ó, Illongó! Nagy a mi bánatunk, amióta atyám elveszítette látását. Attól félünk, hogy Acsád az életére tör. Nővérem csodás álmot látott, melyben a jó szellemek megsúgták neki, hogy ha az aranykagyló igazgyöngyének porából készített kenőccsel megkenjük apánk szemét, visszanyeri látását. Tudom, hogy ez a kérés neked fájdalmat okoz, de hozok neked minden héten koszorút, akár többet is. Megkérem lánypajtásaimat, segítsenek nekem ebben. Nagyanyám azt mondta, ha az emberek virágkoszorúval áldoznak a vizek tündérének, azok egy idő után átléphetnek a szivárványkapun a tündérek országába, és örökkön-örökké ott élnek majd. Kérlek, teljesítsd kérésem, és halálomig hálás leszek!

Illongó, hallva ezt a kedves beszédet, nem tudott nemet mondani. Rátette kezét a hínárokra, azok szabadon engedték a ladikot, és lehúzódtak a mélybe.

– Megkapod a gyöngyöt, és minden héten várlak a vízbe hajló öreg fűzfa alatt, ahol vízre teszed a koszorút - szólt a tündér, majd egy pillanatra lebukott, és egy nagyobb hullám máris bedobta a fénylő, öklömnyi gyöngyöt a ladikba.

A tündér nem jött fel, hogy megköszönhessék jószívűségét. Illongó, bár odaadta kedves játékát, azért szívében kicsit kesergett a szépséges holmi után, s hogy bánatát felejtse, fogócskázni kezdett a szélhajtóküszökkal.

A hullámok végképp elcsitultak, a tó újra békés arcát mutatta. A Nap a Réz-hegy felől tekintett vissza a vízre, és utolsó sugaraiból hosszan elnyúló aranyhidat épített a két part közé.

Távol, Kenese partja felé felragyogott egy szivárvány, mely új reményt öntött a fiatalok és a tündér szívébe.

Alkonyodott. Indulniuk kellett, ha kora este még partot akartak érni. Az Est-hajnalcsillag feltűnt az égen, és aztán sorban követték a többiek. Az őrtüzek fel-lángoltak a tavat szegélyező dombok és hegyek őrhelyein. A halászlegény megmarkolta az evezőlapátot, és ügyesen forgatva a part felé terelte a ladikot. Mire partot értek, az összes csillag ott ragyogott az égen, és éppen felkelőben volt a Hold, hogy kövesse égi kedvesét, a Napot a fáradhatatlan körforgásban.

Míg kifelé tartott az út, arról beszélgettek, hogy vajon miért mondta Ajsa és Acsád, hogy Dajna nem készített koszorút. Dajna jószívűségében azt gondolta, talán elfeledkeztek róla, és hogy ne maradjanak szégyenben, ezért ráfogták a dolgot.

Delár ezt semmiképpen nem tartotta rendjén valónak, és bár nem mondta Dajnának, de rosszat sejtett az igazgyöngy megszerzésével kapcsolatban is.

Az udvarházban nagy volt a csodálkozás, hogy visszatértek a Balaton vizéről, mert a nagy vihart innen is látták.

Dajna mosolyogva mutatta nővérének az igazgyöngyöt. Ajsa képmutató örömmel fogadta és ölelte meg testvérét, hangsúlyozva, mennyire aggódott érte. Szegény Dajna abban a hitben volt, hogy nővére féltette őt a viharos Balatontól. Sőt még ő vigasztalta, hogy minden rendben van, és nem szólt arról sem, amit a tündér mondott Acsád ígéretéről. Arra gondolt ugyanis, Ajsa nem tud róla.

Ajsa megnyugodott, de csak azért, hogy aljas tervük nem tudódott ki.

Mosolygott hát, ahogy kellett. Végül kérte Dajnáat, hadd készítse el ő a kenőcsöt.

Dajna jóhiszeműen átadta az igazgyöngyöt.

Delár nem tudta ebben megakadályozni, mert már úton volt Kamond szállása felé.

Dajna virágkoszorúi

Ajsa, mikor meglátta az igazgyöngyöt, elámult annak szépségén.

– Dehogy töröm össze ezt a gyönyörűséget! Elteszem a kincsesládámba!
- határozta el magát, és máris üzent a halászfaluba, hogy kora reggelre hozzanak egy nagyobb méretű balatoni kagylót.

Reggelre az egyik halász hozta a kagylót, melyet Ajsa azonnal összezúzott, és a kinyert port vajból készített íróval elvegyítette. Majd látványosan bevonult apjához, és bekente annak mindkét szemét. A nagyúr reménykedve várt, de nem történt semmi, sem aznap, sem másnap, sem harmadnap. Szegény Dajna a csúfólódás középpontjába került. Ajsa, ahol csak tudta, lejáratta és kinevette hűgát, és megrágalmazta a háta mögött, hogy bolondot csinált az apjából.

Dajna nagyon szomorú volt, és mivel eltelt az egy hét, gondolta, megkérdezi a tündért, vajon miért nem hatott a kenőcs. Szólt pajtásainak, kimentek a rétre, és sok-sok koszorút fontak, amit aztán levittek a tóhoz, és sorban beleeregette őket a vízbe, majd leült az egyik vízmosta kőre, és énekelni kezdett.

Jött is a tündér sebesen, miközben csipkés fodrokat dobált a hullámokra.

– Tudtam, hogy benned nem csalódom! És azt is tudom, hogy a nővéred milyen gonoszsgot tett. Tudd meg, hogy nem az általad vitt gyöngyből készített kenőcsöt atyádnak, hanem kagylóhéjból. A gyöngyöt elrejtette magának. Én nem adhatok másikat, más úton kell apád szeme világát visszaszerezned. Csak annyit mondok neked, vigyázz a nővéreddel, mert nem szeret úgy téged, mint ahogy gondold. Azzal a sok koszorút mind betelerelte a tó közepe felé, és váltogatva rakosgatta őket a fejére. Nagyon boldog volt, és vidáman dalolva csobogtatta a hullámokat. Időnként még hallani lehetett, ahogy távolabbról vissza-visszaszólt Dajának: Ne feledd! Vigyázz Ajsával!

Dajna még álldogált egy darabig, nézte a homokra futó hullámokat, majd séta közben a partra kisodródott apró fehér csigaházakból szedett két marékkal, nyakláncba valónak. Elszomorodott a szíve, ha a tündér szavaira gondolt. Hiszen ő szerette testvérét, és nem bántotta volna meg soha. Igaz, Ajsa ezzel a szeretettel mindig visszaélt. Kicsi korukban játék közben is mindennek úgy kellett lennie, ahogy ő akarta, de Dajna ezt akkor azzal magyarázta, hogy talán jobban tudja a dolgokat, mert ő az idősebb.

Aztán azt kezdte elhitetni magával, hogy Ajsa talán félreértette, és tévedés lehet a dologban, nem szándékosság. Igen, bizonyára nem szándékosság volt... Nincs miért haragudnia rá...

Nem tudhatta, hogy Ajsát bosszantotta Delár udvarlása, sőt amikor kiderült, hogy mégiscsak nemes ember, szinte dührohamot kapott, mert így már a szülők is szívesen látták Delárt az udvarházban, és Ajsa nem tudott már úgy áskálódni ellene, ahogyan szeretett volna.

Újabb gonosz terv

Acsád és Ajsa szerfölött bosszankodott, hogy nehezen érik el céljukat. Újabb tervet kellett készíteni, de maguktól nem tudtak kitalálni semmit, ezért ismét Gajdához, a banyához fordultak.

Igen ám, de most már Dajna sem volt egyedül, védelmezője és segítője akadt, aki, ha megszerzi a Zengő párducának bőrét, elnyeri Dajna kezét, és megkapja a nagyúr birtokainak másik negyedét. Onnantól pedig nagyon nehéz lesz terveik megvalósítása.

A vén banya a következőket eszelte ki: küldjék vesztébe az ifjút, és a megtört lelkű Dajnával majd könnyen elbánnak. Egyébként is vannak más csodaszerek, amelyek közül valamelyik majd visszahozza a nagyúr látását, nem csak az igazgyöngy porából készített kenőcs lehet hatásos. Gyermekkorában hallott arról, hogy ott, ahol a nagy viharban megbetegedett a nagyúr, megszerezhető a szemvidító víz.

– Ehhez a Zengő-hegy legmagasabb fájának legtetején levő kányafészeket kell megkeresni. Az a fészek olyan magasan van - adta elő nagy hévvel -, hogy sokszor a felhők lába is érinti, és olyankor vízcseppek válnak ki a felhőből. A fészek ágacskáin csordogálnak le a cseppek, egészen addig, amíg a napsugarak felisszák. A lecsordogáló cseppeket kell összegyűjteni egy kis üvegcsébe és elhozni. Az meggyógyítja a nagyúr szemét, és megszünteti a vakságát. De az a fészek mindig veszélyben van, mert a fészekhez felkúszik minden este egy hatalmas, sárgahasú kígyó, hogy hajnalban szomját oltsa. A kányák és a kígyó ellenségek, mert a kányák a kígyó kicsinyeit rendre felfalják. A nagy kígyóval azonban nem tudnak elbánni.

A kígyó bosszúból, ha tojást talál a kányafészekben, megeszi azokat. Annak a kígyónak halálos a harapása emberre, állatra egyaránt. Így aztán, ha nem a kányák verik le a fáról Delárt, védelmezve fészkeiket, akkor a kígyó végez majd vele. Ha mégis elhozza a vizet, akkor a nagyúr jutalmára lehet számítani, és az is valami. Ha nem sikerül neki, mert odaveszik, akkor a terv bevált - vihogott a banya.

– De ez mind semmi! - tette hozzá kis szünet után. – A Zengő magas hegyei között él egy párduc. Emberfia oda fel nem jut, míg meg nem küzd ezzel a párduccal. Azért nem lakik ott senki ember, mert a párduc jelenléte félelmet hozott az emberek szívébe, és csak a kányák tanyáznak fenn a tetőn.

Acsád és Ajsa nagyon örült a ravasz cselnek. Leszámolták megint a három aranytallért a banyának, és ahogy jöttek lovaikkal, úgy el is viharzottak.

Ajsa másnap kilovagolt, és felkereste a táltos szállásán Delárt. Nyájaskodva előadta, hogy éjszaka apja álmot látott, és megkérte őt, hogy jöjjön el, és kérje fel Delárt az álombeli látomás beteljesítése végett, mert csak ő segíthet rajta. Aztán elmesélte, hogy a Zengőre kell felmennie és elhozni a csodatevő vizet, de sem a sárgahasú kígyóról, sem a párducról nem szólt. Azt is mondta, hogy még a mai nap indulnia kellene, mert a csillagok állása most kedvező. Felemlítette, hogy mekkorát nő majd Dajna szemében, ha mindezt megcselekszi. Ajsa ezzel a hazug történettel vette rá Delárt, hogy elinduljon.

Delár elfogadta mindazt, amit Ajsa mondott, ugyanakkor tudta, hogy ügyelnie kell bizonyos dolgokra, mert nem bízhat teljes mértékben Ajsában és Acsádban. Összeszedte hát az útravalót, és szólt a táltosnak, hogy legalább hét napig tartó útra megy.

Kamond látta, hogy az úrhölgy felkereste Delárt, és mindjárt sejtette miben járásának okát. Úgy tett, mint aki egyetért abban, hogy Delár elinduljon, és segédkezni kezdett az útravaló odakészítésében. Mikor azonban Delár bement az éléskamrába a kölesért, Kamond utána ment, és kihúzott inge alól egy kicsi vászonzacskót, és a kezébe tette.

– Tudom, hova kell menned. Az úton legyél mindig éber! Ha összeakadsz a párduccal, és küzdelemre kerül sor, szórd a szeme közé ezt a port, különben nem tudod legyőzni. A nagyúr tíz esztendeig vadászott rá, mégsem bírt meg vele. Ha megölted, a bőre a tied, ez férfivá és nagy vadásszá avat. A sárgahasú kígyót hozd el nekem, tervem van vele. Ha megérkezel, először ide gyere vissza, csak azután menj a várhoz.

Delárnak nem volt ideje visszakérdezni, hogy hol és mikor, hogyan fog találkozni a táltos által említett állatokkal, mert Ajsa fellépett a pitvarba.

– Ha nem igyekszel, rád esteledik, Delár úr! - sürgette hamis aggódásával Delárt.

Kamond elővezette Delár lovát, és kétoldalt a nyereghez kötözte a kölessel megtöltött szákot. Delár egy másik szákba kevés szárított húst, hagymát, kis darab szalonnát tett zsírzónak, és vizet töltött tömlőjébe. Oldalára kötötte kardját, törét az övébe rejtette, eső ellen és takarónak feltekerte a köntösét, tűzkövet tett a kápába, íját a vállára, tegezét a nyílvevőkkel együtt átvette a hátán félvállra, oly módon, hogy ha szükséges lenne hirtelen előkapnia, hát azt is megtehesse.

Felpattant várakozó lovára. Bal kézzel megtartotta a gyeplőt, jobb kezével intett Kamondnak és Ajsának, majd elvágtatott a délnyugatra vezető úton Györök, majd Kapos irányába, hogy onnan még nyugatabbra vegye az irányt a Zengő felé.

Ajsa elégedetten érkezett haza, mint aki jól végezte dolgát. Beszámolt Acsádnak arról, hogyan győzte meg Delárt, hogy útnak induljon, és saját szemeivel győződött meg róla, hogy valóban elindult.

Később megkereste Dajná, aki a belső udvarban segédkezett kitergetni a kimosott, illatos ruhákat, miközben gyermekkori lánypajtásaival kedvesen évődtek. Ajsa megjelenése ajkukra fagyasztotta a nevetést. Miközben kényesen lépkedett a kitergetett vásznak között, hangos szóval szidalmazta Dajná:

– Nem vagy képes elszakadni a szolganéptől? Mikor nősz fel végre? Gyermekes viselkedésed miatt Delár úrfi sem jár hozzád! Vajon hol van ő? Miért jön olyan ritkán, ha annyira szerelmes? Vajon igazán szeret-e, ha ennyire magadra hagy? - árasztotta el gonoszságával.

– Ha a táltos engedi, eljön majd. Szerelmében pedig bizonyos vagyok - válaszolta Dajna, és az udvarra belépő anyja elé sietett, de útközben megállt, és visszatekintett Ajsára. – Vajon mi a szándéka? - töprengett és eszébe jutottak Illongó szavai.

Míg az udvarházban folyt a megszokott élet, Dajna elfoglalta magát a házvezetés teendőivel, amiben szívesen segédkezett anyjának. Délutánonként lelovagolt a tóhoz, időnként virágkoszorút készített, és vízre bocsátotta, hogy Illongó örömét lelje benne. Gyakran ellátogatott a halászokhoz, vagy megnézte, hogyan dolgoznak az emberek a földeken.

Már nagyon várta, hogy Delár meglátogassa, de az ifjú nem jött napok óta. Végül nem bírta tovább a várakozást, és ellovagolt Kamond szállására, hogy kedvese után érdeklődjön. Útközben megállt az aratók mellett, és búzavirágból, pipacsból, margarétából és kalászos búzából font színes koszorút. Szerette volna Delárral

együtt elvinni Illongónak. Amikor megérkezett, a ház üres volt, csak az egyik ismerős gyerek rendezgette szárogatáshoz a gyógyfüveket a pitvarban. A gyerek nem tudta megmondani, hol van Delár úr, csak annyit mondott, hogy napok óta nem látta. Kamond úr sem tartózkodott a háznál. A gyermek elmondása szerint a kölesföldeket járta, mert ott is nemsokára kezdik az aratást. Dajna úgy vélte, legjobb lesz, ha türelmesen várakozik. Csak abban reménykedett, hogy Delár fontos megbízatásban járhat, és hamarosan visszatér. A koszorút üzenetként felkötötte a ház egyik oszlopára, és hazavágtatott.

Delár megküzd a párduccal

Kétnapi járőföldre távolodott már el Delár délnyugati irányban. Az első éjen nem rakott tábortüzet, hiszen nyári meleg volt, és amíg fenn haladt a nagy kiterjedésű legelőkön, erre nem volt szükség.

Délutánra azonban elérte Somogy legmagasabb dombjait, és itt már érezhetően hűvösödött a levegő. Egyre több dombot kellett átszelnie, melyeket nagy erdőségek takartak. Delár ezeken az úttalan utakon még nem járt. Ritkán lakott hely volt ez akkoriban. A kemény, agyagos föld nem vonzotta a földművelőket, inkább a legeltetési állattartás volt jellemző.

Delár néha szóba elegyedett a pásztorokkal, és útbaigazítást kért. Mikor átért a dombokon, egy patak keresztezte útját, mely mellett egy keskeny út vezetett be a sűrű erdőbe. Itt már elmaradtak a somfák és borókák. Fenyők vették át a területet, melyek sokaságát tölgyesek, cser, szilfa és gyertyánosok szálfái törték meg időnként. A tisztásokról látni lehetett a távolban kéklő magas hegyeket. Ahogy mind közelebb ért, egy völgyön kellett áthaladnia. A hatalmas fák sötét árnyéka alatt hűvös lehelet áradt lóra és lovasra egyaránt. A völgy közepén egy erős sodrású patak csobogott keresztül, melynek medrét kavicsos hordalék alkotta. Szabálytalan széleit a szárazság és az áradások kedvükre alakígták. Már nem volt messze a céltól, de erőt kellett gyűjtenie megfáradt testének, és a lónak is pihenésre volt szüksége, ezért szálláshelyet keresett magának.

Végre az egyik kanyar után kiszélesedett a meder, és a víz sekély szalagban szaladt tovább. A patakhoz lefutó jobb oldali part kellemes lankával érte el a víz medrét. Ezen a szakaszon minden nehézség nélkül lehetett itatni és meríteni a vízből.

A kiszélesedett medret a szélétől felfutó bal oldali meredek partoldal tette védetté. Valószínűleg valamelyik áradás moshatta le a régebbi magas löszpartot, és ebből keletkezett a kiszélesedett meder. A további omlástól a meredély oldalában a jégkorszakból itt maradt üledékközetek védték a partot.

Az egyik kiugró szikla alatt esőtől árnyékolt táborhely kínalta magát, melyet két oldalról fagyalbokrok szegélyeztek. A hely úgy ötvenlábnyi távolságra volt a patak vizétől. Delár az egyik bokorhoz erősítette a ló kantárát. Körülnézett a területen, és hamarosan nagy halom tábortűzre való fát gyűjtött össze az elhullott száraz ágakból. Ezzel körberakta a táborhelynek való részt, és középen kisebb tüzet élesztett. A későbbiekben mindig dobott egy darab fát a tűzre, hogy tartsa a meleget, és a tűz űzze el a vadállatokat, mert akkoriban nem volt ritkaság a farkas, a medve, a vaddisznó, a hiúz; sőt a párduc is szeretett itt tanyázni ezekben a csendes erdőségekben. Az idők folyamán az emberek levadászták a párducokat és a hiúzókat nemes bundájukért, a maradék vadállatok érezve a veszélyt, odébbálltak más, ember nem járta rengetegbe, áttéve életterüket.

A Zengő hegyei között már csak egy legendás párduc élt, aki dacolva minden veszéllyel, itt maradt. Nagy hírnek örvendett, mert nem volt olyan hét, hogy egy vagy két bárányt el ne ragadott volna a nyájából, vagy egy-két disznót a kondából. Legutóbb az a híre járta, hogy rátámadt egy pásztorra is, akit a kutyái védtek meg a ragadozótól. Ezért nagyon fontos, hogy a pásztorember megbecsülje a kutyáját, és jól tartsa, mert kint a határban más segítsége nem akad, aki megvédje a medvétől, a farkastól vagy éppen a párductól.

Delár mit sem sejtett ezekről a történetekről, csak azt tudta, hogy ember egyedül az erdőben ne maradjon őrző tűz nélkül éjszakára. Ezért első dolga volt, hogy tüzet rakjon, majd levezette a patakhoz és megitatta a lovát. Visszatérve a táborhelyre, leszerszámozta, csak a kötőféket hagyta a fején. Abrakot vetett az abrakostarisznyába, és a ló fején, a kötőfékre erősítve hagyta, hadd ropogtasson kedvére.

Magának készített egy főzet füvet, megsütött egy szelet szalonnát, és a kölesből kását forrázott a vasserpenyőben. Miután befalta az egészet, kényelmesen elhelyezkedett a tűz mellett és elaludt. Már jól bent jártak a csillagok az éjszakában, a tűz is alábbhagyott, amikor Szellő felhorkant, és patája dobbantásaival felriasztotta Delárt, aki azonnal újabb fát rakott a tűzre, és odalépett a lovához:

– Mi van, te? Csak nem rossz szellemet láatsz?

A ló újra felhorkantott, és fejét felcsapva körbeforgatta szemeit. Delár hátára kapta tegezét a nyilakkal és az íjjal. Kivett a tűzből egy lobogó, vastagabb ágat, és kardját kihúзва kijebb lépett a tűz fényköréből. Távobbb, a patakparton megmozdult egy alak, és megvillantak zöld szemei a tűz fényében. Erős morgással fordította fejét a vízről Delár felé, majd megfordult, és belépett a sűrűbe.

– Egy párdúc! - ismerte fel Delár, és szíve hevesebben dobogott. – Itt van hát a párdúc, amiről Kamond említést tett.

Szeméből elszállt minden álom. Tudta, hogy a vad visszajön. Morgása nagyon fenyegető volt, és éhségét is elárulta. Csak az éhes vadállat merész, és mutatja meg magát a tűz ellenére is, hiszen a tűztől egyébként tartanak az állatok. Ezért nem támadt hát... Szomját oltotta, hogy a vadászathoz legyen ereje, és holnap rám fog vadászni - gondolta Delár.

Jól megrakta a tüzet, és az égő hasábokból körberakta a táborhelyet. Kardját és törét maga mellé helyezte, és rövidesen elszunnyadt.

Hajnalban hangos madárscicsérgésre ébredt. A lovat kicsapta legelni a patakpartra. A fáklyák leégtek, a tűz még erősen parázslott, ezért felpiszkálta, feltette rá a vasfőzőt, amit egyébként harci menetben és utazáskor szoktak használni. Mikor felforrt a víz, kölest dobott bele, majd erősítő füveket morzsolt hozzá, és megsütött egy újabb darab szalonnát.

Miután jóllakott, ő maga is megmosdott a reggeli frissességben, majd feljebb menve megvizsgálta a párduc lábnyomait.

– Testes állat! - állapította meg, orra alatt dünnyögve.

A vad lépései mélyen nyomódtak a nedves fövénybe. Mellső és hátsó lábainak távolsága is nagy testű ragadozót igazolt.

Összeszedte holmiját, és felszerszámozta a lovat. A Nap sugarai beragyogták az erdőt. Indulnia kellett. Nem ment a párduc keresésére, mert küldetését tartotta fontosabbnak, és úgy vélte, még lesz alkalma találkozni a vaddal. Mivel azonban éjszaka nem támadott rá, számítania kellett arra, hogy bármikor meglepheti.

Nem ült fel a lóra, hanem felajzotta íját, és bekészítette a nyílvesszőt a húrba. Így haladt a ló mellett. Éberén figyelt minden moccanásra és lóva jelzéseire, mert a ló előbb meghallotta a vad közeledését, mint az ember.

A támadás gyorsabb volt, mintsem várta volna, és nem is arról az oldalról érkezett, ahonnan számított rá. Delár a ló bal oldalán haladt, mellette balról volt a patak. Azonban egy helyütt megint kiszélesedett a szurdok. A patakmeder és az út között csalitos húzódott meg. Delár azt gondolta, az erdőből támad majd

a párduc, hiszen arra ment el. De a ravasz állat a kanyar után átvágott a patak menti bozótosba, és behúzódott a csalitba. Nem kellett sokáig kushadnia a sűrű növényzetben, mert már hallotta a ló és lovasának lépteit.

Delár a másik oldalról várta, de a párduc hirtelen felemelkedve támadásba lendült.

Szellő megugrott, és Delár ott maradt fedezetlenül. A párduc feléje ugrott. Fel-emelte a felajzott íjat, egy szempillantás alatt helyére igazította a nyilat, meg-feszítette a húrt, célzott, lőtt és félreugrott, hogy elkerülje az állat harapásra tátott száját és kimeresztett karmait. Vonyító hang verte fel az erdőt, felriadó madarak szárnysurrogása hallatszott. Aztán csend lett. A párduc hirtelen felállt, és elrejtőzni beszaladt a csalitosba.

– Biztosan megsebesült - lüktetett Delár fejében a gondolat -, különben nem vonyított volna és nem rejtőzne el.

Igyekezett nyugodt maradni, hogy tisztán átgondolhassa a következő lépéseket. Hirtelen eszébe jutott a Kamondtól kapott vászontarsoly. A második támadást várva, megoldotta a tarsoly száját, mely a derekára volt erősítve, és kivonta kardját.

A párduc szemből támadt, a nyílvevő a mellső lábai között lefegett, de nem hatolt olyan mélyre, hogy végezzen vele.

A fenevad ott vicsorgott előtte, és rettenetes agyarait mutatta. Delár benyúlt a derekára erősített vászonzacskóba, és belemarkolt a porba. Másik kezében a tört fogta marokra, és várta, hogy a vad ráugorjon. Amikor a párduc lendületet vett, és eltátotta hatalmas állkapcsait, hogy belemarjon, Delár a szeme közé vágta a port, és azonnal félreugrott.

Az állat huppanva ért földet, és fejét lehajtva, két mancsával a szemeit dörgölte, miközben vonyított, mert a por erősen marta a szemét. Delár ekkor melléugrott, és egyetlen hatalmas erejű lendülettel szügyébe mártotta a tört. A párdúc azon nyomban elterült a földön, és nem mozdult többé. Delár a harc izgalmától remegve leült az élettelen test mellé. Jó ideig várt, mire erőt érzett ahhoz, hogy lenyúzza a bundáját. Megvolt hát a párducbőr. Delár szerencséjére a párdúc éhségében elkövette azt a hibát, hogy lejjebb merészkedett megszokott vadászterületénél.

Amint végzett a nyúzással, visszatért a táborhelyéhez. Összeszedte a hamut, és vastagon behintette a friss bőrt. Háromszor füttyentett a lovának, mire az vissza mert jönni. A bőrt összetekerte, és Szellő hátára kötözte a nyereg mögé.

Mire megtisztálkodott a patakban, már delelőn állt a Nap. Felült a lovára, és lassú vágtában elhagyta a csata helyét.

Később lenyilazott egy nyulat, hogy majd vacsorára elfogyassza, mert már elege volt a szalonnás kölesből, de barantás neveltetéséből adódóan megtanulta, hogy az úton lévő ember ne válogasson, örüljön, hogy van mit ennie.

A vacsoracsillag felült a láthatár szélére, mikor közvetlenül a Zengő lábához ért. Ez volt a negyedik éjszaka, amit távol töltött, és lám, máris a hegy erdeiben találta magát.

Delár a Zengő- hegyen

Eljött az este, és Delárnak gondoskodnia kellett a tűzről. Kipányvázta Szellőt, és rögtön hozzálátott a rakófa gyűjtéséhez. Rakófának mondták akkoriban a tűzre való száraz fát, míg a lábon álló, gyökereivel a földbe kapaszkodó fát élő fának nevezték.

Delár összegyűjtött egy nagy halom tűzrevalót, miközben a fák között egy kisebb mélyedésben talált egy vékony erecskében folydogáló forrást, melyet szinte teljesen belepett az avar. Lejjebb, az ér mentén sártócsák vize csillantotta vissza a holdfényt. Delár közelebb ment, és amennyire ki tudta venni a szürkületben, lábnyomok jelezték, hogy az állatok idejárnak inni. Őzek, nyulak vaddisznók és madarak lábnyomai látszottak az anyagos sárban. A vaddisznók lejjebb a folyás mentén, dagonyázó helyet készítettek maguknak, amint a feltúrt, sáros föld mutatta.

Visszatért hát oda, ahol a forrás kútját sejtette. Letette a rőzséket, és kitapogatta, hol buggyan fel a víz. Két kezével a hordalékot kimerte a forrás medréből, majd egy hosszabb, vaskos ágdarabbal lejjebb a folyás útját is kitisztította.

Újult erővel, kedvesen csörgedezve indult meg a víz, és hamarosan bő folyássá változott.

A szállásnak kialakított helyen megrakta a tüzet. Mikor már érezni lehetett a lángok erejét, fogta a ló kötőfékét, és levezette a forráshoz inni. Szellő hálásan csapkodta le-föl a fejét, és ráhajolt a forrásra. Delár kicsit várt, hadd tisztuljon még a víz zavarossága, aztán megtöltötte tömlőjét, hogy másnap friss vízzel induljon megmászni az oromzatot. A tűznél nyársra húzta a nyulat, és jóízűen megvacsorázott.

Az éjszaka nyugodt csendességben telt el, csak néha hallatszott a sötét erdőből egy-egy ágroppanás, amint az itatóhoz igyekeztek az állatok.

Az éjféli szél fuvallatát megérezve Delár felkelt fekhelyéről, és újabb fadarabokat dobott a tűzre. A tűz fényénél összepakolt, felszerszámozott, és mire a kakukk hajnalt kiáltott, már az első kaptatónál tartott. A fák egyre magasabbak lettek, alig látta a tetejüket. A rengeteg kányafészek szinte elborította a fákat. Az aljnövényzetben hatalmas levelű páfrányok nőttek, a fák északi oldalait vastagon borította a moha és a zuzmó. Itt már nem vezetett út tovább, és Delárnak le kellett szállnia a lováról. Ahogy átvágta magát a fák közt, egy tisztás tárult elébe, melynek a közepén egy minden eddiginél hatalmasabb fa állt. Alávezette a lovát, de nem kötötte ki, mert nem tudta, visszatér-e épségben, s ha megkötné, akkor itt pusztulna szegény pára.

Hátára vette a vizestömlőt, nyakába akasztotta az elemózsiás tarisnyáját, melyben ott lapult a víznek való üvegcsé. Kardját és tegezét a nyilakkal és az íjjal elrejtette a fától nem messze lévő bokorban, mert a faágak között semmi hasznukat sem venné. Csak a törét vitte magával, derekára erősítve annak tartóját. Mikor így felszerelkedett, odaállt a fa alá, elkapta a legalsó ágát, és felhúzta magát.

A fa megmászása nem volt veszélytelen. Egyrészt a korona nagyon sűrű volt, és sok töredezett ág éles vége meredezett minden irányban, másrészt a kányák, amint észrevették, hangos vijjogással adták tudtul, hogy idegen jár területükön. Éppen felbukkant a Nap vörös korongjának felső éle, amikor az első vastag ágon túljutott.

– Igyekezniem kell mielőbb felérni, nehogy a napsugarak feligyák előlem a szemvidító vizet - mormogta félhangosan magának, és újra nekifeszült az ágak sűrűjének.

Amint egy-egy elágazással végzett, tarisznyájából ételdarabokat szórt szét, hogy elvegye a fölötte kerengő madarak figyelmét, és kivédje támadásukat, mert a kánya nagyon erőszakos madár. Ha rátámadnak áldozatukra, éles csőrükkel és karmaikkal komoly kárt tehetnek benne. Így azonban lekötötte figyelmüket az élelem megszerzése, és Delár viszonylag nyugodtan haladt fölfelé.

Végre meglátta a fa csúcsában a fészket. De abban a pillanatban azt is látta, hogy egy nagy, sárgahasú kígyó kúszik a fészkek felé. Ez lesz az, akiről Kamond említést tett! - állapította meg, és nekirugaszkodott az utolsó vastag elágazásnak. A kígyó éppen azon az oldalon kúszott felfelé, ahol ő is volt, ezért átfordult a fa másik oldalára. A kánák is felfedezték a kígyót, és már nem érdekelte őket sem az eldobott élelem, sem Delár, hanem a kígyót akarták mindenképpen elűzni, hogy megvédjék a fészkekben lapuló fiókáikat.

Ezért a kígyó fölött kezdtek körözni és vijjogni, hátha elijeszti. Ezzel akadályozták a kígyó haladását, aki kénytelen volt időnként meghúzódní az éles csőrök és karmok elől.

Delár közben minden erejét felhasználva felkapaszkodott a fészkekhez, és oda-kötötte magát ahhoz az ághoz, amelyik még elbírt a testsúlyát. Az üvegcsét kivette a tarisznyájából, és hogy kéznél legyen, az övébe dugta. A mellényét össze-tartó bőrfűzőt levágta. A fészkek majdnem szemben volt vele, és ahogy belenézett, látta, hogy a fészkek alján három ijedt fióka lapul. Kissé lehúzódní várta a kígyó megjelenését. Nem is kellett sokáig vární. A beste lélek alighogy a fészkek pereméhez ért, máris bele akart siklani, hogy lenyelje a fiókákat. Ekkor Delár mindkét kezével elkapta a feje alatti résznél, és szorította teljes erejéből, hogy a kígyó pofája szétnyílt, és nem tudott harapni. Hiába csapkodott és tekerzőzött, nem tudta Delárt az egyensúlyából kibíllenteni. Végül Delár felemelte, és beleengedte

a tarisznyájába. Mikor benne volt, a mellényéről levágott fűzővel szorosan átkötötte a szákot, melyet a kígyó teljesen kitöltött méreténél fogva, és moccanni sem tudott benne. Megvolt tehát a kígyó is, elviheti Kamondnak.

A kányák látták, hogy az ember, aki az imént eleséget szórt szét nekik, most megfogta a kígyót, ezért alábbhagytak ijesztő röpködésükkel, és leszállva a környező fákra, oldalra forgatva fejüket, figyelmesen nézegették Delárt.

Delár megnézte a fészket, de azon egy harmatcseppnyi víz sem volt. Hát most mitévő legyen? Már éppen elbúsult volna, amikor egy nagy fehér felhő ereszkedett alá. Amihez ez a felhő hozzáért, az csuromvizes lett. Vizes volt a fa minden ága, levele, a fészek, a fészekben ülő madárcák pihés tolla, Delár haja és ruhája.

Aztán a felhő amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan tovakúszott. Amint kitakarta az erdőt, a Nap sugarai máris elérték a fák csúcsait. Most már volt víz bőven, és Delár az üvegcsét odatartotta a fészekből kiálló ágacskákhoz, mindig ahhoz, amelyikről éppen lecseppent volna a víz. Mire a Nap sugarainak melege olyan erős volt, hogy felszáradt tőle a felhő hozta nedvesség, az üvegcsé megtelt tejszerűen fehér vízzel. Jól bedugaszolta az üveg száját, és az ingébe rejtette. Megigazította a tarisznyát, benne a kígyóval, és megindult lefelé a fáról. Felfelé sem volt könnyű, de lefelé ereszkedni még nehezebb volt. A kígyó súlya igencsak húzta a vállát, és az üvegcsére is ügyelnie kellett, nehogy eltörjön vagy kicsússzon egy óvatlan pillanatban.

Végre szerencsésen földet ért. Füttyentett a lovának, megkereste fegyvereit, és elindult le a hegyről, az előző napi táborhelye felé.

A fák árnyéka kezdett hosszúra nyúlni, mire elkészítette ebédjét. Inkább estebédnek mondhatta volna, de végre evett, ivott, aztán kimerülten ledőlt, és elaludt. Már egészen bealkonyodott, amikor felébredt. Úgy döntött, nem indul neki a sötétben, hanem hagy egy éjszakányi pihenőt a lovának, hiszen hosszabb megállás nélkül négy nap alatt hozta el a nagy hegyhez.

Éjszakára a szokásos módon berendezkedett, és jó nagy tüzet rakott.

Már éppen elpihent, amikor lódobogás verte fel az erdő csendjét. Lovascsapat közeledő hangjait hallotta. Kis idő múlva felharsant egy vadászkürt, egészen közelről. Delár lement a forrás felé, mert nagy valószínűséggel a lovasok is oda-tartottak, és hamarosan meg is pillantotta a vadászcsapatot. Az emberek éppen leszálltak lovaikról, és a vízhez engedték őket inni.

A találkozás

Az egyik lóról leszálló idősebb úr ismerősnek tűnt a félhomályban, de amint jobban előre merészkedett, hogy szemügyre vegye a csapatot, két fürkész lecsapott rá, és erősen lefogták. Tán azt hitték, valami idegen fürkésszel van dolguk. A fürkészek olyan harcosok voltak, akik felderítették a terepet, és mindig a többi harcos előtt jártak. Ők voltak a legügyesebb, leggyorsabb, leghatározottabb harcosok, a rejtőzködés és álcázás nagymesterei. Nos, ezek most elkapták Delárt, és tusakodás támadt közöttük. Az öregúr is odanézett a hadakozás zajára, és abban a pillanatban Delár felkiáltott: Apámuram!

Az öreg csak nézett, és nem akart hinni a szemének. De addigra már Delár két bátyja, Gyoma és Keve ölelkezve fogták közre, és kísérték apjuk elé testvérüket.

– Hej, úrfi! Csak nem utánunk jöttél? - kérdezte apja, és hirtelen az a gondolat futott át agyán, hogy vajon miért kellett eljönnie Delárnak a várból?

– Mi járatban vagy? Gyere, üljünk le, és mesélj! Lovad? Szálláshelyed?

Delár elmondta, hogy itt a közelben tanyázik ő is. Apja azonnal intézkedett, és két lovászt akart küldeni fia holmijáért, de Delár kérte, hogy ő is hadd menjen, mert becses dolgait csak ő tudja, félti, nehogy hiábavalóvá váljon az út, amit eddig megtett. Így aztán fáklyát gyújtottak, és együtt mentek el, majd hamarosan együtt is tértek vissza.

Közben a kíséretben lévő szolgák helyet rendeztek az uraknak, és hamarosan meggyújtották a tábortüzeket. A tüzek fölé nyársakat vertek, és a rájuk helyezett vadhúsok máris finom illattal töltötték meg a levegőt.

Alig ért be a táborhelyre Delár a két fürkésszel, az egyik így kiáltott:

– Hó, nagyuram! Az úrfi nyergéhez párducbőr van kötözve!

– Nocsak! Párduccal is küzdöttél? - kérdezte Bogát úr.

– Vegyétek le, s ha van nálatok só, sózzátok le! - szólt oda Delár. – A tarisznyát ki ne bontsátok, mert benne lapul a sárgahasú kígyó.

– Egyik ámulatból a másikba ejtesz. Mondd csak gyorsan! Hogyan történt mindez? - örvendett az apa.

A vadászok levették a párducbőrt és kiterítették. Az emberek megnézték, és elismerően bólogattak.

Kíváncsian ültek vissza a tűz mellé, hogy meghallgassák Delár kalandját. Delár pedig elmesélte Ajsa kérését, útjának nehézségeit, küzdelmét a párduccal, melyet Ecsen úr is szeretett volna már elejteni. Vacsora közben aztán mindent elmesélt a párducról, a sárgahasú kígyóról, a szemvidító vízről, mely visszaadja majd Ecsen úr látását. A férfiak elismerően bólogattak a történet hallatán, és időnként megveregették Delár vállát, ami nagy elismerésnek számított a harcosok és a vadászok között.

Aztán arról beszélgettek, hogy Bogát urat az általa vezetett legutóbbi hadjáratban aratott győzelméért a fejedelem megjutalmazta, és itt a Somosban kapott birtokot szolgálataért. Most eljöttek hát, hogy ezt a birtokot rábízsa legidősebb fiára, Gyomára. A nagyúr arról is szót ejtett, hogy a nyugati részen lévő birtokot középső fiának, Kevének, Baran-földjét Delárnak szánja.

Delár zavarba jött, és azt mondta apjának:

– Apámuram! Tisztelettel megköszönöm jóságát, felnevelését, és hogy gondos apaként kellő vagyonnal bocsát bennünket az életbe. Ugyanúgy megköszönöm édesanyámnak is a felnevelésemet, gondoskodását. De be kell vallanom, hogy szeretem Dajnáat, akivel apámuram is szót váltott Ecsen úr udvarában. A leány természetét és szépségét megismerve annyira szeretem őt, hogy szándékomban áll feleségül venni. Ecsen úrnak nincs fia, ezért a vagyonát leányai kapják negyed-negyedrész arányban. Ez igen nagy gazdagságot jelent. Ezért kérem apámuramat, hogy annyit adjon nekem az apai örökségből, hogy testvéreim se tudjanak kevesebb vagyont maguknak, mint én. S ha eljön az ideje, én uralom majd Ecsen úr birtokának a felét. Ezen kívül még egy kérésem lenne édesapámhoz! Gyermeki szeretettel kérem, adja ránk áldását, hogy a boglári várba visszatérve megkérhessem Dajna kezét.

Bogát úr hallgatott egy kis ideig, majd így szólt:

– Ezért tehát a párducbőr... Immár nincs mit tenni. A szerelem nagy úr! Láttam a leányzót, szóltam is vele, és megkedveltem. Legyen hát, ahogy kívánod. S azt is látom, hogy testvéreidet ezzel nagy szerencséhez juttattad. Áldásom adom rád és jegyesedre. Tengri vigyázza útjaitokat! A házasságba történő beleegyezésem jeleként vedd ezt a boglárt, és ti mind tanúim vagytok! - szólt, és a kabtánjáról vadásztőrével levágott egy díszes aranygombot, amit átnyújtott a fiának.

– Köszönöm, apám! - nyúlt örömmel Delár a díszes virágot formázó, arannyal és zománccal díszített remekért.

Az áldásra áldomást kell inni. A szolgálok megtöltötték a kupákat és egy-egy ölelés kíséretében mindenki köszöntötte Delárt.

Delár testvérei is örömmel köszöntötték bátyjukat. A Bogát-fiak apjuk példáját követve edzett harcosokként éltek, de ha a környezet úgy hozta, kedves, illedelmes ifjak voltak. Bogát házában testvéri féltékenységet és villongásokat nem ismertek, nem marakodtak a vagyonért, hanem rábízták magukat apjuk döntésére. Tudták, hogy magatartásuk, viselkedésük és cselekedeteik szerint mindenki megkapja az őt megillető részét. Boldogan ölelték meg Delárt, és tiszta szívből örültek szerelmének.

Delár másnap reggel korán útnak indult, hogy mielőbb átadhassa a gyógyító vizet, megmutassa a párducbőrt, és kedvező alkalommal megkérje Dajna kezét, hiszen ehhez ő már megkapta az atyai áldást.

A bűnösök megbűnhődnek

Négyszer jött fel és ment le a vacsoracsillag, mire Delár Kamond szálláshelyéhez ért. Fáradtan ült le a vacsoratűz mellé, de előbb átadta Kamondnak az üvegcsét és a sárgahasú kígyót.

– Pihenj meg! Holnap elmeséled, merre jártál és mi történt. Látom, megszerezted a párduc bőrét is. Te csak pihenj, én megtisztítom. Holnap elviszed az üvegcsét és az általam készített ételt a nagyúr udvarába. Ajsa eléd jön majd. Mondd meg neki, hogy a víznek és az ételnek is csodaereje van. Erre ő elkéri tőled fondorlatosan, és nem fogja a nagyúrnak adni, ő maga veszi birtokba mindkettőt, de te ne törődj vele. Nem sokkal utánad én is ott leszek, viszem a párducbőrt. A nagyúr visszanyeri látását, te pedig elnyered Dajna kezét. - fejezte be Kamond a mondanivalóját.

Kis idő múlva hozzátette:

– A bűnösök pedig megbűnhődnek...

Delár már alig hallotta az utolsó mondatot. Elnyomta az álom a tűz mellett, és Kamond betakarta, hadd pihenje ki az út fáradalmait.

Hogy mit csinált éjszaka az öreg táltos, az titok marad most már mindörökre. De annyi bizonyos, hogy reggelre a párducbőr megtisztítva, fényesre keféelve csillogott, és rajzolatai megadták csodás méltóságát. Mellette száradt a sárgahasú kígyó bőre.

Egy cserép főzőedényben illatos étel melegedett a tűzhely szélén, arra várva, hogy Delár megtisztalkodjon, ünneplőt vegyen, és máris induljon a nagyúr udvarába.

Így is történt. Delár kicsinosította magát, hiszen szerelmével is találkozni óhajtott és megkérni kezét a nagyúrtól. Abban bizonyos volt, hogy Dajna szívdobogva várja, és igent mond kérésére, de a tisztesség megköveteli, hogy a leányt apja adja férjhez, és adjon áldást új, immár asszonyi életére.

Alig fordult rá Delár az udvarházhoz vezető útra, amikor Ajsa léptetett eléje fekete lován.

– Csak nem visszatért már az útról, Delár úrfi? - kérdezte nyájasan. De feleletet sem várva, rögtön rákezdte: Aggódtunk ám nagyon, hogy minden rendben megy-e? Látom, nincs semmi baj! Elhozta, amit el kellett?

– Igen, elhoztam. Sőt még többet is - válaszolt Delár, és kíváncsian várta, hogy Ajsa mit cselekszik.

– Igazán? És mi volna az? - kérdezte Ajsa, miközben megállította a lovát. – Na, hadd látom, mi az?

Delár is megállította Szellőt úgy, hogy a két lovas egymás mellé került. Elővette a Kamond által előkészített üvegcsét és a főzőedényt.

– Ez itt a Zengőről származó víz, ez pedig a sárgahasú kígyó húsa. Aki a vizet a szemébe cseppenti, és aki eszik a kígyó húsból, az hatalmas erőt kap, és csodadolgot fog látni. Ezt üzeni Kamond úr, a táltos.

– Delár úrfi! Úgy vélem, szerencsés lenne, ha rám bízná a dolgok intézését, maga pedig siessen Dajna húgomhoz, mert igencsak várja kegyelmedet! Se éjjele, se nappala, amióta elment, mindig csak az utat lesi. Ne várakoztassa hát! A többit én elintézem! - nyúlt izgatottan az üvegcséért és a főzőedényért. – Minden rendben lesz, Delár úr, ne aggódjon! - győzködött, és miután a nyeregkápán lévő szákba elhelyezte szerzeményeit, megrántotta a kantárt és elvágtatott.

– Úgy! Igaz hát, amit a táltos mondott... - gondolta Delár, és miután az Ajsa lova által felvert por elült előtte, ő is vágta be, hogy Dajnával mielőbb találkozzon.

Ajsa felhevülten rontott be férje lakosztályába, és elé tette az üvegcsét meg a főzőedényt. Elmondta neki, hogy Delár visszatért, de ne aggódjon, mert ő mindent elszerzett tőle, és most itt van a két csodaerejű varázsszer, és ha ők ketten ezt most felhasználják, hát csodadolgok fognak látni és hatalmas erőt nyernek. Az, hogy apjának adja át a vizet, meg sem fordult a fejében.

Azonnal a konyhába sietett, felmelegítette az ételt, és vitte máris vissza a lakrészükbe. Férje elé tálalt, és miközben az jó étvággal befalta az edény tartalmát, Ajsa leült a tükör elé, és arcát kezdte pamacsolni az üvegcsé vizével, majd szemébe is cseppentett belőle jócskán. Odahívta férjét is a tükör elé, hogy együtt lássák a változást. Na, volt is mit nézni hamarosan!

Acsád elkezdett sárgulni, mint a kikerics, arca pikkelyessé vált, majd hirtelen eltűnt, csak a ruhái maradtak leesve a padlón. A ruhák közül egy sárgahasú kígyó tekergőzött elő. Ajsa elkezdett sivalkodni, ijedtében majdnem elájult, de erre valójában nem is maradt ideje, mert arcán és kezén tollak kezdte kinőni, és ő is kiesett a ruháiból, majd egy kánya képében egyszer csak ott volt a kígyó mellett a padlón. Már nem emberi lények voltak, csupán egy kígyó és egy kánya, a két ősi ellenség. A kígyó zsákmányt látott a kányában, a kánya zsákmánynak nézte a kígyót. Mereven lesték egymás mozdulatát.

A nagy sikoltozást meghallották a cselédek és a testőrök. Éppen akkor rontottak be az ajtón, amikor egy nagy testű kánya elkapott egy kígyót, és csőrébe szorítva többször a padlóhoz verte, miközben a kígyó igyekezett belemarni a kányába,

de az erős ütésektől és a karmok szorításában hamarosan elpusztult. A szolgák döbbenetben álltak ott, mert ilyet még nem láttak. Senki nem tudta elképzelni, hogyan került a szobába a kánya és a kígyó.

Dajna és Delár is előszaladt a nagy zajra, de már csak azt látták, hogy egy kánya kirepül az ablakon, és csőrében visz egy elpusztult, sárgahasú kígyót. Abban a pillanatban azonban az egyik testőr nyilától a kánya élettelenül zuhant le a földre.

– A jel! A jel! - siránkozott a dajka. – Dajna kisasszony, menjünk édesapjához, és mesélje el, mit látott, hogy ő is tudja meg, mi történt.

Delár csendesen megjegyezte: A bűnösök pedig megbűnhődnek...

– Tehát ez volt az a dolog, amit éjszaka Kamond úr véghezvitt. Felélesztette a gonoszok ellen a kányafészekből lecsorgó víz és a sárgahasú kígyó erejét - gondolta Delár, de hangosan nem szólt, és Dajnának sem mondta el, hogy sejti, hova lett Acsád és Ajsa.

Ecsen visszanyeri látását

Még idejük sem volt felocsúdni a látottakból és hallottakból, amikor az ajtónállók jelezték, hogy Kamond, a táltos érkezett, aki bebocsátást kér a nagyúrhoz. A nagyúr összehívatta az udvarnépet. Mindenki elfoglalta helyét a nagyteremben. Megjelent Hajnal, a nagyúr felesége, ott volt Dajna és mellette Delár, csak Acsád és Ajsa nem mutatkozott sehol.

– Uram, nem találjuk Ajsa asszonyt és a vejedet - jelentette az egyik apród. Ebéd után látták őket utoljára, azóta nem tudunk róluk.

– Nagyúr! - szólalt meg Kamond, meghajolva a vak nagyúr előtt. – Mielőtt bármi parancsot kiadnál, hallgasd meg szavam, hogy mindent megtudhass és mindent megérts...

– Hallgatlak, öreg barátom! Szólj hát, hogy szemeim nélkül is lássam az igazságot! - intett a nagyúr, és Kamond a terem közepén fel és alá járkálva, kezében lévő botjára támaszkodva beszélni kezdett.

Először arról beszélt, hogy történjen bármi a világban, az igazság előbb vagy utóbb, de kiderül, mert az élet igaz ösvényeiről csak kevés ideig lehet letérni. Ha ez nem így volna, akkor az igazak sohasem nyernék el jutalmukat, a gonoszok sohasem bűnhődnének meg. Ám amint tapasztaljuk, a dolgok mindig elrendeződnek, és ez így van rendjén.

Ezzel a szellemiséggel a nagyúr is egyetértett, és helyeselte a gonoszok megbüntetését. A táltos így folytatta:

–Van egy igaz történetem, amelyben egy nemes úr elveszítette szeme világát, és gyermekei közül az egyik mindig azon fáradozott, hogy segítsen vak apján, a másik azonban csak saját érdekeivel törődött.

– De hiszen ez az én történetem is lehetne! - jegyezte meg Ecsen úr.

– Úgy van, uram! És a történet nem csak igaz, de szomorú is, hiszen elvesztetted elsőszülött leányodat, annak férjével együtt, mert gonoszságukban ellened fordultak. Hallgasd meg, hogyan törtek az életedre, és nem csak a tiedre, hanem Dajnáéra is.

A nagyúr és a felesége döbbenten hallgattak. Várták a táltos magyarázatát, és hamarosan szembesültek a két fiatal cselekedeteivel, melyeket a hatalom és a vagyon megszerzése érdekében követtek el. Igaz, ők is tapasztaltak Ajsa részéről rossz dolgokat, de mindig elhessentették maguktól a gondolatokat, és inkább úgy tettek, mintha nem vennének észre semmit. Amint azonban oly sok esetben, most is beigazolódott, hogy ez nem volt helyes dolog.

Végül Kamond elmondta, hogy a sárgahasú kígyó húsából, ha igaztalan ember eszik, az maga is kígyóvá változik.

A Zengő kányafészekről lecsorgó vizében, ha igaztalan ember mosdik, és csep-pent a szemébe belőle, akkor kányává változik. Acsád ugyan Ajsa hangját megszélídítette, de lelke még mélyebb szakadékba került, amikor férjével segítették egymást annak kitervelésében, hogy hogyan pusztítsák el Delárt és Dajnáat, miközben megakadályozták azt is, hogy a nagyúr visszanyerje látását. Elmondta, hogyan csapták be Dajnáat és Delárt hazug terveikkel, és hogyan csalták ki tőlük a varázslatos, gyógyerejű szerzeményeket és fogyasztották el, illetve használták fel ők maguk azokat.

– Oda hát a remény, hogy valaha látni fogok? - kérdezte a nagyúr.

– Nem, uram! Még van egy esélyünk, de kérlek, hallgasd meg, hova tűnt el Ajsa és a férje. Amikor Ajsa rábeszélte Delárt az útra, azt óhajtották Acsáddal együtt, hogy odavesszen, és Dajna majd olyan bánatos lesz, hogy elhitethetik veled, utánahalt bánatában. Így övék lett volna minden birtokod, és hatalmad örököseként élhettek volna tovább. Azt azonban nem tudták, és a tanácsadó Gajda sem tudta, hogy a gyógyító erejű szerek hatása beláthatatlan, ha nem az használja fel, aki megérdemli. Akkor az illető attól a szertől pusztul el, amitől csodát várna.

– Ezért történt, hogy Ajsa kányává, Acsád sárgahasú kígyóvá változott. Testőreid nem tudták, mit tesznek, amikor elpusztították a kányát, aki fel akarta falni a kígyót. De örülj, mert megszabadítottak azoktól, akik Dajna és a te életedre törtek.

– Csúnya történet, de gyermekünk volt, tehát meggyászoljuk őt - mondta a fejedelem, és felállt, hogy gyászát kifejezze néma főhajtással.

Hajnal felzokogott. Az anya fájdalma nem korlátozódik kizárólag arra, hogy milyen volt a gyermeke, mert ő megszületése pillanatától mindig együtt látta benne a tündéri kisgyermeket és a felnőtté váló nőt. Hajnal is észlelte, hogy Ajsának hibái vannak, de az anyai szív könnyen megbocsát. Az azonban nem bocsátható meg, ha a szeretett gyermek szülője vagy testvére életére tör.

Mikor a nagyúr újra helyet foglalt, Kamond odalépett elé, és így szólt:

– Uram, engedd meg, hogy meggyógyítsalak végre! Delár Bogát horka fia, akit tanulni küldött hozzám apja, vállalta a veszélyt, és elment megszerezni azt a vizet, amely visszaadja látásodat. Mielőtt elindult volna, kértem, hogy hozza el a sárgahasú kígyót, és ölje meg a párducot. Tudtam, hogy Ajsa elkéri majd a vizet. Azt is tudjuk, hogy a sárgahasú kígyó húsát Acsád elfogyasztotta. De a sárgahasú kígyónak mérget én megfejem, kifőztem zsírját, és összevegyítve a virágporos tarsolyom tartalmával, elkészítettem neked azt a szert, amely visszaadja látásodat.

Holnap már megtekintheted a párduc kicserzett bőrét, és meghallgathatod Delár úrfi kérését. Engedd meg, hogy ezzel a kenőccsel meggyógyítsalak.

A nagyúr bólintott, és Kamond kabtánja bő ujjából elővett egy nyírfaháncsból készített tégelyt. Kinyitotta a tetejét, és megkent Ecsen mindkét szemét a kenőccsel.

– Uram, maradj a sötét szobákban! Éles fény ne érje szemed! Reggelre látásod tiszta lesz. Én itt maradok a házában. Küldj értem, ha szükséged lenne rám! - szólt Kamond, és kiment a teremből.

Hajnal odalépett férjéhez, és kézen fogva elvezette. Saját lakosztályában akarta szolgálni, míg el nem érkezik a hajnal, amikor a nagyúr ismét látni fog.

A megrázó események után Dajna és Delár lesétáltak a Balaton partjára. Dajna szomorú volt, mert szerette volna, ha nem így alakulnak a dolgok a testvérével. Ugyanakkor boldog volt Delár szerelmétől, hiszen a párducbőr bemutatása azt is jelenti, hogy Dajna apja elismeri Delár bátorságát és vitézségét, ezzel érdemesnek tartja arra, hogy feleségül adja hozzá leányát.

Delár boldogan ölelte át kedvese vállát. Nézték, ahogy a fények játszanak a vízen. A nádas tövében pontyok lubickoltak, játékos csobbanásaik vidámságot hoztak a délutáni csendbe. Mindenfelé szitakötők járták a táncot. Néha egy-egy csodás pillangó szállt csapongva a víz felett.

Egyszer csak felfigyeltek arra a dalra, amit Dajna dalolt nem is olyan régen.

– Hallod? Illongó dalol... - emelte fel mutatóujját Dajna.

– Igen, hallom... - fogta suttogóra a hangját Delár.

– Tudja, hogy itt vagyunk... - és Dajna Delár melléhez hajtotta fejét.

Delár szembefordult Dajnával, felemelte arcát, mélyen a szemébe nézett, és megcsókolta Dajna piros ajkait. Dajna nagyon zavarba jött. Szerelmese csókja olyan mélyen érintette lelkét, hogy elsírta magát. Ez volt az a bizonyos első csók, melyet nem lehet elfelejteni egy életen át.

– Ó, kedvesem! - szorította gyengéden magához Delár. – Gyere, menjünk haza! Holnap feleségül kérlek, azután szabadon szerethetjük egymást...

– Bárcsak holnap lenne már! - sóhajtott Dajna. – Apám látna, mi pedig jegyesek lennénk...

Az esti vacsorán az udvaroncokon kívül más nem vett részt. Hajnal és Ecsen az asszonyházban étkezett a folyosóról beszűrődő lámpás fényénél. Dajna felügyeletét a dadus látta el, ő kísérté hálójába is, miközben lázas szavakkal sugdostak a várható eseményekről.

Másnap reggel hangos kiabálás verte fel az udvarház csendjét.

– Látok! Látlak benneteket! Emberek, látok! - kiabálta Ecsen nagyúr, miközben a ház minden helyiségébe berohant hírül vinni a nagy újságot, míg végül annyian sereglettek köré hűséges hadnagyai, hogy mozdulni sem tudott.

Hirtelen vállukra kapták, és körbehordozták az udvaron. Ecsen nagyúr tehát újra látott, hála Delárnak, Dajnának, Kamondnak, Illongónak és Hajnalnak, akik nem csak hittek abban, hogy visszanyerheti látását, de cselekedeteikkel el is érték azt.

A jó elnyeri jutalmát

Másnap a nagyúr első dolga volt, hogy magához hívassa Kamondot, Dajná és Delárt.

Az udvarnép már várta őket a nagyteremben, ahonnan kivonultak a hadijátékok terére. A háznép, a nemesek és hadi urak elfoglalták helyüket az emelvényen. A környező falvakból és a külső várból összekürtölt nép bebocsátást kapott a várba, és megtöltötte a teret.

Ecsen úr felállt, és köszöntötte őket, majd bejelentette, hogy újra lát, és hogy a mai napon szomorú és örömteli dolgot kell közölnie népével.

– Mindenekelőtt Kamond táltosnak, kérése szerint megadom a lehetőséget, hogy lovaim közül és gulyáimból válassza ki a neki tetsző és áldozatra alkalmas állatokat. A kiválasztott első áldozati állat Ajsa úrnőért és férjéért, Acsád úrért, a második szemem világának visszanyeréséért, a harmadik Dajna és Delár boldog egybekelésének örömeire lesz bemutatva. A negyedik áldozati állat húsa Kamond táltost illeti, aki minden eseményt, amely az utóbbi egy évben bekövetkezett, előre látott, és nagy segítségre volt egészségem visszaállításában. A lakomára minden rangú és rendű embert ezennel meghívok, megköszönve, hogy a nehéz esztendőkből nem hagytatok cserben. Most pedig hallgassátok meg Delár úrfit!

- fejezte be mondanivalóját.

A nép örömujjongásban tört ki, alig lehetett lecsillapítani őket. Csak akkor csendesedtek el, amikor Delár díszes ünnepi ruhában odalovagolt az emelvény elé, és főhajtás után hangosan így szólt:

– Vitézlő Nagyúr! Eljöttem földedre, megismerni néped, annak hagyományait és szokásait, hogy összevetve az én népen hagyományaival és szokásaival, meglássam a különbséget és meglássam az egységet. Eljöttem táltosodhoz, megtanulni őseink tiszteletét és megtanulni a helyes utat, amely felkészít arra, hogy egykor népem körében igaz szívvel tudjak dönteni. Sorsom akaratából megismertem leányodat, Dajnat, akivel szívünk immár együtt dobban. Megtettem a próbákat, amiket családod kért tőlem. Szemed látásának visszaadásában, amint tudod, részem volt. Tettem mindezt, mert vakon is tiszteltelek téged, hogyne tisztelnék hát most, hogy újra látod a világ dolgait. Tudnod kell, hogy apám számtalan nyája, ménese és gulyája engem vár örökösként. Atyámat és anyámat tiszteltem, szerettem. Három fiúgyermekük közül én vagyok a legfiatalabb. Mivel neked nincs fiú utódod, így elfogadom felajánlásodat, és fiad helyett fiad leszek. Atyám erre a döntésemre áldását adta. Íme, a jel, mely igazolja szavaimat - mutatta fel Delár a díszes boglárt.

– Kérlek, uram, add hozzám feleségül kedves leányodat, Dajnat, akit igaz szívemből szeretek, és kérlek, add te is áldásodat! - folytatta beszédét, meghajolva Ecsen úr előtt.

– Leányom? - fordult Ecsen Dajna felé.

Dajna felállt, és egy kendőt húzott ki övéből, amit Delárnak nyújtott. Delár le szállt a lováról, és elvette a kendőt, homlokához, ajkához és szívéhez érintette. Ezzel tudtára adva minden jelenlevőnek, hogy gondolatai, szavai és szíve ezután a kiválasztott kedvesé.

– Áldásomat adom rátok! - állt fel Ecsen.

Dajna lement az emelvényről, odaállt Delár mellé, és a fiatalok megfogták egymás kezét. A nép újból ujjongani kezdett. Ecsen felemelt karral, nyitott tenyérrel, melyet a fiatalok fölé tartott, fennhangon így szólt:

– Teremtő Úr! Mennyeknek Ura! Tekints erre a fiatal párra, és áldd meg az ő nászukat. Fordítsd orcádat leendő közös életük felé. Segítsd őket a hosszú úton. Ígérk Neked, hogy tisztelni fogják nevedet, gyermekeiket elfogadják, és egyenlőképpen szeretik. Egymást el nem hagyják, és egymásnak társai lesznek. Jó sorsukban és nehéz sorsukban is kitartanak egymás mellett. Kérünk, világosítsd meg elméjüket és szívüket az élet nehéz dolgaiban, és adj nekik lelki békét. Őrizd meg őket, Uram, és könyörülj rajtuk, ha eljön az idő, amikor e világot elhagyja lelkük! Most csókoljátok meg egymást! - hangzott a felszólítás, amelynek Dajna és Delár boldogan tett eleget.

– A fogadalomtétel egy hét múlva lesz a Szellemfánál, az őskő előtt - szólt a nagyúr, és intett, hogy mindenki elvonulhat.

Ettől kezdve a jegyesség törvényes volt, és az esküvő előkészületei elkezdődtek. Még aznap délután elindultak a futárok és hírvivők, rovással teleírt táblácskákkal, hogy meghívják a szomszédos nemzetségfőket az ünnepi alkalomra. Delár szüleihez is futár indult, akit két fegyveres kísért, és akinek lovához még két ló volt gyepőlőszíjakkal kötözve és ajándékokkal megrakva.

Azon a napon, amikorra kitűzték a nász napját, rengeteg vendégről kellett gondoskodni. A zöme már megérkezett két nappal korábban. A fürdőházban állandóan égett a nagy vízmelegítők alatt a tűz. Mindenki tisztálkodott a nehéz és hosszú út megtétele után. A konyha nem volt elég nagy a rengeteg étel és fogás elkészítéséhez, ezért szabadtüzeket kellett gyújtani főzőhelynek, hogy a vendégek ellátása zavartalan legyen.

Dereglyékre rakott hordókban szállították át a savanyúvizet Fonyódról, hogy a hegy lábainál fakadó forrásvíz a nagy evések után könnyítse az emésztést.

A kemencékbe az asszonyok hol kenyeret, hol kalácsot vetettek be. Éppen csak annyit pihentek, amennyit éjszaka hűltek a kemencék, hogy aztán hajnalban újra kezdjék a tüzelést és a dagasztásokat. Megszámlálhatatlan mennyiségben hordták a gyümölcsöket, zöldségeket a kocsikkal megforduló szolgák. Sültek a báránysok, malacok a nyársakon, a kondérokban levesek és finom főtt húsok rotyogtak. Már egyik-másik fának sárgulni kezdtek a levelei, de talán csak megszokásból, mert az őszi hűvösség helyett kellemes, napsütéses idő melengette a tájat. Minden növény csodás színekben pompázott. Érett a szőlő, és jó termés ígérkezett, mert a Nap igencsak simogatta a szép kerek szemeket a venyigéken. A gyerekek mezítláb szaladgáltak. A réteken vidáman virítottak az őszi virágok. A fecskék vidáman csivitelgettek, és ott keringőztek a lókarámok körül, mintha el sem akarnának menni.

Ilyen csodaszép időben készült Dajna és Delár az egybekelésre.

A két fiatal azonban mit sem törődött a természet szépségeivel, az eszem-iszommal. Mindegyre csak egymásban gyönyörködtek. Délelőtt aztán összebeszéltek, és lóra pattanva kivágtattak arra a mezőre, amelyik a várdomb alatt húzódott. Két öl virágot szedtek hamarjában, majd maguk elé szorítva, lelovagoltak a Balaton partjára.

Az itatásra lehajtott csordák porosra taposták az utat. Több ilyen út is vezetett a vízpartra, úgy vesszőhajításnyira egymástól. Dajna azt az utat szerette, amelyiknek a végén - egészen a parton - két hatalmas fűzfa állt. Itt kényelmesen elhelyezkedtek, és megfonták a legnagyobb koszorút, amit valaha is készítettek. Aztán megkeresték Berén halászladiját, és kieveztek a tóra. A víz áttetsző zöld színben ragyogott, mint a legfinomabb és legtisztább üveg. Látni lehetett a vízínövények között, hogyan siklanak a halak. A napfény egészen a homokos aljzatig áthatolt. Fényes, csillámló vonalak cikáztak változó összevisszaságban, a mélyben megtörő fénysugarak játéka szerint.

Delár evezett, Dajna belógatta a kezét a vízbe, és amikor a part már elég messze volt, elkezdte énekelni azt a dalt, amit nagyanyjától tanult.

A ladik egyszer csak megállt. Hiába próbálta Delár húzni az evezőt, a csónak nem mozdult.

– Itt a tündér! - szólt Dajna. – Ne húzd az evezőt!

Abban a pillanatban megcsobbant a víz, és kiemelkedett belőle Illongó. Hullámos haja szikrázott a napsütésben. Zöld szemeivel barátságosan nézett a fiatalokra. Áttetsző alakja valóban tündéri jelenséggént lebegett előttük. Dajna feléje nyújtotta a virágkoszorút, amelyben rengeteg virág virított a legpompásabb színekben.

– Neked hoztuk, hálából!

– Köszönöm, Dajna! - nyúlt a koszorúért a tündér. – Látom, te gondolsz rám! Örülök, hogy a dolgok elrendeződtek. De ugyanakkor szomorú is vagyok, mert új idők jönnek, és az emberek nem hoznak többé koszorút a víz tündérének. Elfelejtene. És akkor többé nem létezőnk majd, mert mi, tündérek csak addig élünk, ameddig az emberek tisztelnek bennünket, és emlékeznek ránk.

– És akkor többé nem leszel látható?

– Ebben az alakomban nem. De ha esik az eső, és felnéztek az égre, én mindig ott leszek a szivárvány kapujában.

– A szivárvány kapujában?

– Igen. A szivárvány mögött van egy ország. Minden tündér odatávozik, akiről már senki sem emlékezik meg. Annak az országnak a kapuja a szivárvány íve. Amikor látjátok a szivárványt, akkor nyitva van a kapu.

– Illongó, mi gondolni fogunk rád! És kérünk, ha megteheted, ne menj el oda, abba az ismeretlen országba, mert akkor ki segíti az embereket, és ki vigyáz a vizekre? Én és a gyermekeim, sőt azok gyermekei is tudnak majd rólad, mert elmesélem, hogy te vagy, és koszorút is hozunk neked... és ők tovább adják majd mesédet gyermekeiknek.

Illongó még sohasem érzett ehhez hasonló dolgot. Szíve megdobbant, és valami belső elégedettség, vagy talán úgy is mondhatnám, belső melegség járta át mindig hűvös testét. Talán ez a szeretet érzése... - gondolta, és elmosolyodott.

– Ezen még gondolkodnom kell. Kísérjen benneteket áldásom! Legyetek nagyon boldogok! - szólt a tündér, és elmerülve a habokban, eggyé vált a vízzel.

Dajna és Delár nagyon boldog volt ezen a napon. Nem csak azért, mert szerelmük beteljesedhetett, hanem azért is, mert szerető szívük segítette őket abban, hogy helyesen cselekedjenek.

A dolgok elrendeződnek

Aznap este, amikor nagyanyám a történet végére ért, és a dolgok elrendeződni látszottak, nagyon sajnáltuk, hogy nincs folytatás, de megígérte, hogy a következő este még elmondja, milyen volt Delár és Dajna házassága.

És valóban, másnap, lefekvés után, amikor mindannyian elfoglaltuk helyünket az éjszakai pihenéshez, nagymama folytatta a történetet.

Mert az tévedés - fejtegette nagyanyám -, hogy a mesék az „ásó, kapa és a nagyharang válassza el őket”, mondással véget érnek, aztán jön a mézzel, tejjel folyó boldog napok A valóság másról szól.

Sok-sok küzdelem, törődés, akarat és türelem kell, ha az ember családot vállal. A gyermekeket fel kell nevelni, elő kell teremteni mindazt, amire szükségük van.

Abban az időben a férfiaknak gyakran kellett harcokban bizonyítaniuk rátermettségüket, erejüket; kard kard ellen küzdött, bizony nem volt könnyű az élet, még akkor sem, ha gazdag és nagy úr volt valaki. Sőt annál inkább elől kellett járnia a küzdelemben és vezetnie kellett harcosait.

Delár mindezekben a próbákban helytállt, oltalmazta és óvta nemzetségét. Bajvívásban sohasem maradt alul. Igazságos volt az embereivel, és segített azokon, akik ínséget szenvedtek.

Dajna boldog feleség és nagyon boldog édesanya lett. Hét gyermeket szült, akik közül többen nagy hírnevet szereztek a családnak. A négy fiú: Kenéz, Bacsó, Marcal, Tege és három leány: Lelle, Boróka, Küngös nevét több település ma is őrzi.

Férje iránti tiszteletét sohasem veszítette el, mert Delár sohasem adott okot rá. Elégedett volt életével, és amikor szülei már nagyon öregek lettek, férjével együtt gondoskodott róluk. Fiaikból bátor harcosokat neveltek, leányaikból kedves, szorgalmas hölgyeket, akikért a szomszédos nemzetségek fiai szívesen mutatták meg erejüket nemes küzdelmekben. Ők aztán továbbadták a szüleiktől tanultakat, és további erős, bátor fiúknak, jószágos leányoknak adtak életet, akik szívükben hordozták az elődeik és az utódaik sorsa iránti felelősséget.

– Azt mondtam nektek tegnap, hogy Delár és Dajna története befejeződik - szólt nagymamám -, de ez még sincs így. Életük egyszer valóban véget ért, de Dajna és Delár vére tovább adódott gyermekeikbe és késői leszármazottakként bennünk élnek tovább, hiszen mi vagyunk az utódaik. Emléküket neveinkben kell megőrizni, történetüket mesélni kell, hogy ne borítsa feledés homálya őket. Ezen mindannyian elgondolkodtunk. Vajon valóban így van ez? Valóban bennünk élnek azok a régi-régi emberek?

A szobára titokzatos csend ereszkedett. Már senki nem kérdezett vissza.

A képzelet hol előre, hol hátra repített bennünket az idő végtelen terében, míg lassan-lassan átsegített az álmok világába.

Másnap reggel elsőnek ébredtem. A nagymamát a konyhában találtam, amint a reggelit készítette.

– Mami! Azt álmodtam az éjjel, hogy találkoztam Illongóval. Én is vittem neki koszorút, ő meg adott nekem egy gyönyörű gyöngyházfényben ragyogó kagylót. Nagyon jó érzés volt!

– Akkor te nagyon szépet álmodtál! Boldognak érzed magad?

– Igen. De nem tudom, hogy mi történt Illongóval, miután visszajött a Földre. Te tudod, hogy mi történt? - kérdeztem két ásítás között.

A nagymama odalépett hozzám, és megsimogatta a fejem: Este megtudod...

Illongó újra a Földön

És másnap este nagymama így folytatta: Emlékeztek, a mese úgy kezdődött, hogy Illongó Tündér Ilona elé járult. Mikor befejezte Delár és Dajna történetét, Tündér Ilona így szólt.

– Belátom, hogy kérésed jogos. Menj hát vissza, és végezd szolgálatodat az emberek érdekében. Ezentúl, ha hálátlanságot tapasztalsz, és belefáradsz szolgálatodba, a szivárványkapu mindig nyitva áll előtted, és bármikor átléphetsz országomba.

Illongó megköszönte Tündér Ilona jóságát, és tündértársai kíséretében kilépett a szivárványkapun. A szivárvány fényeinek leereszkedett a Balatonba, és boldogan merült el a tiszta vízben, melyet most már örökös otthonának tekintett.

Teltek-múltak az évek, sok új emberarcot és főleg emberi szívet ismert meg Illongó. Sokaknak segített a viharos vízből megmenekülni, és sok szerelmes párt segített a boldogsághoz.

Az emberek ugyan már nem szaladtak minden ügyes-bajos dolgukkal a tündérhez, de érezték, hogy van valaki, aki ha kell, segítségükre siet. És bár az emberek nagyon új életformát élnek, amelyben mindenki mindig rohan és siet, egy évben két alkalommal mégis kimennek a tóhoz, és koszorút bocsátanak a vízre.

Tavasszal, mielőtt vitorlát bontanak a hajók, és kifutnának a nyílt vízre, akkor történik az első koszorúzás. Ősszel, amikor a viharos és hideg vízben már csak a halak lubickolnak, az emberek megtartják a második, immár hálaadó koszorúzási ünnepüket.

Illongó nagyon szerette ezeket az ünnepeket, főleg a gyerekek miatt, akik ott futkosnak a parton, és önfeledten játszadoznak a kellemes napsütésben. Vannak, akik kicsi vitorlášajót is készítenek, és vízre bocsátják, hadd játszadozzon a tündér velük.

– Hát hogyan hagyhatnám itt őket? - kérdezgeti ilyenkor Illongó, miközben szeméből a szeretet könnyei igazgyöngyként hullnak a mélybe...

A koszorúzások alkalmával, ha valaki erősen figyel, akkor megláthatja, hogy a hullámok által beljebb sodort koszorú egyszer csak felemelkedik a vízből – ilyenkor teszi a fejére Illongó, – s aztán elmerül a mélyben, mert magával viszi víz alatti palotájába, amelyben már számtalan koszorú díszíti a hínárból szőtt falakat.

A jó öreg Balaton ezeken az ünnepélyes napokon úgy ragyogtatja vízi fényeit, hogy az emberek meghatódottan mondogatják: Szép a mi Balatonunk! – és nem is sejtik sokan, hogy a vizek tündérének, Illongónak a szívét, aki tündérnek született, és azóta is tündérként szolgál, a koszorúk és bennük a virágok boldog örömmel töltik el, és itt marasztalják továbbra is a Földön.

Befejezés

Ezzel az utolsó résszel véget ért a mese. Másnap nem volt folytatás, de nem is kértünk újabb mesét, hanem felelevenítettük azokat a részeket, amelyek a legjobban tetszettek, és amelyekre szívesen emlékeztünk.

Hangos szóval vitattuk meg, és ábrándoztunk arról, hogy ki mit tett volna másképpen vagy ugyanúgy, mint a mese szereplői. Egy dologban azonban mindenki egyetértett. A vízparti koszorúzási ünnepségekre mindannyian elmegyünk, és viszünk koszorút Illongónak, hogy még sokáig maradjon a Balaton tündére.

A mese átemel a valóságból egy másik világba,
ahol képzeletünk szerint szabadon megtörténnek a csodák.
Részesei leszünk a varázslatoknak, a jó elnyeri jutalmát,
hogy az igazság létezésének bizonyosságával,
könnyebb szívvel folytathassuk a hétköznapiakat!

Szakáli Anna